

GMINA NĘDZA

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY NĘDZA
NA LATA 2010 - 2013
AKTUALIZACJA**

Nędza, listopad 2010r.

**UCHWAŁA LV/458/10
RADY GMINY NĘDZA
z dnia 8 listopada 2010 r.**

w sprawie: przyjęcia aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nędza na lata 2010-2013”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2001 roku nr 142 poz. 1591 z późn. zm.) i art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2008 roku nr 25, poz. 150 z późn. zm.)

**Rada Gminy Nędza
uchwala, co następuje:**

§ 1

Przyjmuje się aktualizację „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nędza da lata 2010-2013” stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nędza .

§ 3

Traci moc Uchwała Nr XXV/227/2004 Rady Gminy Nędza z dnia 25 października 2004 roku w sprawie uchwalenia „ Programu Ochrony Środowiska Dla Gminy Nędza Na Lata 2004-2015”

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

mgr Włodzisław Włotko

UZASADNIENIE

Uchwałą Nr XXV/227/2004 z dnia 25 października 2004r. Rady Gminy Nędza przyjęła „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Nędza na lata 2004 – 2015”, w którym zostały zdefiniowane cele ekologiczne oraz lista przedsięwzięć na lata 2004 – 2007.

Sporządzenie aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nędza na lata 2010 - 2013 stanowi wypełnienie obowiązku związanego z aktualizacją, w terminie co cztery lata, gminnego programu ochrony środowiska w odniesieniu do aktualnie obowiązującej sytuacji ekonomiczno-finansowo-gospodarczej oraz stanu środowiska.

Na podstawie aktualnego stanu środowiska Gminy Nędza określono cele i priorytety ekologiczne, harmonogram działań na lata 2010 -2013 oraz struktury finansowania planowanych działań.

Dla projektu ww. dokumentu została przeprowadzona strategiczna ocena oddziaływania na środowisko na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.), podczas której uzyskano pozytywne opinie od organów opiniujących:

- 1) Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach - pismo z dnia 12 października 2010r. znak RDOŚ-24-WOOŚ/0713/225/10/rk,
- 2) Śląski Powiatowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny - pismo z dnia 2 września 2010r. znak NS/NZ/521/M/0254/214/10.

Projekt aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nędza na lata 2010 -2013, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, zgodnie z obowiązującym prawem, został przekazany konsultacjom z udziałem społeczeństwa.

W trakcie konsultacji społecznych wpłynął w dniu 14.06.2010r. jeden wniosek, który dotyczył:

- 1) wyznaczenia drogi przeciwpożarowej do żwirowni Babice z uzasadnieniem, iż brak drogi utrudnia pracę strażakom podczas pożarów torfowisk,
- 2) udrożnienia przepustowości rowu przy działce nr 397/3 w pobliżu żwirowni.

Odpowiedzi na ww. wnioski udzielono w dniu 16.06.2010r. z informacją o ich bezzasadności oraz o możliwości składania wniosków podczas wydawania decyzji środowiskowej dla żwirowni w 2009r.

Ponadto, Zarząd Powiatu Raciborskiego Uchwałą Nr 178/699/10 z dnia 17 sierpnia 2010r. pozytywnie zaopiniował projekt aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nędza na lata 2010 -2013.

Po zakończeniu procesu konsultacji projektu dokumentu oraz uzyskaniu wszelkich opinii opracowano ostateczną wersję aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nędza na lata 2010 -2013.

W związku z powyższym, realizując kompetencje rady gminy zapisane w art. 18 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. z 2008r. Nr 25 poz. 150 z późn. zm) podjęcie niniejszej uchwały jest uzasadnione.

ZAMAWIAJĄCY:

GMINA NĘDZA

ul. Jana III Sobieskiego 5
47-440 Nędza

32 410 20 18

32 410 20 04

ug@nedza.pl

www.nedza.pl

WYKONAWCA:

ul. Węgierska 13
47-400 Racibórz

ul. Opawska 31/3
47-400 Racibórz

(032) 415 00 33

0504-947-946

(032) 415 12 22

biuro@olteko.pl

www.olteko.pl

AUTOR: mgr inż. Olga Thym

Spis treści

1	WPROWADZENIE	11
1.1	PRZEDMIOT OPRACOWANIA.....	11
1.2	ZAKRES I CEL OPRACOWANIA.....	11
2	METODYKA OPRACOWANIA DOKUMENTU	11
3	KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA GMINY NĘDZA.....	12
3.1	POŁOŻENIE GMINY	12
3.2	DANE DEMOGRAFICZNE.....	15
3.3	SYTUACJA GOSPODARCZA GMINY.....	17
3.4	GEOLOGIA.....	18
3.5	HYDROGRAFIA	19
3.5.1	ZAOPATRZENIE W WODĘ	19
3.5.2	KANALIZACJA I OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW	20
3.6	WARUNKI KLIMATYCZNE	21
3.7	OBSZARY OCHRONY PRZYRODY	21
4	ZAŁOŻENIA OCHRONY ŚRODOWISKA DO 2017R.	21
4.1	UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE	21
4.1.1	POZIOM KRAJOWY	21
4.1.2	POZIOM WOJEWÓDZKI.....	22
4.1.3	POWIATOWY	26
4.2	CEL NADRZĘDNY	27
4.3	PRIORYTETY EKOLOGICZNE	27
5	OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH.....	28
5.1	OCHRONA PRZYRODY	28
5.1.1	STAN AKTUALNY	28
5.1.2	CELE	46
5.1.3	PROGRAM DZIAŁAŃ	46
5.2	OCHRONA I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ LASÓW	46
5.2.1	STAN AKTUALNY	46
5.2.2	CELE.....	48
5.2.3	PROGRAM DZIAŁAŃ	48
5.3	RACJONALNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI WODY	48
5.3.1	STAN AKTUALNY	48
5.3.2	CELE	56
5.3.3	PROGRAM DZIAŁAŃ	56
5.4	OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI	56
5.4.1	STAN AKTUALNY	57
5.4.2	CELE	60
5.4.3	PROGRAM DZIAŁAŃ	60
5.5	GOSPODAROWANIE ZASOBAMI GEOLOGICZNYMI	60
5.5.1	STAN AKTUALNY	60
5.5.2	CELE	61
5.5.3	PROGRAM DZIAŁAŃ	61

6	POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO.....	61
6.1	ŚRODOWISKO A ZDROWIE.....	61
6.1.1	STAN AKTUALNY	61
6.1.2	CELE	61
6.1.3	PROGRAM DZIAŁAŃ	62
6.2	JAKOŚĆ POWIETRZA	66
6.2.1	STAN AKTUALNY	66
6.2.2	CELE	67
6.2.3	PROGRAM DZIAŁAŃ	68
6.3	OCHRONA WÓD	69
6.3.1	STAN AKTUALNY	69
6.3.2	CELE	69
6.3.3	PROGRAM DZIAŁAŃ	69
6.4	GOSPODARKA ODPADAMI.....	69
6.4.1	STAN AKTUALNY	69
6.4.2	CELE	71
	CELE KRÓTKOTERMINOWE DO OSIĄGNIĘCIA DO 2013 ROKU:	71
6.4.3	PROGRAM DZIAŁAŃ	72
6.5	ODDZIAŁYWANIE HAŁASU I PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH.....	77
6.5.1	STAN AKTUALNY	77
6.5.2	CELE	77
6.5.3	PROGRAM DZIAŁAŃ	78
7	HARMONOGRAM RZECZOWO-FINANSOWY REALIZACJI PROGRAMU	78
8	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU.....	89
9	ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKIEM	90
9.1	INSTRUMENTY ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM.....	90
9.2	ZARZĄDZANIE GMINNYM PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA.....	92
10	MONITORING REALIZACJI PROGRAMU.....	93
11	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIETECHNICZNYM	96
12	BAZA INFORMACYJNA	99

SPIS RYSUNKÓW:

Rysunek 1. Położenie Gminy Nędza na tle kraju, województwa i powiatu.	12
Rysunek 2. Mapa gminy Nędza.....	13
Rysunek 3. Połączenia drogowe i kolejowe Gminy Nędza.	13
Rysunek 4. Użytkowanie gruntów w Gminie Nędza	14
Rysunek 5. Położenie gminy Nędza na tle głównych form ochrony przyrody województwa śląskiego	29
Rysunek 6. Rezerwat Łęczczok.	30
Rysunek 7. Obszar Parku Krajobrazowego "Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich".	31
Rysunek 8. Natura 2000 – Stawy Łęczczok.....	35
Rysunek 9. Lokalizacja użytku ekologicznego Gminy Nędza na tle województwa śląskiego.	36
Rysunek 10. Ostoje przyrody ożywionej na terenie Gminy Nędza.....	37
Rysunek 11. Ostoje mszaków w Gminie Nędza.....	39
Rysunek 12. Ostoja ryb i minogów.	40
Rysunek 13. Ostoje płazów i gadów.	41
Rysunek 14. Ostoje ptaków.....	42
Rysunek 15. Ostoje ssaków.....	43
Rysunek 16. Ostoje CORINE.....	44
Rysunek 17. Korytarze ekologiczne w Gminie Nędza.....	45
Rysunek 18. Powierzchnia gruntów leśnych w gminie Nędza w latach 2004-2008.	46
Rysunek 19. Powierzchnia lasów w gminie Nędza w latach 2004-2008.	47
Rysunek 20. Podział gruntów leśnych gminy Nędza w latach 2004-2008 w podziale na publiczne i prywatne.	47
Rysunek 21. Pozyskanie drewna w lasach prywatnych w latach 2004-2008.....	47
Rysunek 22. Główne Zbiorniki Wodne w woj. śląskim z uwzględnieniem gminy Nędza.	49
Rysunek 23. Jakość wód podziemnych w utworach trzeciorzędu i czwartorzędu.	50
Rysunek 24. Zlewnie rzek województwa śląskiego.	51
Rysunek 25. Średnie wartości stężenia BZT5 w punkcie pomiarowym Łęgoń II 0,5 km w latach 2007-2009.....	53
Rysunek 26. Średnie wartości zawartość zawiesiny ogólnej w punkcie pomiarowym Łęgoń II 0,5 km w latach 2007-2009.....	53
Rysunek 27. Średnie wartości zawartości fosforu ogólnego w punkcie pomiarowym Łęgoń II 0,5 km w latach 2007-2009.....	53
Rysunek 28. Średnie wartości zawartości azotu ogólnego w punkcie pomiarowym Łęgoń II 0,5 km w latach 2007-2009.....	53

Rysunek 29. Wstępna klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego wód województwa śląskiego w 2008r.	54
Rysunek 30. Wstępna ocena eutrofizacji za lata 2004-2007, województwo śląskie.	55
Rysunek 31. Mapa bonitacyjna potrzeb wapnowania gminy Nędza i województwa śląskiego.	59
Rysunek 32. Ilość wyrobów zawierających azbest w układzie sołectw.	64
Rysunek 33. Wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest w układzie sołectw.	65
Rysunek 34. Schemat zarządzania Programem.	92

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba ludności gminy Nędza w latach 2000 - 2009.	15
Wykres 2. Liczba ludności według sołectw.	15
Wykres 3. Ludność gminy Nędza według płci.	16
Wykres 4. Struktura wiekowa mieszkańców według ekonomicznych grup wieku.	16
Wykres 5. Migracje na pobyt stały w latach 2000 - 2008.	17
Wykres 6. Ilość podmiotów gospodarczych w latach 2004-2008.	17
Wykres 7. Liczba zatrudnionych w latach 2004-2008r.	18
Wykres 8. Liczba bezrobotnych w latach 2004-2008.	18
Wykres 9. Długość sieci wodociągowej w latach 2004 -2008.	20
Wykres 10. Procent ludności korzystający z sieci wodociągowej w latach 2004-2008.	20
Wykres 11. Powierzchnia gruntów pod wodami w gminie Nędza.	52
Wykres 12. Porównanie zużycia wody z wodociągów na 1 mieszkańca w gminie Nędza i woj. śląskim.	56
Wykres 13. Udział poszczególnych gruntów w gminie Nędza.	58
Wykres 14. Udział klas bonitacyjnych gruntów ornych w gminie Nędza.	58
Wykres 15. Ilość zebranych zmieszanych odpadów komunalnych w latach 2004 – 2009.	70
Wykres 16. Emisja jednostkowa zebranych zmieszanych odpadów komunalnych w latach 2004 -2009.	70
Wykres 17. Ilość selektywnie zebranych odpadów komunalnych według rodzaju.	71

SPIS TABEL:

Tabela 1. Struktura wiekowa mieszkańców	16
Tabela 2. Pomniki przyrody ożywionej na terenie gminy Nędza.....	35
Tabela 3. Ostoje roślin naczyniowych w gminie Nędza.	36
Tabela 4. Ostoje mszaków na terenie gminy Nędza.....	37
Tabela 5. Ostoje CORINE na terenie gminy Nędza.	45
Tabela 6. Grunty leśne gminy Nędza w latach 2004-2008.....	46
Tabela 7. Wyniki jakości wód podziemnych w 2007r. Zbiornik Racibórz.	51
Tabela 8. Grunty pod wodami w gminie Nędza.	52
Tabela 9. Ocena rzek pod kątem wymagań jakim powinny odpowiadać wody będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych w 2008 i 2009r. – potok Łęgoń II ujście do Odry...	52
Tabela 10. Złoże surowców naturalnych (piaski i żwiry) w gminie Nędza.	60
Tabela 11. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń według kryteriów ustanowionych w celu <u>ochrony zdrowia</u>	66
Tabela 12. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń według kryteriów ustanowionych w celu <u>ochrony roślin</u>	66
Tabela 13. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń według kryteriów ustanowionych <u>w celu ochrony zdrowia i ochrony roślin</u>	67
Tabela 14. Zakres modernizacji systemów grzewczych proponowanych w ramach ONE	68
Tabela 15. Ilość zebranych zmieszanych odpadów komunalnych w latach 2004 – 2009.....	69
Tabela 16. Ilość odpadów wyselekcjonowanych ze strumienia odpadów komunalnych w gminie Nędza w latach 2006 - 2009.	70
Tabela 17. Harmonogram działań w zakresie gospodarki odpadami w latach 2010 - 2013.	73
Tabela 18. Harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji Programu.	79
Tabela 19. Harmonogram realizacji przedsięwzięć w latach 2010 – 2017.	85
Tabela 20. Zestawienie szacunkowych nakładów finansowych na realizację Programu w latach 2010 – 2013.	88
Tabela 21. Możliwości finansowania zadań wyznaczonych do realizacji w gminie Nędza.	89
Tabela 22. Instrumenty zarządzania środowiskiem.....	90
Tabela 23. Wskaźniki monitorowania założeń Programu	94

STOSOWANE SKRÓTY:

A_WPGO	Aktualizacja Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami
A_PPGO	Aktualizacja Powiatowego Planu Gospodarki Odpadami
BDR	Bank Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego
bd	Brak danych
bk	Bez kosztów
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GPZON	Gminny Punkt Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych
GUS	Główny Urząd Statystyczny
kg	Kilogram
Kpgo 2010	Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010
M	Mieszkaniec
Mg	Tona (megagram)
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
ONE	Program Ograniczania Niskiej Emisji
PFOŚiGW	Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
PGO	Plan Gospodarki Odpadami
POIiŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
PPGO	Powiatowy Plan Gospodarki Odpadami
PP OiZRL	Program Priorytetowy Ochrona i Zrównoważony Rozwój Lasów
RGOK	Regiony Gospodarki Odpadami Komunalnymi
RPO WŚ	Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego
s.m.	Sucha masa
UE	Unia Europejska
UG	Urząd Gminy
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WPGO	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego
WPO WŚ	Wojewódzki Program Operacyjny Województwa Śląskiego
WSO	Wojewódzki System Odpadowy dla woj. śląskiego (Wojewódzka Baza Danych o gospodarowaniu odpadami) – system gromadzący informacje i dane o gospodarce odpadami prowadzony przez Marszałka Województwa
ZSEiE	Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny
ZZO	Zakład Zagospodarowania Odpadów

1 WPROWADZENIE

1.1 PRZEDMIOT OPRACOWANIA

Przedmiotem niniejszego opracowania jest aktualizacja „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nędza na lata 2010 -2013”.

Sporządzenie gminnego programu ochrony środowiska, podobnie jak polityki ekologicznej państwa, wynika z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. z 2008r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.), zwanej dalej w skrócie Poś, która nakłada na organ wykonawczy gminy obowiązek opracowania i uchwalania programu ochrony środowiska (art. 17 Poś ust. 1). Program ochrony środowiska, podobnie jak politykę ekologiczną państwa (art. 14 ust. 2 Poś), przyjmuje się na 4 lata, z tym że przewidziane w nim działania w perspektywie obejmują kolejne 4 lata.

Pierwszy program ochrony środowiska dla gminy Nędza przyjęty został przez Radę Gminy Nędza Uchwałą Nr XXV/227/04 z dnia 25 października 2004r. w sprawie uchwalenia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nędza na lata 2004-2015”.

1.2 ZAKRES I CEL OPRACOWANIA

Celem aktualizacji programu ochrony środowiska jest konieczność określenia kierunków działań, wyznaczenie celów i konkretnych zadań do realizacji związanych z wdrożeniem efektywnego systemu zarządzania ochroną środowiska w gminie.

Zakres aktualizowanego dokumentu przewiduje określenie:

- 1) celów ekologicznych,
- 2) priorytetów ekologicznych,
- 3) poziomów celów długoterminowych,
- 4) rodzajów i harmonogramu działań proekologicznych,
- 5) środków niezbędnych do osiągnięcia celów, w tym mechanizmów prawno-ekonomicznych oraz środków finansowych.

2 METODYKA OPRACOWANIA DOKUMENTU

Z uwagi na brak jednoznacznej, ustawowej metodyki dokonania aktualizacji programów ochrony środowiska, zastosowano metodykę zaproponowaną przez wykonawcę, właściwą dla planowania strategicznego.

Źródłem danych do sporządzenia niniejszego opracowania, były głównie raporty o stanie środowiska wydawane przez organy inspekcji ochrony środowiska oraz dane zawarte w Banku Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego w Katowicach.

Niniejszy Program sporządzono wyznaczając:

- 1) dane wyjściowe,
- 2) istniejące problemy,
- 3) propozycje strategii rozwiązania zidentyfikowanych problemów,
- 4) propozycje zadań do realizacji wyznaczonej strategii.

Zawartość niniejszego dokumentu oparta jest głównie o zapisy trzech dokumentów, którymi są:

1. ustawa Prawo ochrony środowiska z 27 kwietnia 2001 roku (tekst jednolity Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.),
2. Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016,
3. „Wytyczne do sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnymi lokalnym”.

3 KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA GMINY NĘDZA

3.1 POŁOŻENIE GMINY¹

Gmina Nędza położona jest w zachodniej części województwa śląskiego w górnym biegu rzeki Odry. Graniczy od północy i wschodu z gminą Kuźnia Raciborska, od południa z gminą Lyski i miastem Racibórz, od zachodu z położoną za rzeką Odrą gminą Rudnik.

Rysunek 1. Położenie Gminy Nędza na tle kraju, województwa i powiatu.

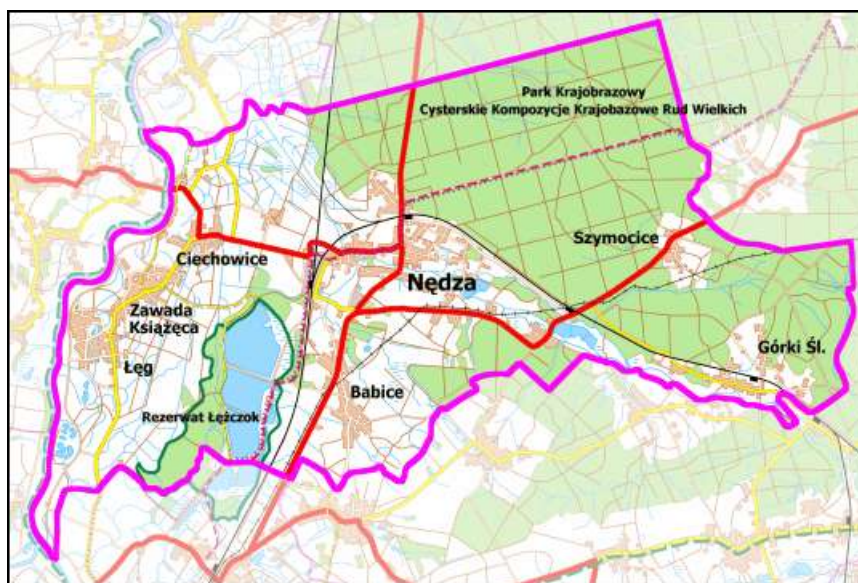
Źródło: <http://www.nedza.pl/gmina/lokalizacja.html>

Południowa część gminy ze stawami rybnymi i miejscowościami Łęg, Zawada Książęca i Ciechowice przynależy do doliny Odry, która podobnie jak teren wsi Nędza należy do Kotliny Raciborskiej. Wschodnia część gminy położona jest na Płaskowyżu Rybnickim, należącym do Wyżyny Śląskiej.

Mapę gminy Nędza przedstawiono na rysunku 2.

¹ Źródło: <http://www.nedza.pl/gmina/lokalizacja.html>

Rysunek 2. Mapa gminy Nędza.

Źródło: [www. http://www.nedza.pl/main/plan_gminy.html](http://www.nedza.pl/main/plan_gminy.html)

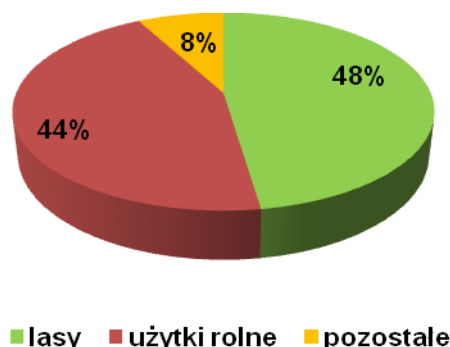
Obszar gminy przecinają dwie linie kolejowe relacji Racibórz – Kędzierzyn i Rybnik – Kędzierzyn. Ponadto istnieją dogodne połączenia drogowe z wszystkimi większymi miastami w regionie drogami krajowym nr 422, 919 i 922.

Rysunek 3. Połączenia drogowe i kolejowe Gminy Nędza.

Źródło: <http://www.nedza.pl/gmina/lokalizacja.html>

Gmina zajmuje obszar 5714 hektarów, co plasuje ją wśród średnich gmin województwa śląskiego. Według danych Urzędu Statystycznego w Katowicach z 2008 r. użytki rolne zajmują zaledwie 44,45% jej powierzchni, z czego 24,4% przypada na grunty orne, 11,8% na łąki i pastwiska. Lasy zajmują 47,64%, natomiast pozostałe grunty i nieużytki 7,91% ogólnej powierzchni gminy.

Rysunek 4. Użytkowanie gruntów w Gminie Nędza (2008r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Ze wszystkich gmin wiejskich powiatu raciborskiego gmina Nędza wyróżnia się najwyższym stopniem lesistości i jednocześnie najniższym procentem użytków rolnych. Wszystkie lasy gminy mieszczą się w granicach Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Rud Wielkich. Lasy otaczające stawy rybne położone w południowej części gminy, stanowią rezerwat przyrody Łęczczok.

Mała przydatność do produkcji rolniczej większości występujących tutaj gleb sprawia, że gmina nie jest typowo rolnicza, chociaż rolnictwo rozwinęło się głównie w zachodniej jej części, nad rzeką Odrą. Wciąż istnieje realna możliwość prowadzenia efektywnej gospodarki rolnej na żyznych madach Zawady Książęcej i Łęgu. Użytki te zasługują szczególnie na wykorzystanie ich do produkcji ekologicznej żywności, a także surowców zielarskich i farmaceutycznych oraz kosmetycznych.

Coraz więcej terenów jest zalesianych, co powoduje znaczący wzrost procentu lesistości. Można prognozować, że ogólna lesistość gminy Nędza może w najbliższym dziesięcioleciu osiągnąć wartość ponad 60%. Niewątpliwie taka sytuacja wpłynie bardzo korzystnie na podniesienie ogólnych walorów przyrodniczo-krajobrazowych gminy i przyczyni się do wzrostu jej atrakcyjności turystycznej, zwłaszcza że należy ona do najczystszych ekologicznie w całym województwie śląskim.

Takie sołectwa, jak np. Szymocice, Górki Śląskie i Nędza mają już dzisiaj charakter rekreacyjny, a tamtejsze tereny przeznaczone są głównie pod zabudowę jednorodzinną i wypoczynkowo-rekreacyjną.

Na terenie gminy znajduje się: 1 804 budynków mieszkalnych, 435 gospodarstw rolnych, 211 podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, z czego 182 to zakłady produkcyjno-rzemieślnicze, 1 zespół szkolno-gimnazjalny, 3 zespoły szkolno-przedszkolne i 1 przedszkole.

Wśród nowoczesnych placówek znajdujących się na obszarze gminy na uwagę zasługuje Leśna Szkołka Kontenerowa wybudowana w Nędzy po katastrofalnym pożarze w 1992 roku, który pochłonął ponad 9000 hektarów lasu.

Szkołka produkuje na wielką skalę sadzonki z zakrytym systemem korzeniowym, wykorzystując najnowszą technologię. Zaspokaja ona potrzeby w zakresie wysokokwalifikowanego materiału sadzeniowego, niezbędnego do odtworzenia zniszczonych ekosystemów leśnych. Ponadto umożliwia przebudowę zagrożonych przez przemysł monokultur iglastych Górnego Śląska oraz zalesianie gruntów porolnych w ramach Programu Zwiększania Lesistości Kraju i rekultywacji terenów przemysłowych.

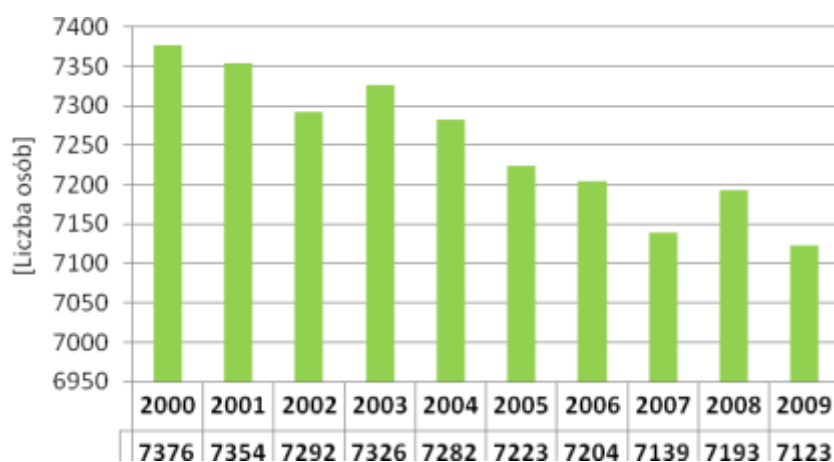
W skład kompleksu szkółki wchodzi także laboratorium mikoryzowe, które w produkowanym przez siebie biopreparatem „szczepi” sadzonki w celu zainicjowania mikoryzy.

3.2 DANE DEMOGRAFICZNE

Liczba mieszkańców, według danych na dzień 31 grudnia 2009 roku wynosi 7 123 osoby. Na jeden km² powierzchni przypada więc średnio 125 osób, ale w poszczególnych sołectwach gęstość zaludnienia jest zróżnicowana.

Wykres 1 obrazuje zmianę struktury zaludnienia w ostatnim dziesięcioleciu.

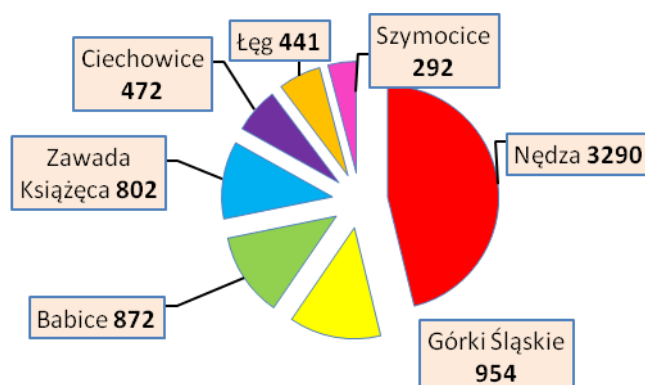
Wykres 1. Liczba ludności gminy Nędza w latach 2000 - 2009.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, UG Nędza.

Jak wynika z wykresu 1 liczba ludności na przestrzeni ostatnich 10 lat charakteryzowała się zmiennym poziomem. W porównaniu z rokiem 2000 liczba osób zamieszkujących gminę w 2009r. zmniejszyła się o 253 osoby tj. o 3,5%.

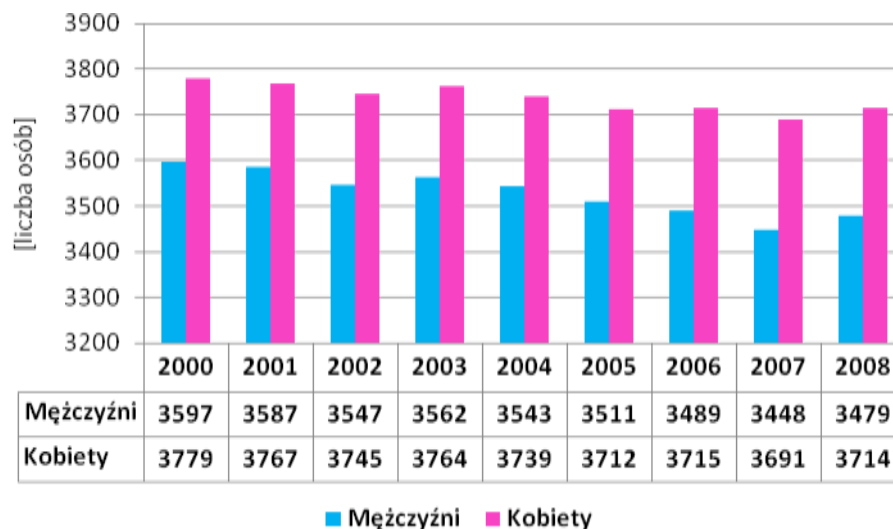
Wykres 2. Liczba ludności według sołectw [31.12.2009r.]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Nędza

Najwięcej ludności zamieszkuje sołectwo Nędza – ponad 46% ogólnej liczby mieszkańców, natomiast najmniej mieszkańców posiada sołectwo Szymocice – 4% ogólnej liczby mieszkańców.

Wykres 3 wraz z tabelą obrazuje ludność Gminy Nędza według płci w latach 2000 – 2008.

Wykres 3. Ludność gminy Nędza według płci.

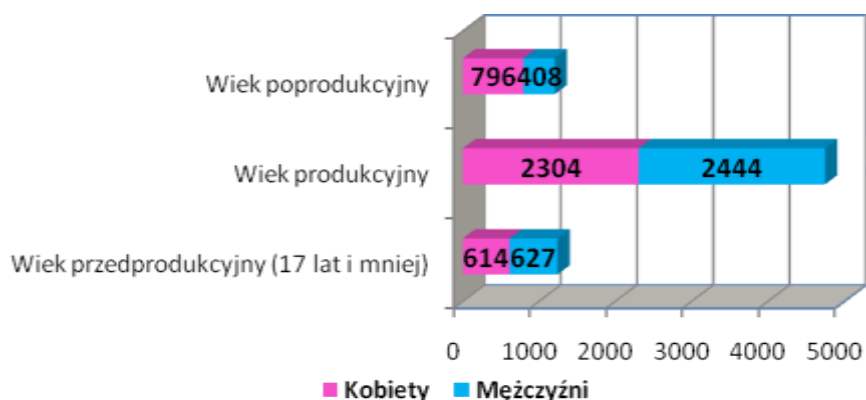
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, UG Nędza.

Na przestrzeni ostatnich dziewięciu lat w gminie Nędza kobiety stanowiły grupę dominującą. Strukturę wiekową mieszkańców gminy Nędza według stanu na dzień 31.12.2008r. przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Struktura wiekowa mieszkańców według stanu na dzień 31.12.2008r.

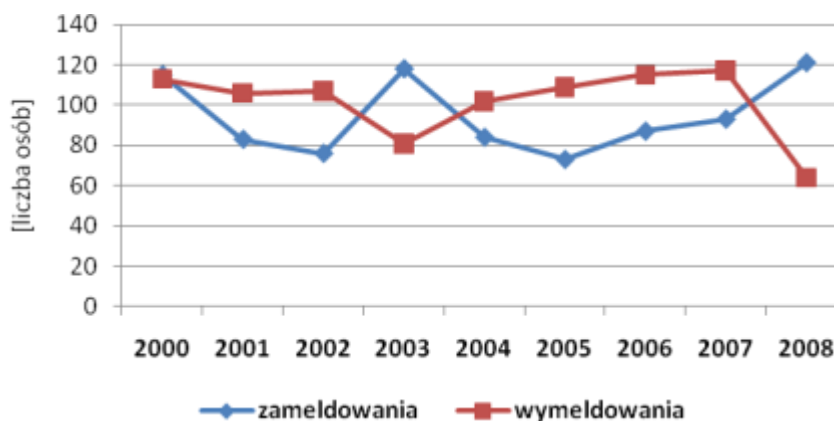
Wiek	Liczba osób		
	ogółem	kobiety	mężczyźni
wiek przedprodukcyjny (17 lat i mniej)	1241	614	627
wiek produkcyjny	4748	2304	2444
wiek poprodukcyjny	1204	796	408
Razem	7193	3714	3479

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 4. Struktura wiekowa mieszkańców według ekonomicznych grup wieku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Największy odsetek ludności według ekonomicznych grup wieku przypada na wiek produkcyjny 66%, a najmniej ludności jest w wieku poprodukcyjnym 16,7% ogólnej liczby ludności.

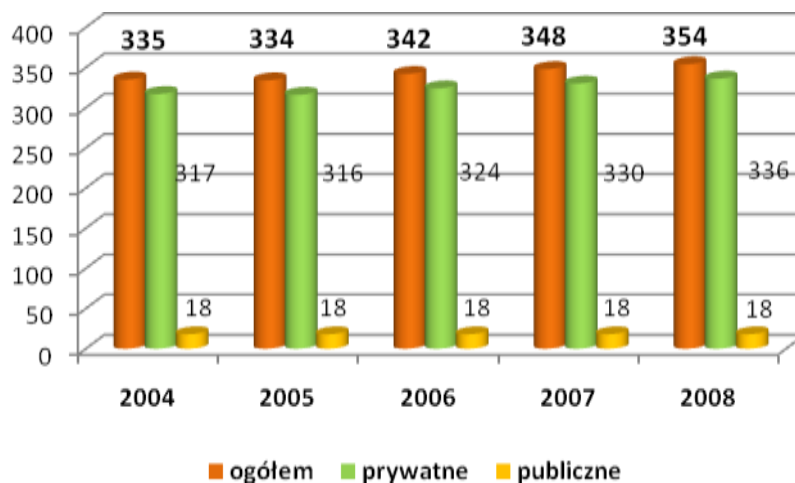
Wykres 5. Migracje na pobyt stały w latach 2000 - 2008.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

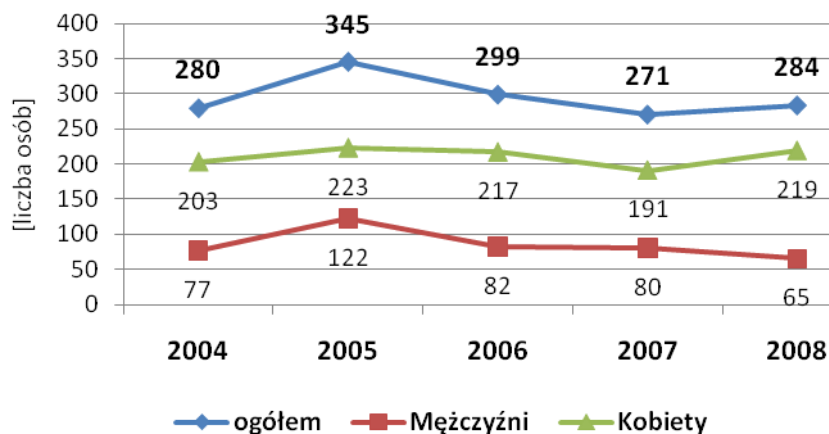
Osoby migrujące na stałe to głównie osoby poszukujące nowego miejsca zamieszkania lub zmieniające je po zmianie stanu cywilno-prawnego.

3.3 SYTUACJA GOSPODARCZA GMINY

Aktualnie głównym kierunkiem działalności gospodarczej na terenie gminy jest działalność handlowa, naprawa pojazdów samochodowych oraz artykułów użytku osobistego i domowego, świadczona głównie przez prywatne małe i średnie przedsiębiorstwa. W 2008r. na terenie gminy zarejestrowanych było 354 podmiotów gospodarczych, z czego 18 w sektorze publicznym, a pozostałe 336 w sektorze prywatnym.

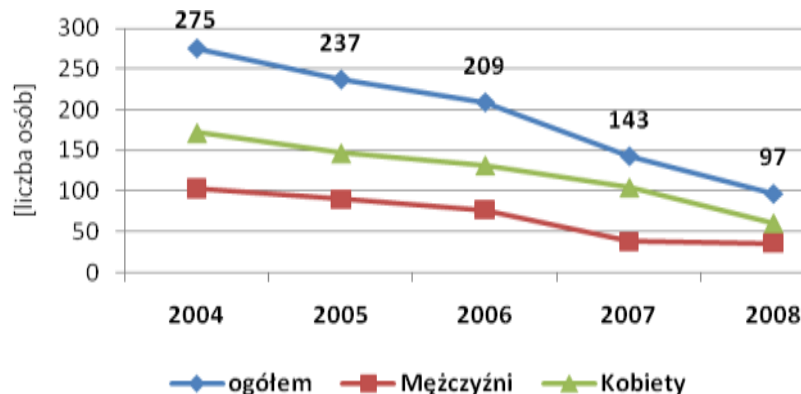
Wykres 6. Ilość podmiotów gospodarczych w latach 2004-2008.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 7. Liczba zatrudnionych w latach 2004-2008r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Jak wynika z wykresu 7 liczba zatrudnionych na przestrzeni lat 2004-2008 kształtowała się nierównomiernie. W 2008r. odnotowano 4,6%-owy wzrost liczby zatrudnionych (bez pracujących w gospodarstwach indywidualnie w rolnictwie).

Wykres 8. Liczba bezrobotnych w latach 2004-2008.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Od 2004r. liczba osób bezrobotnych systematycznie spada, przy czym prawie 63% bezrobotnych stanowią kobiety.

3.4 GEOLOGIA²

Dominującą formą krajobrazu naturalnego jest typ krajobrazu nizinnego zaliczanego do rodzaju – doliny i równiny akumulacyjne. Jednakże, tereny gminy cechują się znacznym zróżnicowaniem podłoża geologicznego, co ma związek z oddziaływaniem czoła co najmniej dwóch zlodowaceń – południowopolskiego (zwanego też krakowskim lub karpackim) oraz środkowopolskiego.

Na całym obszarze utworami powierzchniowymi są wyłącznie luźne skały osadowe, pochodzące głównie z czwartorzędu. W kilku miejscach na powierzchni występują też

² Źródło: <http://www.nedza.pl/gmina/geologia.html>

żwiru, a na dużych powierzchniach wschodniej części gminy – piaski, reprezentujące sedymentację lądową górnego miocenu i pliocenu. Wzdłuż nadzalewowej terasy Odry występują płytko położone pokłady żwirów i piasków rzecznych o znacznej miąższości. W okolicach Babic zostały one odsłonięte, prawdopodobnie w wyniku gospodarczego wykorzystywania pokrywającej je, cienkiej warstwy glin aluwialnych. Na terasie Odry na wschód od wsi Nędza występują niewielkie płyty torfu. W południowo-wschodniej części gminy, należącej do Płaskowyżu Rybnickiego, pod cienką pokrywą skał osadowych występują m.in. piaskowce i łupki karbońskie.

Gleby gminy Nędza należą do dwóch dominujących typów: mady rzeczne (w dolinie Odry oraz w dolinie Suminy) oraz gleby bielcowe i rdzawe wytworzone z piasków różnej genezy. Gleby z tej drugiej grupy stanowią podłoże dla borów oraz lasów mieszanych zajmujących rozległe obszary wschodniej części gminy. Charakteryzują się one złymi, z rolniczego punktu widzenia, właściwościami fizycznymi i chemicznymi, należąc do gleb skrajnie ubogich w składniki pokarmowe. Gleby leśne występujące na obszarze całego Parku Krajobrazowego mają naturalny profil, nie zmieniony na skutek gospodarki rolnej.

3.5 HYDROGRAFIA³

Pod względem hydrograficznym obszar gminy Nędza w całości należy do dorzecza Odry. Głównymi ciekami gminy są, oprócz Odry stanowiącej jej zachodnią granicę, rzeka Sumina z kilkoma lewobrzeźnymi dopływami, potok Łęgoń wpadający do Odry na północno-zachodnim krańcu gminy, oraz źródliskowy odcinek Białego Potoku.

Sumina jest jedną z najczystszych rzek Górnego Śląska, której wody należą do II klasy czystości. Dolny bieg potoku Łęgoń, jak i Suminy, został uregulowany. W wyniku dawnych prac melioracyjnych w dolinie Suminy zniszczone zostały siedliska roślinności bagiennej. W górnym biegu rzeczki częściowo zachowało się naturalne ukształtowanie meandrującego jej koryta. Wzdłuż górnego środkowego biegu Suminy zlokalizowano wiele stawów hodowlanych. W ostatnich latach także w dolnym biegu (na północ od wsi Ciechowice), na dawnych łąkach powstały trzy duże stawy o łącznej powierzchni około 100 ha.

Innymi znaczącymi antropogenicznymi zbiornikami wodnymi gminy są stawy rezerwatu Łęczczok zasilane wodami Łęgonia, częściowo wodami Suminy i kilku mniejszych potoków oraz kilkanaście bezodpływowych wyrobisk poźwirowych, w większości położonych w pobliżu Odry na południe od wsi Łęg.

3.5.1 ZAOPATRZENIE W WODĘ

Zaopatrzenie w wodę mieszkańców gminy odbywa się z ujęcia wody głębinowej pobieranej z utworu trzeciorzędowego za pomocą 4 studni głębinowych o łącznej wydajności 1361 m³/dobę:

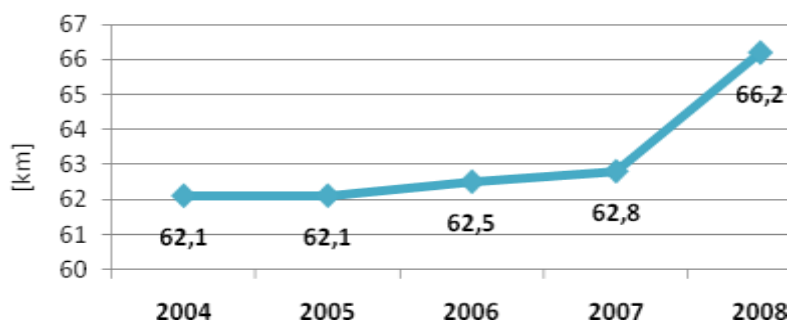
- studnia o wydajności 4 m³/godz., tj. 96 m³/dobę,
- studnia o wydajności 20 m³/godz., tj. 480 m³/dobę,
- studnia o wydajności 22,7 m³/godz., tj. 545 m³/dobę,
- studnia o wydajności 10 m³/godz., tj. 240 m³/dobę.

³ Źródło: <http://www.nedza.pl/gmina/hydrografia.html>

Długość sieci wodociągowej:

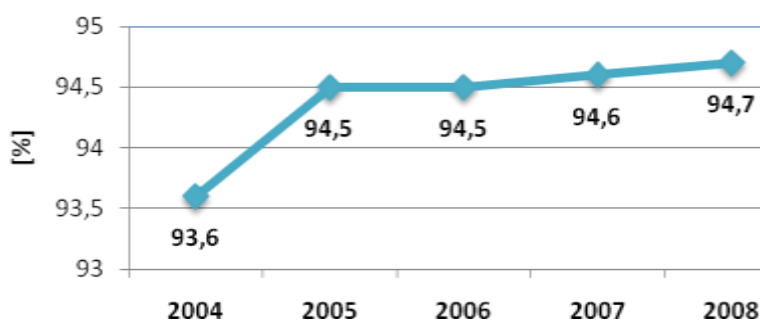
Według GUS-u, długość sieci wodociągowej w gminie Nędza na dzień 31.12.2007r. wyniosła 62,8 km, a w roku 2008 – 66,2 km. Wzrosła także liczba przyłączy, która w roku 2007 wyniosła 1647 szt., a roku 2008 – 1676 szt.

Wykres 9. Długość sieci wodociągowej w latach 2004 -2008.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 10. Procent ludności korzystający z sieci wodociągowej w latach 2004-2008.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.5.2 KANALIZACJA I OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW⁴

Gmina uczestniczy w projekcie pn. „Ochrona źródeł zaopatrzenia mieszkańców Gminy Nędza w wodę pitną oraz obszarów chronionych poprzez budowę systemu kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków na terenie gminy”, polegającym na budowie sieci kanalizacji sanitarnej obciążającej planowaną w ramach niniejszego projektu oczyszczalnię ścieków w Ciechowicach. Projekt obejmuje budowę: kanalizacji sanitarnej grawitacyjno-tłocznej o długości około 31 km, 5 pompowni ścieków oraz 1 oczyszczalnię ścieków na terenie sołectwa Ciechowice o przepustowości docelowej 600 m³/d. Celem projektu jest budowa infrastruktury odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych, mającej zasadniczy wpływ na zachowanie zasobów naturalnych, rozwój społeczno-gospodarczy Gminy Nędza, podniesienie komfortu życia mieszkańców, poprawę konkurencyjności gospodarczej gminy poprzez zwiększenie jej atrakcyjności. Projekt przyczyni się do zachowania ponadlokalnych walorów gminy Nędza.

⁴ <http://www.nedza.pl/informator/strona163.html>

3.6 WARUNKI KLIMATYCZNE⁵

Gmina Nędza jest zlokalizowana na styku dwóch obszarów klimatycznych Polski – „obszaru wyżyn i gór” oraz „obszaru nizin”. Odczuwa się tu również słaby wpływ wkraczającego przez Bramę Morawską klimatu śródziemnomorskiego. Klimat jest tu więc wypadkową wpływów klimatu atlantyckiego, kontynentalnego oraz śródziemnomorskiego. Równocześnie obszar ten jest południowo-zachodnią częścią najcieplejszej strefy Polski.

Do „obszaru nizinnego” należy zachodnia część gminy, położona w obrębie Kotliny Raciborskiej. Można przyjąć, że w części tej warunki klimatyczne są podobne jak w Raciborzu: średnia roczna opadów wynosi 750 mm, średnia roczna temperatura +7,5°C, długość okresu wegetacyjnego około 235 dni, zaś w rozkładzie miesięcznym średnie temperatury kształtują się od około -2°C w styczniu do około +18°C w lipcu. Najmniej opadów występuje w lutym, zaś najwięcej w lipcu. Średnia liczba dni z pokrywą śnieżną wynosi 50-55 dni. W rozkładzie rocznym wiatrów przeważają wiatry zachodnie lub południowo-zachodnie (około 65%), przy czym przeważają wiatry słabe od 2 do 5 m/s - około 60% ogółu wiatrów.

Dla „obszaru wyżyn” charakterystyczne są warunki klimatyczne występujące w części Cysterskich Kompozycji Krajobrazowych położonej na Płaskowyżu Rybnickim, a zatem we wschodniej części gminy Nędza. Średnia temperatura lipca wynosi tu około 17°C, stycznia - około -2° do -3°C; zima trwa od 80 do 100 dni, a lato 70 do 90 dni. Roczna suma opadu wynosi od 650 do 750 mm.

3.7 OBSZARY OCHRONY PRZYRODY

Istniejące na terenie gminy Nędza formy ochrony przyrody przedstawiono w punkcie 5.1.1 niniejszego opracowania.

4 ZAŁOŻENIA OCHRONY ŚRODOWISKA DO 2017R.

4.1 UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

Wszystkie działania w sferze ochrony środowiska winny być spójne i wynikać z dokumentów wyższego szczebla tj. krajowego, wojewódzkiego oraz powiatowego. Ponadto, działania te muszą być zgodne z dokumentami poziomu lokalnego takimi jak „Strategia rozwoju gminy Nędza na lata 2004 – 2015”, w której określono misję gminy jako „Zapewnienie rozwoju gospodarczego z uwzględnieniem różnorodności zasobów środowiska, zabezpieczenie mieszkańcom dobrych warunków życia a przyjezdnym dobrych warunków pobytu”.

4.1.1 POZIOM KRAJOWY

Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016

W zaktualizowanej Polityce Ekologicznej Państwa, jako jej najważniejsze zadania określono: poprawę jakości środowiska, uwzględnienie zasad zrównoważonego rozwoju, zatrzymanie niekorzystnych zmian klimatu oraz ochronę zasobów naturalnych. W dokumencie tym

⁵ Źródło: <http://www.nedza.pl/gmina/lokalizacja.html>

szczególną uwagę poświęcono zadaniom związanym z kontynuowaniem zalesień i zadrzewianiu korytarzy ekologicznych. Ponadto, zwrócono uwagę na duże znaczenie procesów edukacji ekologicznej poprzez zwiększenie działań zmierzających do podnoszenia świadomości ekologicznej społeczeństwa według zasady „myśl globalnie, działaj lokalnie”.

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007 – 2013 (NSRO)

Jest to dokument opracowany w celu realizacji w latach 2007- 2013 na terytorium Polski polityki spójności Unii Europejskiej. Głównym celem strategii jest tworzenie warunków wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Strategia ta jest wdrażana m.in. poprzez Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko. W ramach tego Programu przewiduje się 17 osi priorytetowych, w tym m.in. gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi, zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska, przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska, ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych, transport przyjazny środowisku, infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku.

4.1.2 POZIOM WOJEWÓDZKI

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”

Strategia rozwoju województwa jest jednym z głównych narzędzi polityki regionalnej i określa kierunki rozwojowe regionu. Zaktualizowana strategia została uchwalona przez Sejmik Województwa Śląskiego w dniu 17 lutego 2010r. Uchwałą Nr 1 w sprawie aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 – 2020 poprzez przyjęcie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego Śląskie 2020. W Strategii określono wizję województwa śląskiego w roku 2020: „Województwo śląskie będzie regionem zapewniającym dostęp do usług publicznych o wysokim standardzie, o nowoczesnej i zaawansowanej technologicznie gospodarce oraz istotnym partnerem w procesie rozwoju Europy.” Osiągnięcie tej wizji będzie wymagało prowadzenia działań w trzech priorytetach:

- 1) województwo śląskie regionem nowej gospodarki kreującym i skutecznie absorbującym technologie (priorytet A),
- 2) województwo śląskie regionem o powszechnej dostępności do regionalnych usług publicznych o wysokim standardzie (priorytet B),
- 3) województwo śląskie znaczącym partnerem kreacji kultury, nauki i przestrzeni europejskiej (priorytet C).

W ramach priorytetu B przewiduje się, iż rozwój gospodarczy regionu musi być ściśle powiązany z poprawą jakości życia mieszkańców. Przewiduje się dalszą rozbudowę infrastruktury ochrony środowiska.

Infrastruktura w zakresie gospodarki wodnej powinna zapewniać dostawę odpowiedniej ilości wody pitnej oraz zbieranie, oczyszczanie i zrzut ścieków. Szczególną uwagę należy poświęcić przebudowie systemu retencji wód powierzchniowych oraz ochronie terenów występowania zbiorników wód głębinowych, przy jednoczesnym ograniczaniu tendencji do wprowadzania nowej zabudowy na terenach zalewowych dolin rzecznych. Ponadto, w celu uzyskania i utrzymania wysokiej jakości wód powierzchniowych i podziemnych jest budowa systemów gromadzenia i oczyszczania ścieków, dopasowanych do przestrzennej struktury zabudowy, w tym dostosowanej do układu zlewni hydrograficznej.

Działania w zakresie gospodarki odpadami powinny skupiać się na szczeblu regionalnym, a dla odpadów niebezpiecznych na szczeblu ponadregionalnym.

Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniami, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz dążenie do większej efektywności energetycznej, skutkujące ograniczeniem emisji CO₂, winny stanowić główne zagadnienia w dziedzinie ochrony środowiska. Należy ograniczać emisję przemysłową, niską emisję oraz emisję z wyrobów zawierających azbest.

Ważnym elementem jest również zachowanie i kształtowanie krajobrazu, ochrona i wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego wsi.

Program Rozwoju Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego na lata 2007- 2013

Głównym celem Programu jest stymulowanie dynamicznego rozwoju subregionu zachodniego przy wzmocnieniu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej regionu.

Jednym z sześciu celów szczegółowych określono poprawę jakości środowiska. Budowę zbiornika retencyjnego „Racibórz” określono jako dodatkowy aspekt podkreślający atrakcyjność przyrodniczą i krajobrazową przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony przed powodzią. Stwierdzono również, iż konieczny jest rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i zwiększenie ilości ścieków oczyszczonych, a także zmniejszenie ilości odpadów obciążających środowisko poprzez np. wprowadzenie szerokiego recyklingu odpadów i ich segregacji, stworzenie regionalnego systemu gospodarki odpadami. Należy również podjąć działania związane ze zmniejszeniem zanieczyszczeń powietrza pyłami i gazami, przy zastosowaniu alternatywnych źródeł energii i prowadzeniu prac termo modernizacyjnych.

Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do 2004 roku oraz cele długoterminowe do roku 2015

W Programie Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego wyznaczono cele długoterminowe w zakresie:

- 1) ochrony zasobów wodnych:

Przywrócenie wysokiej jakości wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania.

- 2) ochrony powietrza atmosferycznego:

Polepszenie jakości powietrza atmosferycznego.

- 3) ochrony przed hałasem:

Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców i środowiska poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów

- 4) ochrony przed niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym:

Kontrola i ograniczenie emisji promieniowania niejonizującego do środowiska.

- 5) zapobieganiu poważnym awariom:

Eliminowanie i zmniejszenie skutków dla środowiska z tytułu awarii przemysłowych.

- 6) gospodarki odpadami:

Minimalizacja ilości powstających odpadów, wzrost wtórnego wykorzystania i bezpieczne składowanie pozostałych odpadów.

7) terenów przemysłowych:

Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego.

8) ochrony powierzchni ziemi i gleb:

Racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych, zwłaszcza w ujęciu długookresowym.

9) ochrony przyrody:

Ochrona i wzrost różnorodności biologicznej (genetycznej gatunkowej i siedliskowej) i krajobrazowej oraz wzrost lesistości województwa i ochrona lasów.

Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do 2013 roku z uwzględnieniem perspektywy do 2018 roku (projekt)

Naczelną zasadą przyjętą w aktualizacji Programu jest zasada zrównoważonego rozwoju, która umożliwi zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska. Nadrzędnym celem *Programu* jest: **Rozwój gospodarczy przy zachowaniu i poprawie stanu środowiska naturalnego województwa.**

W ramach strategii działań wyznaczono 10 celów głównych, w których wyznaczono cele długo- i krótkoterminowe. Cele długoterminowe mają być zrealizowane do 2018 roku, a cele krótkoterminowe do 2013 roku.

1. Powietrze atmosferyczne (P)

Cel długoterminowy do roku 2018:

Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz ograniczanie zużycia energii i wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł.

Cele krótkoterminowe do roku 2013:

P 1. Stworzenie, przyjęcie i realizacja Programów służących ochronie powietrza oraz ich aktualizacja, a także koordynowanie ich skuteczności.

P 2. Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych.

P 3. Ograniczanie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

P 4. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony powietrza.

2. Zasoby wodne (W)

Cel długoterminowy do roku 2018:

Przywrócenie wysokiej jakości wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania.

Cele krótkoterminowe do roku 2013:

W 1. Stworzenie zintegrowanego systemu zarządzania gospodarką wodną na obszarze województwa śląskiego.

W 2. Zapewnienie dobrej jakości wody pitnej oraz ochrona jej ujęć.

W 3. Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

W 4. Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi.

W 5. Zwiększenie retencji w zlewniach oraz zapobieganie skutkom wezbrań powodziowych.

W 6. Odtworzenie ciągłości ekologicznej rzek, ochrona naturalnych dolin rzecznych oraz renaturalizacja rzek.

3. Gospodarka odpadami (GO)

Cel długoterminowy do roku 2018:

Minimalizacja ilości powstających odpadów, wzrost wtórnego wykorzystania i ograniczenie składowania pozostałych odpadów.

Cele krótkoterminowe do roku 2013:

GO.1. Wzmocnienie zarządzania, monitoringu i optymalizacja systemu gospodarki odpadami.

GO.2. Wdrożenie właściwego systemu gospodarki odpadami w województwie śląskim opartego na regionalnym systemie gospodarowania odpadami komunalnymi proponowanym w APGO WŚ.

GO.3. Minimalizacja wytworzonych odpadów oraz sukcesywne zwiększanie udziału odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne poddawanych procesom odzysku i unieszkodliwiania poza składowaniem.

4. Ochrona Przyrody (OP)

Cel długoterminowy do roku 2018:

Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym) oraz georóżnorodności.

Cele krótkoterminowe do roku 2013:

OP. 1. Pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych województwa.

OP. 2. Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody.

OP. 3. Zachowanie lub odtworzenie właściwej struktury i stanu ekosystemów i siedlisk.

5. Tereny przemysłowe (TP)

Cel długoterminowy do roku 2018:

Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno –ekonomicznymi.

Cel krótkoterminowy do roku 2013:

TP 1. Rewitalizacja terenów przemysłowych i zdegradowanych.

6. Hałas (H)

Cel długoterminowy do roku 2018:

Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców województwa śląskiego i środowiska poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów.

Cele krótkoterminowe do roku 2013:

H 1. Monitoring narażenia mieszkańców województwa na ponadnormatywny hałas.

H 2. Ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców.

7. Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące (PR)

Cel długoterminowy do roku 2018:

Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

Cel krótkoterminowy do roku 2013:

PR 1. Minimalizacja emisji promieniowania niejonizującego do środowiska.

8. Zapobieganie powstawaniu poważnych awarii przemysłowych (PPAP)

Cel długoterminowy do roku 2018:

Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

Cele krótkoterminowe do roku 2013:

PPAP 1. Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii.

PPAP.2. Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych.

PPAP. 3. Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych.

9. Zasoby Naturalne (ZN)

Cel długoterminowy do roku 2018:

Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi.

Cele krótkoterminowe do roku 2013:

ZN.1 Sporządzenie i ciągła aktualizacja bilansu popyt-podaż surowców naturalnych województwa śląskiego.

ZN.2. Minimalizacja strat w eksploatowanych złożach oraz ochrona przed zainwestowaniem uniemożliwiających ich eksploatację.

ZN.3. Opracowanie zasad polityki koncesyjnej w granicach zaprojektowanego zbiornika wodnego Racibórz.

10. Gleby użytkowane rolniczo (GL)

Cel długoterminowy do roku 2018:

Racjonalne wykorzystywanie zasobów glebowych.

Cele krótkoterminowe do roku 2013:

GL.1. Inwentaryzacja i rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych.

GL 2. Ochrona gleb przed erozją wodną i wietrzną.

GL 3. Przeciwdziałanie degradacji gleb przez czynniki antropogeniczne.

4.1.3 POWIATOWY

Strategia Rozwoju Powiatu Raciborskiego na lata 2008 – 2015

Strategia została przyjęta przez Radę Powiatu Raciborskiego w dniu 20 czerwca 2008r. Uchwałą Nr XXI/203/2008.

Jednym z celów strategicznych określono ochronę środowiska naturalnego. Osiągnięcie tego celu mają zapewnić dwa kierunki działań:

- 1) budowa świadomości ekologicznej mieszkańców,
- 2) promocja ochrony środowiska naturalnego i zachowania walorów krajobrazowych powiatu.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą do roku 2015

Aktualizację Powiatowego Programu Ochrony Środowiska Rada Powiatu Raciborskiego przyjęła 28 października 2008r. Uchwałą Nr XXIV/237/2008.

W dokumencie tym wyznaczono 11 priorytetów ekologicznych, w ramach których określono następujące cele strategiczne:

- 1) utworzenie systemu kształtowania i wykorzystania systemów wodnych,
- 2) poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- 3) racjonalizacja systemu gospodarki odpadami,
- 4) polepszenie jakości powietrza,
- 5) racjonalne użytkowanie zasobów przyrody,
- 6) ochrona i wzrost różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz doskonalenie systemu obszarów chronionych,
- 7) zachowanie istniejących zasobów leśnych oraz zwiększanie powierzchni lasów i wzrost ich bioróżnorodności biologicznej,
- 8) rozwój edukacji ekologicznej,
- 9) wykształcenie u mieszkańców powiatu raciborskiego nawyków kultury ekologicznej oraz poczucia odpowiedzialności za stan i ochronę środowiska,
- 10) ochrona i właściwe wykorzystanie istniejących zasobów glebowych oraz zachowanie wysokich walorów ekologicznych obszarów rolniczych,
- 11) monitoring pól elektromagnetycznych w środowisku,
- 12) zmniejszanie zagrożenia dla mieszkańców i środowiska z powodu awarii przemysłowych i transportu materiałów niebezpiecznych,
- 13) efektywne wykorzystywanie eksploatowanych złóż oraz ochrona zasobów złóż niezagospodarowanych (nieeksploatowanych),
- 14) rozpoznanie uciążliwości hałasu komunikacyjnego na terenie powiatu.

4.2 CEL NADRZĘDNY

Proponuje się modyfikację treści celu nadrzędnego określonego w pierwszym Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Nędza, który brzmi:

„Zrównoważony rozwój gminy, w którym ochrona środowiska ma znaczący wpływ na przyszły charakter tego obszaru i równocześnie wspiera jego rozwój gospodarczy i społeczny.”

na następujący:

„Osiągnięcie zrównoważonego i trwałego rozwoju Gminy Nędza poprzez zachowanie walorów środowiska przyrodniczego, poprawę jego stanu oraz rozwój infrastruktury ochrony środowiska.”

4.3 PRIORYTETY EKOLOGICZNE

Na podstawie oceny aktualnego stanu środowiska gminy Nędza oraz weryfikacji priorytetów określonych w pierwszym dokumencie wyznaczono 5 priorytetów ekologicznych:

Osiągnięcie zrównoważonego i trwałego rozwoju Gminy Nędza poprzez zachowanie walorów środowiska przyrodniczego, poprawę jego stanu oraz rozwój infrastruktury ochrony środowiska.

Efektywna ochrona przyrody.

Osiągnięcie wymaganych standardów jakości powietrza atmosferycznego.

Poprawa jakości wód i zabezpieczenia przeciwpowodziowe.

Poprawa stanu gospodarki odpadami komunalnymi.

Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy.

5 OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH

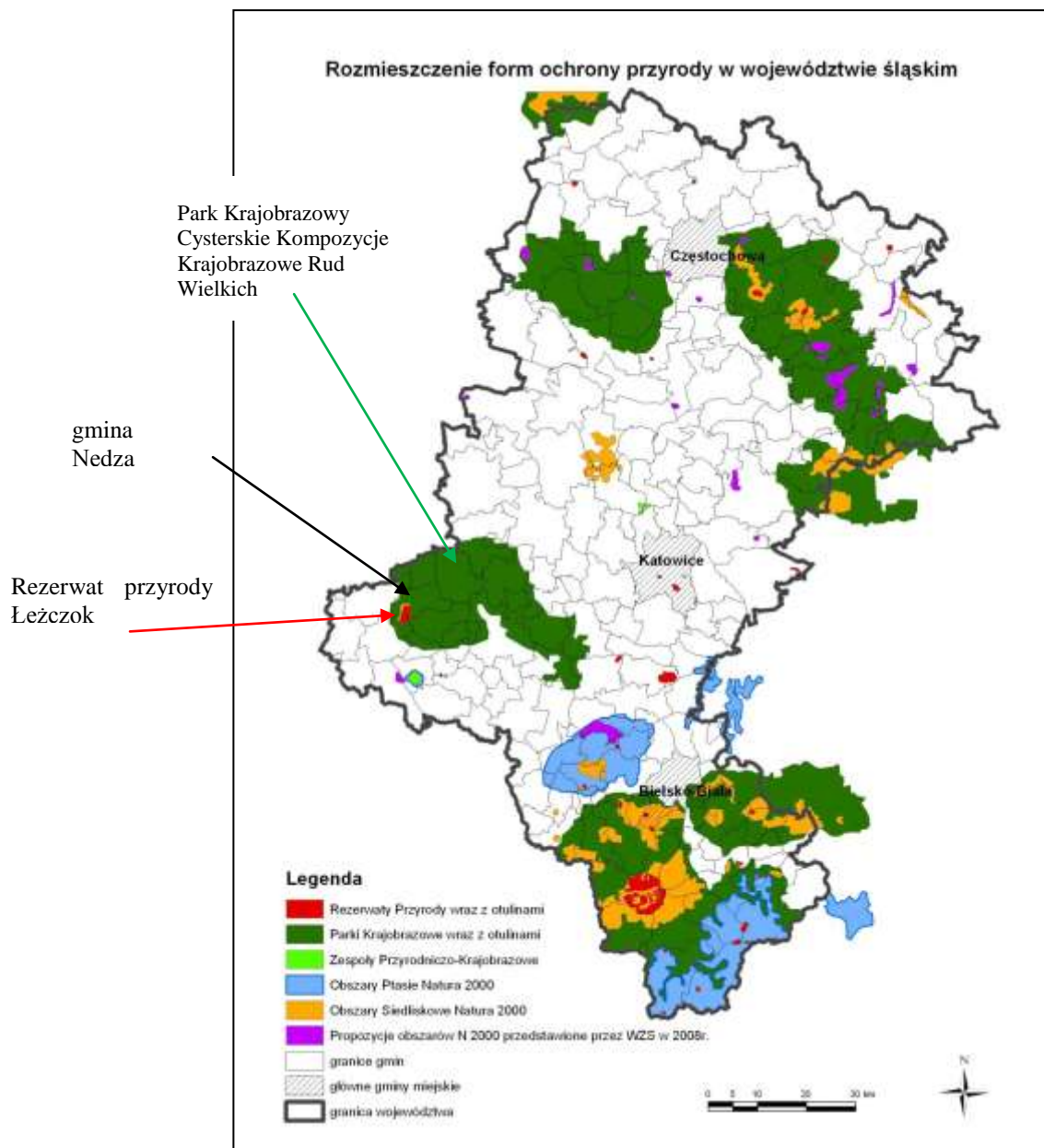
5.1 OCHRONA PRZYRODY

5.1.1 STAN AKTUALNY

Gmina Nędza charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi. O bogactwie terenu, pod względem przyrodniczym, świadczą formy ochrony przyrody utworzone na terenie gminy Nędza. Dlatego uznano, iż najważniejszym z priorytetów będzie efektywna ochrona przyrody.

Na rysunku 5 przedstawiono formy ochrony przyrody w województwie śląskim i gminie Nędza.

Rysunek 5. Położenie gminy Nędza na tle głównych form ochrony przyrody województwa śląskiego.

Źródło: Aktualizacja POŚ dla województwa Śląskiego do roku 2013 (projekt).

REZERWATY PRZYRODY

➤ Rezerwat Łęczok

Jest to kompleks leśno-stawowy o powierzchni 408,21 ha utworzony 23 stycznia 1957r. zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego (M.P. Nr 14 poz. 109 z dnia 22 lutego 1957r.) w celu ochrony zabytkowych alei, stanowiska rośliny kotewki orzech wodny oraz bogatej awifauny. Rezerwat ten jest jednym z największych rezerwatów w województwie śląskim. Staw rezerwatu stanowi obszar Natura 2000.

Najcenniejszą wartością przyrodniczą rezerwatu są stare aleje nagrobkowe, które powstały ponad dwieście lat temu. Są one miejscem życia wyjątkowo licznych gatunków roślin,

zwierząt oraz grzybów. W alejach udokumentowano występowanie kilkuset okazów drzew o wymiarach pomnikowych. Szata roślinna rezerwatu jest bardzo bogata i reprezentowana przez ponad 40 zbiorowisk roślinnych: 8 leśnych i 35 nieleśnych. Zachodnią część rezerwatu porasta las o charakterze łągowym, przez który przepływa potok Łęgoń. Na terenie rezerwatu występuje 5 dobrze zachowanych zespołów leśnych:

- 1) grąd subkontynentalny, w którym występuje większość chronionych leśnych gatunków,
- 2) łąg jesionowo-wiązowy, uważany za najlepiej zachowany i najbardziej charakterystyczny zespół rezerwatu i całego obszaru doliny Odry w tej części Śląska,
- 3) olszowy łąg przypotokowy, występujący w kilku miejscach przy wschodniej granicy rezerwatu,
- 4) ols porzeczkowy, zajmujący niewielkie obszary w kierunku północno-wschodnim od stawów Salm Mały i Salm Duży,
- 5) kwaśna dąbrowa.

W miejscu tym udokumentowano ponad 210 gatunków ptaków, z czego 121 łągowych. Pod względem gatunków ptaków rezerwat zajmuje drugie miejsce w Polsce po Stawach Milickich.

Rysunek 6. Rezerwat Łęczok.

Źródło: <http://www.nedza.pl/turystyka/przyroda.html>

PARKI KRAJOBRAZOWE

Park Krajobrazowy "Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich"

Gmina Nędza w całości położona jest na terenie jednego z największych Parków Krajobrazowych w Polsce, Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich.

Park Krajobrazowy „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich” został utworzony 23 listopada 1993r. 1 stycznia 2000r. został włączony do Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego. Zajmuje powierzchnię 505 km², a z otuliną 645 km². Pod względem wielkości jest piątym parkiem w Polsce. Obejmuje obszar położony wzdłuż rzeki Rudy, łączący doliny Odry i Wisły. Celami ochrony są wartości przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe Ziemi Raciborskiej i Rybnickiej.

Ponad połowę obszaru parku zajmują lasy. Stwierdzono to ponad 40 zbiorowisk roślinnych⁶, w tym 11 zespołów leśnych oraz zbiorowiska półnaturalne na przekształconych przez człowieka obszarach nieleśnych, 49 gatunków roślin naczyniowych objętych ochroną gatunkową.

Na obszarze Parku Krajobrazowego odnotowano 14 gatunków płazów, 6 gatunków gadów, 236 gatunków ptaków oraz 55 gatunków ssaków, 154 gatunków ptaków lęgowych.

Park Krajobrazowy CKKRD chroni przestrzeń głównego w południowej Polsce korytarza ekologicznego, przebiegającego równoleżnikowo. Łączy on doliny górnej Wisły i Odry i strefy podgórskie Karpat i Sudetów. Tworzą go zwarte kompleksy lasów rudzkich i pszczyńskich. Korytarz ten dopełnia system hydrograficzny rzek: Rudy, Pszczyńki, Korzenicy i Gostyni, umożliwiając migrację organizmów wodnych między zlewiskami Wisły i Odry.

Rysunek 7. Obszar Parku Krajobrazowego "Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich"

Źródło: http://www.zpk.com.pl/parki_mapy/ckkrw_d.jpg.

W południowo-wschodniej części parku znajduje się Rezerwat Łęczczok, chroniący las łęgowy i pocysterskie stawy rybne. Został utworzony w 1957 roku dla ochrony wielogatunkowego lasu łęgowego i pocysterskich stawów rybnych. Zajmuje powierzchnię 408,21 ha i należy do największych w Polsce.

OBSZARY NATURA 2000

➤ PLH240010 STAWY ŁĘŻCZOK

Ostoja siedliskowa położona w pradolinie górnej Odry, obejmująca kompleks 8 stawów wraz z otaczającymi je lasami o charakterze naturalnym. Największe powierzchnie zajmują lasy łąkowe w typie łąki niskiej, które występują w zachodniej części rezerwatu Łęczczok.

⁶ B. Tokarska-Guzik i in. Uniwersytet Śląski, Katowice 2005. „Osobliwości przyrodnicze i kulturowe interesujących regionów województwa śląskiego”.

Łęgi reprezentowane są przez 3 zespoły: łąg wiązowo-jesionowy, łąg olszowy oraz łąg wierzbowo-topolowy. Te typy łągów znajdują się w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej, przy czym łąg olszowy i wierzbowo-topolowy wymienione są jako siedliska priorytetowe.

Zespoły makrofitów, takie jak zespół lilli wodnych oraz kotewki orzecha wodnego, które porastają zbiorniki wodne reprezentują zbiorowiska nieleśne. Na terenie ostoi potwierdzono 13 zespołów szuwarowych. Cenne są głównie gatunki zagrożone w kraju znajdujące się w Polskiej czerwonej księdze roślin: kotewka orzech wodny, kruszczyk połabski, cibora żółta.

Ostoja jest miejscem występowania 243 gatunków kręgowców, z których najlicniejszą grupę stanowią ptaki. Stwierdzono tu gniazdowanie 118 gatunków ptaków. Poza tym dość licznie reprezentowane są płazy, ssaki i ryby. Spośród kręgowców wymienionych w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej, na terenie ostoi żyją: piskorz, kumak nizinny, traszka grzebieniasta i nocek duży. Ostoja jest również miejscem występowania 2 gatunków bezkręgowców z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej: motyla - modraszka telejusa oraz chrząszcza - pachnicy dębowej.⁷

W Łęczczoku udokumentowano ponad 210 gatunków ptaków, z czego 121 lęgowych. Pod względem gatunków ptaków rezerwat zajmuje drugie miejsce w Polsce po Stawach Milickich.

Stawy Łęczczok stanowią ostoję ptasią o randze krajowej. Występuje tu co najmniej 24 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, 2 gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi. Gniazduje 118 gatunków ptaków, wśród nich liczne rzadkie i zagrożone (podgorzałka). W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: podgorzałka i hełmiatka (gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi), czernica, zausznik, muchówka biało szyja. W okresie wędrówek duże koncentracje osiąga czapla biała.

Liczne publikacje wskazują, iż w okresie lęgowym występują takie gatunki ptaków jak perkozy (dwuczubego i zauszniaka), bąki, kormorany, gęgawy i kaczki (krakwę, cyrankę, płaskonosą, głowienkę, czernicę i hełmiatkę oraz podgorzałka, strumieniówka, muchołówka białoszyja, czapla purpurowa i modronosą, bernikl białolicy, bernikl rdzawoszyi, szablodziób, rybitwa białowąsa oraz kaniuk. Występuje również dzięcioł, a spośród ptaków drapieżnych: myszołów zwyczajny, jastrząb gołębiarz, pustułka, krogulec, błotniak stawowy, trzmielojad i kania czarna. W Łęczczoku występuje również bielik, orlik krzykliwy, rybołów, bocian czarny, czapla siwa.

Na terenie Łęczczoka występuje 10 gatunków nietoperzy: nocek duży, nocek Natterera, nocek wąsatek, nocek Brandta, karlik malutki, gacek brunatny i borowiaczek. Ostatni z nich znajduje się w polskiej czerwonej księdze ginących zwierząt.

Typy siedlisk znajdujące się na terenie obszaru NATURA 2000:

- Brzegi lub osuszane dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z Littorelletea, Isoeto-Nanojuncetea (kod 3130; 0,005% pokrycia),
- Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskiem Nympheion, Potamion (kod 3150; 80% pokrycia),
- Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (kod, 6410; 0,005% pokrycia),
- Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*) (kod 6430; 0,5% pokrycia),

⁷ Źródło: http://www.2007.przyroda.katowice.pl/os_stawy_lezczok.html

- nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) (kod 6510; 4,0% pokrycia),
- Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerion-Caricetea*) (kod 7410; 0,05% pokrycia),
- Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) (kod 9170; 0,00% pokrycia),
- Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion*) (kod 91E0; 2% pokrycia),
- Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*) (kod 91E0; 0,05% pokrycia).

Ptaki wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG:

- A021 *Botaurus stellaris* (Bąk)
- A022 *Ixobrychus minutus* (Bączek)
- A027 *Egretta alba* (*Ardea alba*) (Czapla biała)
- A029 *Ardea purpurea* (Czapla purpurowa)
- A030 *Ciconia nigra* (Bocian czarny)
- A038 *Cygnus Cygnus* (Łabędź krzykliwy)
- A060 *Aythya nyroca* (Podgorzałka)
- A072 *Pernis apivorus* (Trzmielojad)
- A073 *Milvus migrant* (Kania czarna)
- A075 *Haliaeetus albicilla* (Bielik)
- A081 *Circus aeruginosus* (Błotniak stawowy)
- A119 *Porzana porzana* (Kropietka)
- A120 *Porzana parva* (Kureczka zielonka)
- A151 *Philomachus pugnax* (Bojownik batalion)
- A166 *Tringa glareola* (Łęczak)
- A193 *Sterna hirundo* (Rybitwa rzeczna)
- A229 *Alcedo atthis* (Zimorodek zwyczajny)
- A234 *Picus canus* (Dzięcioł zielonosiwy)
- A236 *Dryocopus martius* (Dzięcioł czarny)
- A238 *Dendrocopos medius* (Dzięcioł średni)
- A272 *Luscinia svecica* (Podróżniczek)
- A320 *Ficedula parva* (Muchówka mała)
- A321 *Ficedula albicollis* (Muchówka białoszyja)
- A338 *Lanius collurio* (Gąsiorek)

Regularnie występujące Ptaki Migrujące nie wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG:

- A006 *Podiceps grisegena* (Perkoz rdzawoszyi)
- A008 *Podiceps nigricollis* (Perkoz zausznik)
- A039 *Anser fabalis* (Gęś zbożowa)
- A041 *Anser albifrons* (Gęś białoczelna)
- A043 *Anser anser* (Gęś gęgawa)
- A052 *Anas crecca* (Cyraneczka)
- A053 *Anas platyrhynchos* (Kaczka krzyżówka)
- A054 *Anas acuta* (Rożeniec)
- A055 *Anas querquedula* (Cyranka)
- A056 *Anas clypeata* (Płaskonos)

- A058 Netta Rufina (Helmiatka)
- A059 Aythya Felina (Głowienka)
- A061 Aythya fuligula (Czernica)
- A070 Mergus merganser (Tracz nurogęś)
- A118 Rallus aquaticus (Wodnik zwyczajny)
- A391 Phalacrocorax carbo sinensis (Kormoran czarny)
- A459 Larus cachinnans (Mewa białogłowa)
- A994 geese (gęsi)

Ssaki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG:
1324 Myotis myotis (Nocek duży)

Płazy i gady wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

- 1166 Triturus cristatus (Traszka grzebieniasta)
- 1188 Bombina bombina (Kumak nizinny)

Ryby wymienione w II Dyrektywy Rady 92/43/EWG:
1145 Misgurnus fossilis (Piskorz)

Bezkęgowce wymienione w II Dyrektywy Rady 92/43/EWG:
1059 Maculinea Telesiu (Modraszek telejus)

Do zagrożeń związanych z funkcjonowaniem obszaru należą:

- zanieczyszczenie wód,
- kłusownictwo, zanieczyszczenie ściekami,
- plany budowy w pobliżu obszaru kanału dla żeglugi śródlądowej,
- linie elektryczne,
- intensywna turystyka piesza,
- drenujący wpływ skanalizowanego potoku Łęgoń,
- obniżanie wód gruntowych na skutek uregulowania Odry.

Powiązania obszaru z ostojami CORINE BIOTOPES:
GOG201400 (99,5% pokrycia).

Na rysunku 8 przedstawiono Stawy Łęczczok jako obszaru Natura 2000.

Rysunek 8. Natura 2000 – Stawy Łęczok

Źródło: http://www.2007.przyroda.katowice.pl/op_stawy_lezczok.html

POMNIKI PRZYRODY OŻYWIONEJ

Na terenie gminy Nędza znajdują się 2 pomniki przyrody ożywionej, znajdujące się w rezerwacie Łęczok w miejscowości Babice.

Tabela 2. Pomniki przyrody ożywionej na terenie gminy Nędza.

Lp.	Podstawa prawna	Położenie, bliższa lokalizacja	Nazwa	Numer rejestrowy
1.	Decyzja Nr 347 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Opolu z dnia 14.04.1967r.	Babice „Rezerwat Łęczok”	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	147
2.	Orzeczenie nr 179 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Opolu z dnia 06.07.1957r. Nr L-III-3/57	Babice „Rezerwat Łęczok”	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	168

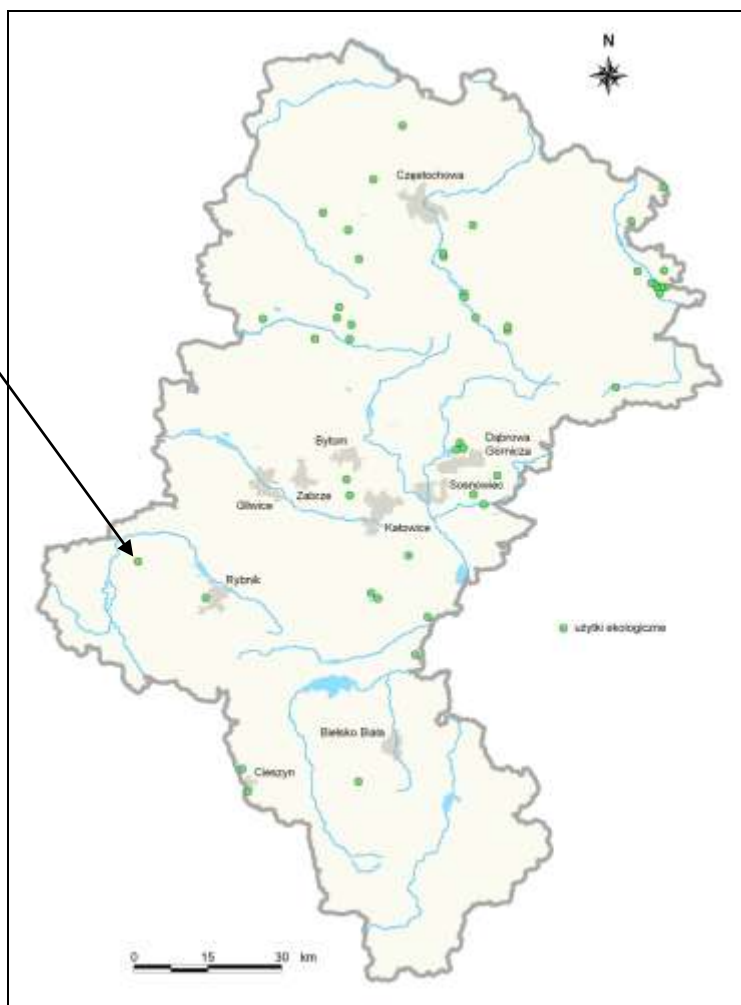
Źródło: aktualizacja PPOŚ, 2008.

UŻYTKI EKOLOGICZNE

Na obszarze gminy Nędza znajduje się jeden użytek ekologiczny „Łąka trzęślicowa w Małej Nędzy” o powierzchni 1,2 ha. Ustanowiona na mocy rozporządzenia Wojewody Śląskiego Nr 44/04 z dnia 16 lipca 2004r. (Dz. Urz. z 2004r. Nr 67 poz. 1997). Występują tam stanowiska regionalne rzadkich i ustępujących gatunków roślin. Łąki te zaliczane są do łąk jednokośnych o niskiej wartości paszowej. Występujące zbiorowiska tworzą ważne miejsca gniazdowania i żerowania ptaków (m.in. batalion, dubelt, wodniczka).

Rysunek 9. Lokalizacja użytku ekologicznego Gminy Nędza na tle województwa śląskiego.

Łąka trzęś licowa
w Małej Nędzy

Źródło: http://www.2007.przyroda.katowice.pl/uzytki_ekologiczne.html

Oprócz wykazanych form ochrony przyrody, Gmina Nędza jest bogata pod względem występowania ostoi przyrody ożywionej.

➤ **Ostoje roślin naczyniowych**

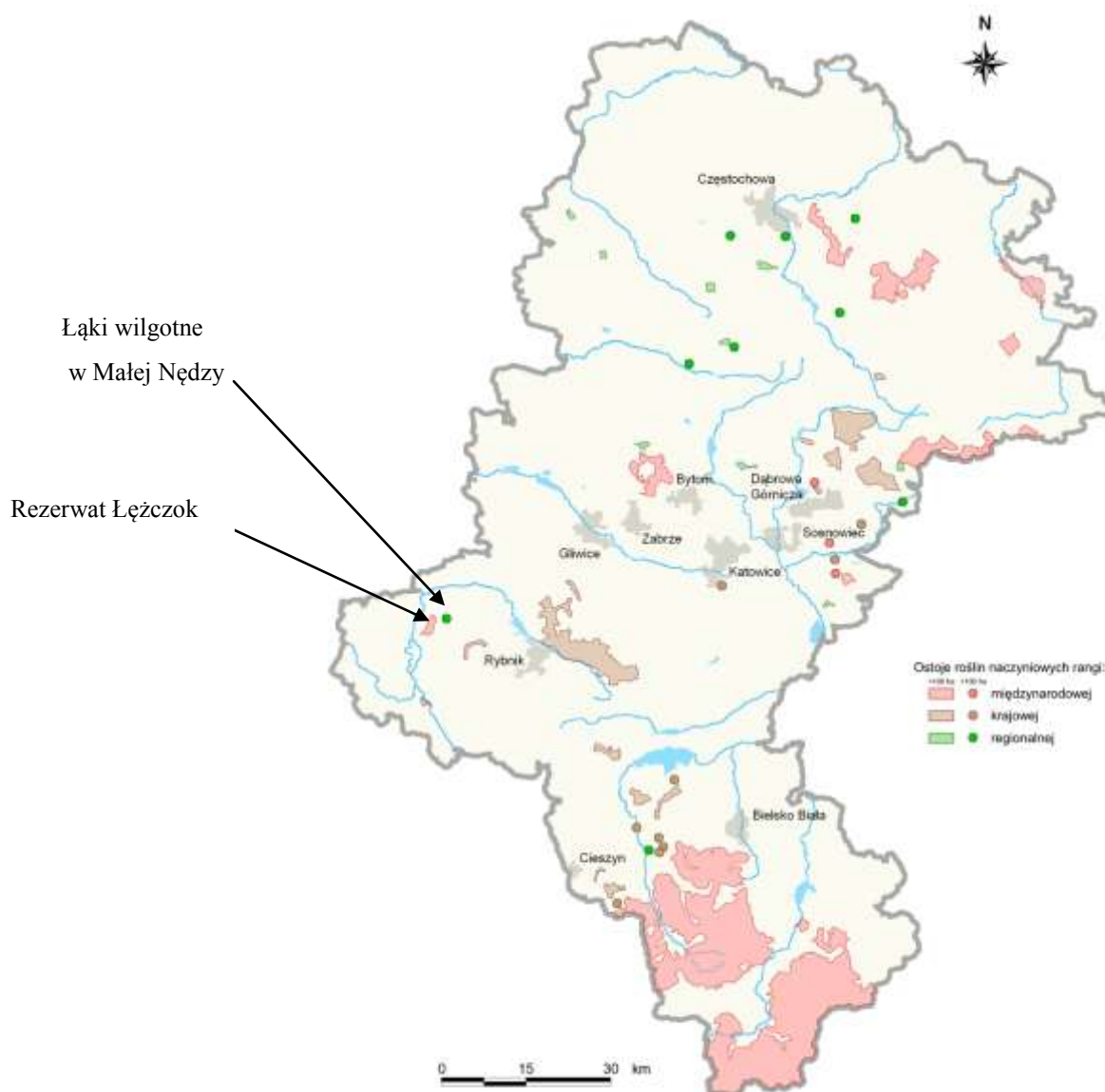
Na terenie gminy Nędza znajdują się dwie ostoje przyrody ożywionej: Łąki wilgotne w Małej Nędzy oraz rezerwat Łęczczok. Ostoje przedstawiono na rysunku 9.

Tabela 3. Ostoje roślin naczyniowych w gminie Nędza.

Lp.	Nazwa ostoi	Ranga ostoi	Kryteria ostoi	Uwagi
1.	Rezerwat Łęczczok	międzynarodowa	Historyczne stanowisko aldrowandy pęcherzykowatej - gatunku z załącznika II DS. Ostoja istotna dla zachowania populacji kotewki orzecha wodnego, kruszczyka połabskiego i nadwodnika trójpręcikowego	Istniejący rezerwat przyrody Łęczczok, ostoja Natura 2000.
2.	Łąki wilgotne w Małej Nędzy	regionalna	Historyczne stanowisko aldrowandy pęcherzykowatej - gatunku z załącznika II DS. Ostoja istotna dla zachowania populacji kotewki orzecha wodnego, kruszczyka połabskiego i nadwodnika trójpręcikowego	-

Źródło: <http://www.2007.przyroda.katowice.pl>

Rysunek 10. Ostoje przyrody ożywionej na terenie Gminy Nędza.

Źródło: <http://www.2007.przyroda.katowice.pl>

➤ Ostoje mszaków

Tabela 4. Ostoje mszaków na terenie gminy Nędza.

Lp.	Nazwa ostoi	Ranga ostoi	Regiony geograficzne	Najważniejsze wartości biologiczne
1.	Lasy Raciborsko-Rybnicko-Pszczyńskie z fragmentem Doliny Odry na odcinku Łęczczok - Wielikąt	krajowa	Kotlina Raciborska, Płaskowyż Rybnicki, Równina Pszczyńska	Gatunki zagrożone w Europie: <i>Amblystegium radicale</i> *, <i>Callicladium haldanianum</i> , <i>Physcomitrium eurystomum</i> , <i>Physcomitrium sphaericum</i> . Gatunki zagrożone w Polsce: mchy - <i>Amblystegium radicale</i> *, <i>Fontinalis hypnoides</i> *, <i>Hypnum</i>

Lp.	Nazwa ostoi	Ranga ostoi	Regiony geograficzne	Najważniejsze wartości biologiczne
				<i>pratense</i> *, <i>Hygroamblystegium fluviatile</i> *, <i>Leptodictyum humile</i> *, <i>Fissidens fontanum</i> *, <i>Philonotis caespitosa</i> *, <i>Philonotis marchica</i> *, <i>Scorpidium scorpioides</i> *, <i>Sphagnum papillosum</i> *, <i>Syntrichia latifolia</i> *, <i>Syntrichia papillosa</i> *, <i>Syntrichia virescens</i> *; <i>Trematodon ambiguus</i> ; wątrobowce - <i>Fossombronia wondraczekii</i> , <i>Lophozia capitata</i> *; glewki - <i>Anthoceros agrestis</i> , <i>Phaeoceros carolinianus</i> . Inne rzadkie gatunki: mchy - <i>Aulacomnium palustre</i> ** , <i>Calliergonella cuspidata</i> ** , <i>Climacium dendroides</i> ** , <i>Dicranum viride</i> ** , <i>Leucobryum glaucum</i> ** , <i>Pleurozium schreberi</i> ** , <i>Polytrichum commune</i> ** , <i>Polytrichum strictum</i> ** , <i>Pseudoscleropodium purum</i> ** , <i>Ptilium crista-castrensis</i> ** , <i>Rhytidiadelphus squarrosus</i> ** , <i>Sphagnum angustifolium</i> * , <i>Sphagnum capillifolium</i> * , <i>Sphagnum compactum</i> * , <i>Sphagnum cuspidatum</i> * , <i>Sphagnum denticulatum</i> * , <i>Sphagnum fallax</i> ** , <i>Sphagnum fimbriatum</i> * , <i>Sphagnum flexuosum</i> * , <i>Sphagnum girgensohnii</i> * , <i>Sphagnum inundatum</i> * , <i>Sphagnum palustre</i> * , <i>Sphagnum obtusum</i> * , <i>Sphagnum riparium</i> * , <i>Sphagnum russowii</i> * , <i>Sphagnum squarrosus</i> ** , <i>Sphagnum teres</i> * , <i>Thuidium delicatulum</i> ** , <i>Thuidium tamariscinum</i> ** .

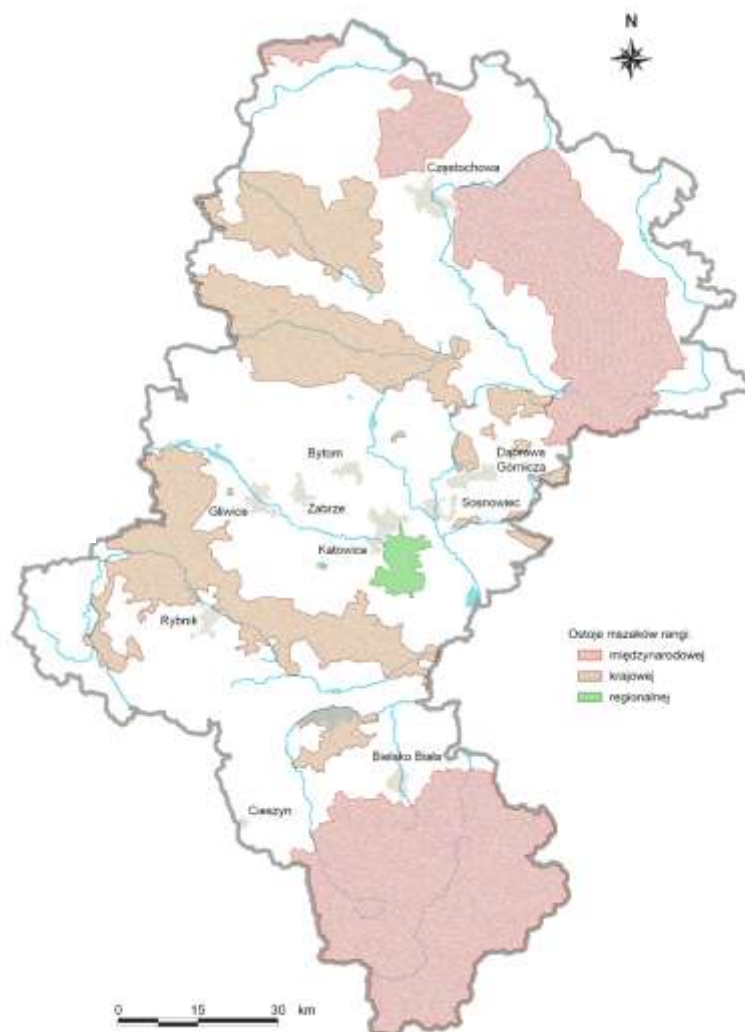
Źródło: <http://www.2007.przyroda.katowice.pl>

* Gatunki objęte ochroną ścisłą na podstawie rozporządzenia ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r.

w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną (Dz. U. nr 168, poz. 1764).

** Gatunki objęte ochroną częściową na podstawie rozporządzenia ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną (Dz. U. nr 168, poz. 1764).

Rysunek 11. Ostoje mszaków w Gminie Nędza.

Źródło: <http://www.2007.przyroda.katowice.pl>

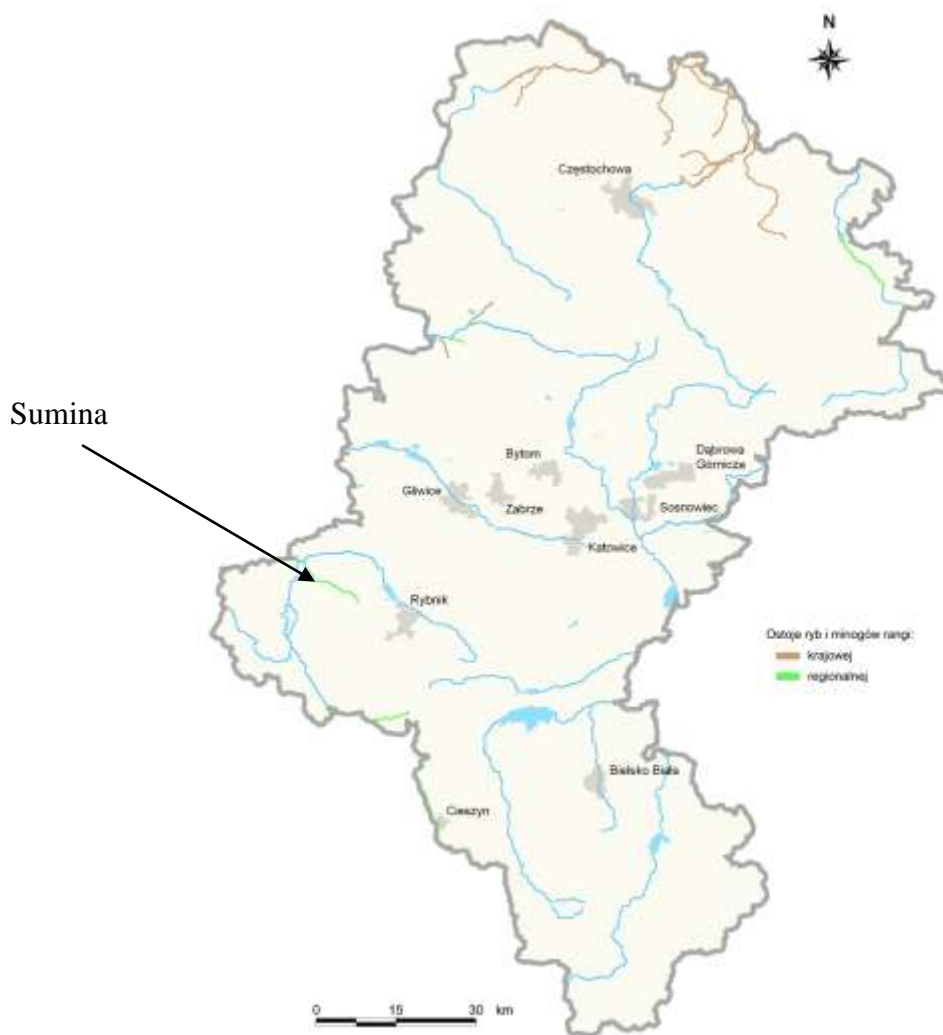
➤ **Ostoja ryb i minogów⁸**

Sumina - ostoja ichtiofauny o znaczeniu regionalnym. Na całej długości rzeki występuje kosa (zał. II Dyrektywy Siedliskowej, ścisła ochrona gatunkowa w kraju, wymieniana na krajowych czerwonych listach, w dorzeczu górnej i środkowej Odry - narażany na wyginięcie - VU). Jest to jedyny ciek w dorzeczu górnej Odry, w którym stwierdzono ten gatunek. Ponadto, w środkowym biegu stwierdzono minoga strumieniowego (zał. II Dyrektywy Siedliskowej, *Polska czerwona księga zwierząt*, ścisła ochrona gatunkowa w kraju, w dorzeczu górnej i środkowej Odry - narażany na wyginięcie - VU). Cały ciek jest zasiedlony przez stabilne populacje gatunków pospolitych, takich jak: śliz, kiełb, płoć, okoń i słonecznica. Nad brzegami rzeki w obrębie ostoi położone są miejscowości: Nędza i Sumina, jednak większość biegu znajduje się wśród łąk i nieużytków. Ichtyofauna rzeki nie została jeszcze całkowicie zdegradowana ani regulacją, ani zanieczyszczeniami. Ujście Suminy usytuowane jest w bliskim sąsiedztwie Odry, co gwarantuje jej kontakt

⁸ Źródło: Źródło: <http://www.2007.przyroda.katowice.pl>

z największym korytarzem ekologicznym regionu. Nawet przy zatruciu wód Rudej, do której dopływ ten uchodzi, migracje ryb między Suminą a Odrą są możliwe (przy wysokich stanach wód dochodzi do kontaktu obu rzek). Populacje lokalne ryb zdają się nie być narażone na wyginięcie, jeśli nie zniszczy się ich siedlisk. Zaleca się monitorowanie stanu czystości rzeki oraz prowadzonych prac regulacyjnych na wytypowanym odcinku ciekui, które mogłyby naruszyć jej obecny przebieg. W obszarach niezagospodarowanych w ramach ostoi należy też rozważyć możliwość renaturyzacji lub ograniczyć regulację ciekui.

Rysunek 12. Ostoja ryb i minogów.

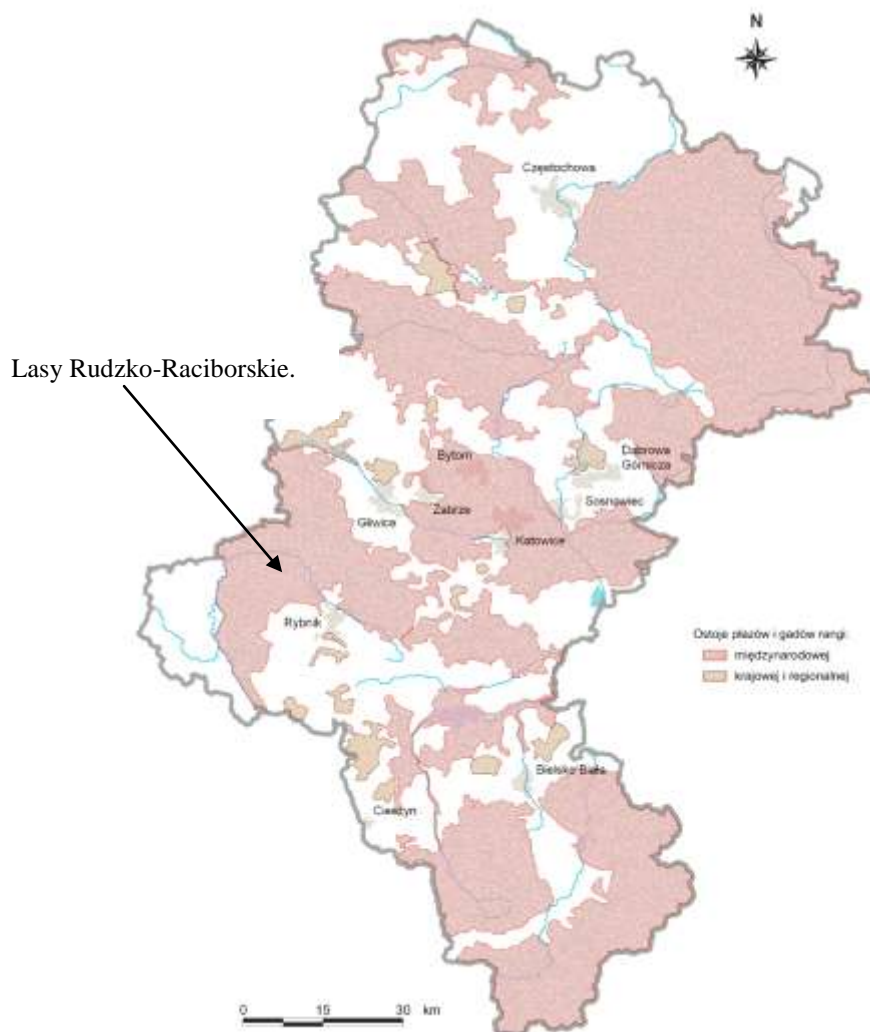

Źródło: <http://www.2007.przyroda.katowice.pl>

➤ **Ostoje płazów i gadów**

Lasy Rudzko-Raciborskie. Występują tu wszystkie gatunki płazów (13) charakterystyczne dla niżu oraz 6 gatunków gadów, w tym bardzo rzadki - gniewosz plamisty. Z danych historycznych wynika, iż występował tu niegdyś żółw błotny, ale wyginął w okresie do lat 60 XX wieku. Ostatnie jego stwierdzenia (niestety nie naukowe) miały miejsce prawdopodobnie w stawach rezerwatu przyrody Łęczzok oraz gospodarstwa rybackiego Wielikąt. Teren ten obejmuje kompleks leśny, który rozciąga się również na terenie województwa opolskiego. Ponadto przylega on do innego dużego kompleksu leśnego - Puszczy Pszczyńskiej. Obecna forma ochrony - park krajobrazowy.

Rysunek 13. Ostoje płazów i gadów.

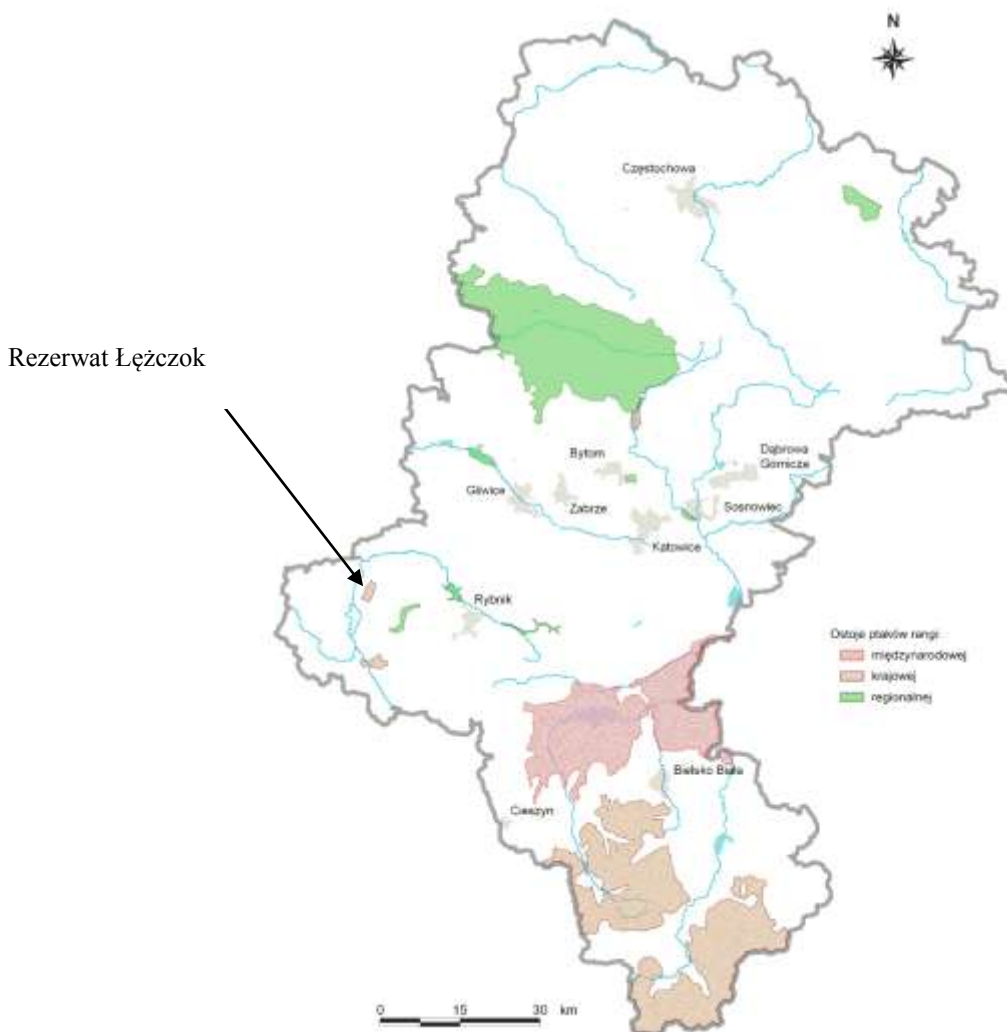

Źródło: <http://www.2007.przyroda.katowice.pl>

➤ Ostoje ptaków

Ostoja wytypowana sieci *Natura 2000*. W pełni udokumentowane występowanie oraz liczebność lęgowych i przelotnych gatunków ptaków w ciągu ostatnich 30 lat. Według Stawarczyka (2001)* jest to ostoja o wysokiej randze w skali Polski i Śląska. Obecna forma ochrony prawnej - rezerwat przyrody. Obecnie prowadzona gospodarka na stawach nie stwarza konfliktów z ochroną ptaków w tej ostoi. Zagrożenia dla ptaków w tej ostoi, to: wypalanie i likwidacja rozległych szuwarów i zakrzaczeń nadbrzeżnych na stawach, zmiana dotychczasowej gospodarki stawowej, likwidacja wysp i wycinanie zakrzaczeń na wyspach oraz intensyfikacja ruchu turystycznego.

Rysunek 14. Ostoje ptaków.

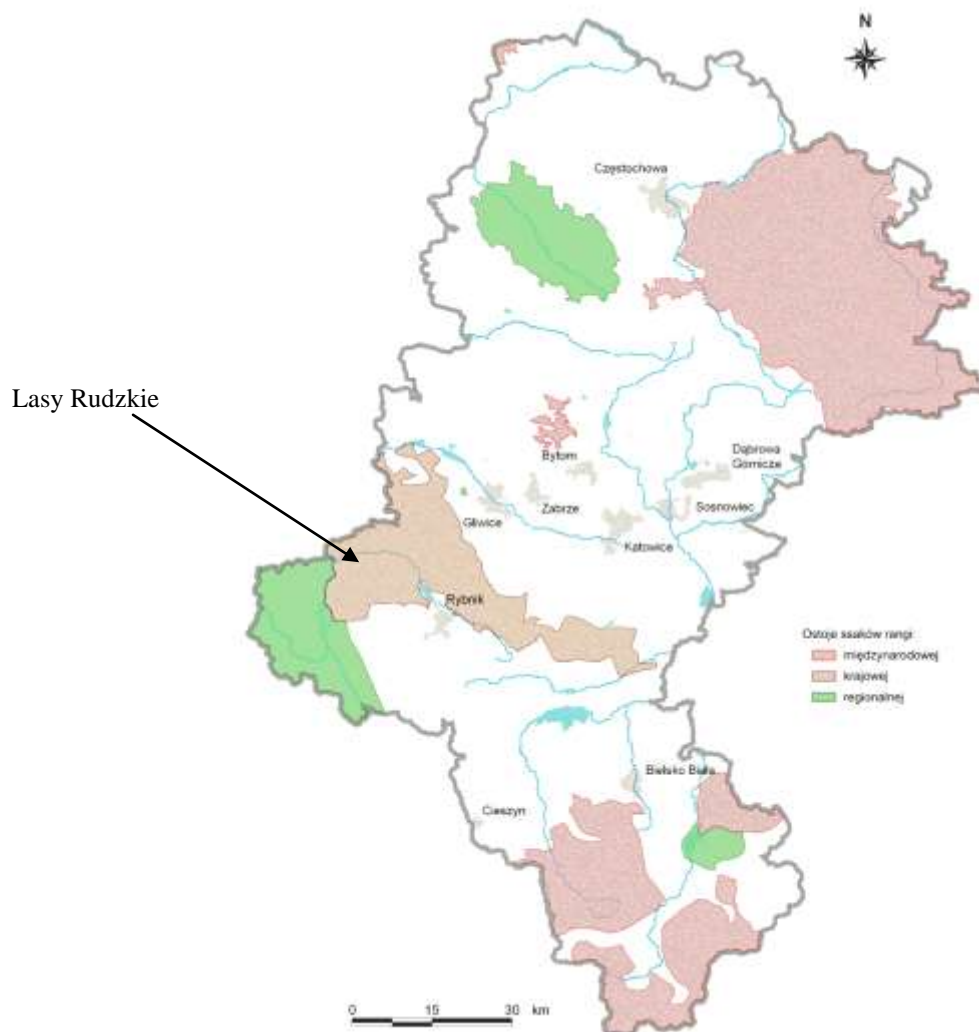

Źródło: <http://www.2007.przyroda.katowice.pl>

➤ Ostoje ssaków

Lasy Rudzkie. Lasy te łączą się bezpośrednio z lasami Pszczyńsko-Kobiórskimi, stanowiąc korytarz migracyjny dla dużych ssaków. Główna część tego obszaru jest objęta ochroną w postaci parku krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich (obejmującego rezerwat Łęczczok). Występuje tu 12 gatunków nietoperzy, w tym umieszczony w *Polskiej czerwonej księdze zwierząt* borowiaczek (liczna populacja rozrodzca) oraz umieszczony w załączniku II DS nocek duży. Występują tu cenne gatunki drobnych i średnich ssaków naziemnych, takich jak: popielica (PCzK), koszatka (PCzK), borsuk, bóbr (zał. II DS), wiewiórka i rzęsorek rzeczek. Istniejąca tu populacja wilków zanikła w latach 90. XX wieku. Jest to korzystny obszar do bytowania 1-2 watah wilków oraz około 6 rysi. Drapieżniki użytkowałyby równocześnie obszary leśne położone w województwie opolskim. W przypadku udanej reintrodukcji dużych drapieżników lub ich spontanicznej migracji, możliwe będzie podniesienie tego obszaru do rangi ostoi międzynarodowej.

Rysunek 15. Ostoje ssaków.

Źródło: <http://www.2007.przyroda.katowice.pl>

➤ Ostoje CORINE⁹

Program CORINE, którego realizację na terenie Unii Europejskiej rozpoczęto w 1985 roku, ma na celu stworzenie spójnego systemu informacji o środowisku przyrodniczym, opartego na standardach przyjętych w UE. W ramach programu CORINE gromadzona jest informacja przyrodnicza, konieczna do realizacji priorytetowych zadań i określenia kierunków wspólnej polityki, dotyczącej ochrony środowiska w państwach członkowskich UE.

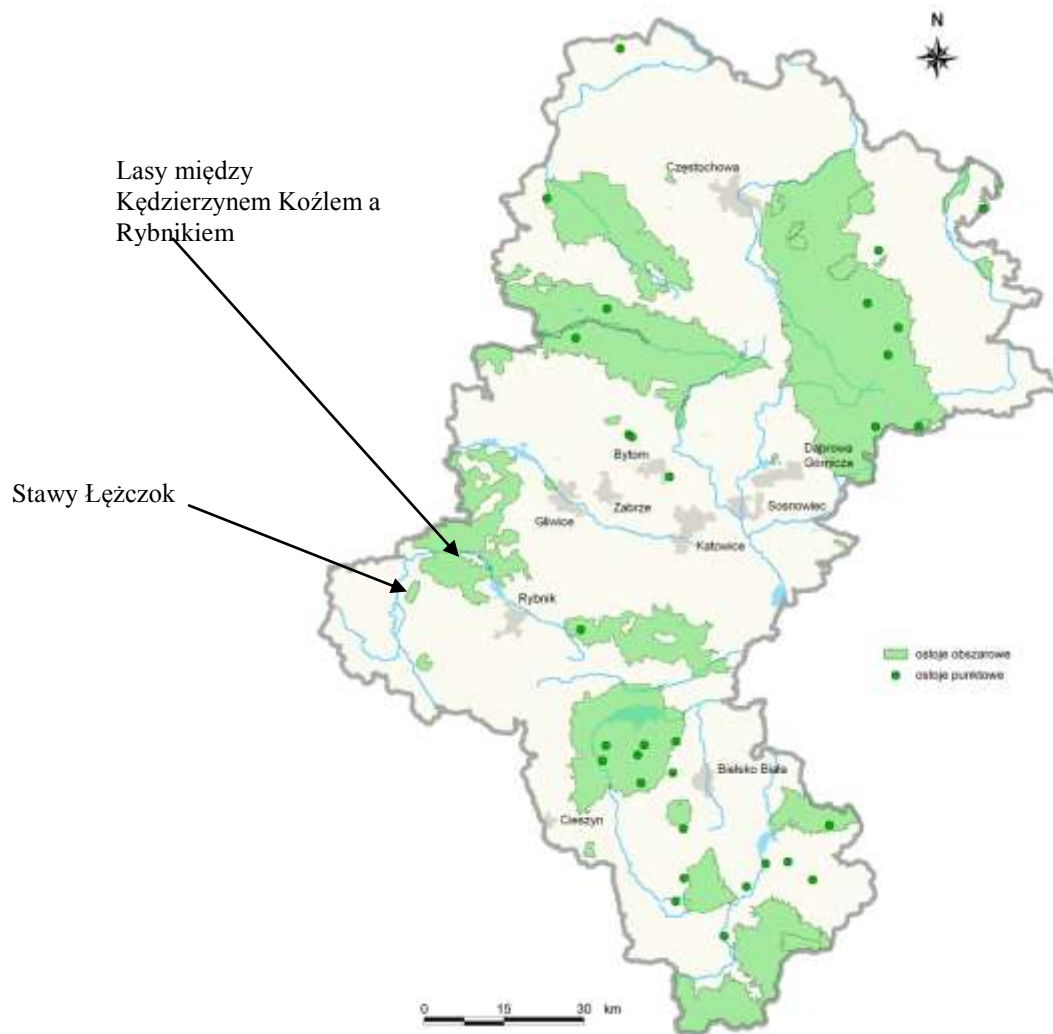
W Polsce program CORINE realizowany jest w trzech działach tematycznych: CORINE Land Cover (użytkowanie ziemi), CORINE Air Pollution (poznanie głównych źródeł zanieczyszczenia powietrza i rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń) oraz CORINE Biotopes (identyfikacja, inwentaryzacja i opis miejsc, których ochrona jest szczególnie istotna dla zachowania dziedzictwa przyrodniczego Europy). Końcowym efektem realizacji programu CORINE Biotopes jest baza danych z informacjami o ostojach rzadkich i zagrożonych

⁹ Źródło: <http://www.2007.przyroda.katowice.pl>

gatunków roślin, zwierząt oraz ich siedlisk. Zgodnie z decyzją Departamentu Ochrony Przyrody Ministerstwa Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa oraz uchwałą Państwowej Rady Ochrony Przyrody z 18.06.1996 r., program CORINE Biotopes stanowić ma jeden z elementów systemu informacyjnego ochrony przyrody w Polsce.

Ostoja CORINE jest obszarem lądowym lub wodnym, stanowiącym pewną całość funkcjonalną z punktu widzenia populacji zwierząt, roślin czy siedlisk, które były kryterium i motywacją do wyodrębnienia danej ostoi.

Rysunek 16. Ostoje CORINE

Źródło: <http://www.2007.przyroda.katowice.pl>

Tabela 5. Ostoje CORINE na terenie gminy Nędza.

Lp.	Nazwa osto	Krajowy numer osto	Powierzchnia [ha]	Motywy ochrony	Status ochrony
1.	Lasy między Kędzierzynom Koźlem a Rybnikiem	543	30 000	fauna	część obszaru w granicach parku krajobrazowego
2.	Stawy Łęczczok	556	697	siedliska, flora, ptaki	rezerwat przyrody Natura 2000

Źródło: <http://www.2007.przyroda.katowice.pl>

➤ Korytarze ekologiczne

Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt wyjątkowego położenia gminy Nędza na tle trzech istniejących i dwóch postulowanych korytarzy ekologicznych.

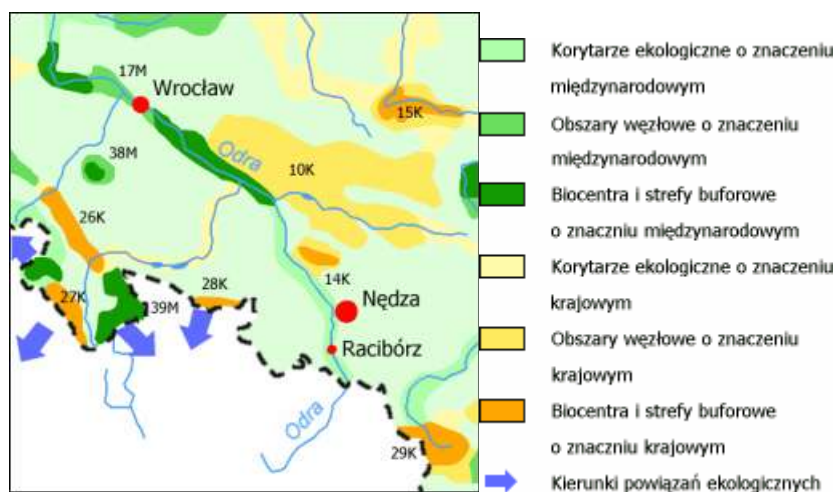
Poprzez obszar gminy Nędza, a dokładniej przez jej część usytuowaną na krawędzi zachodniej Płaskowyżu Rybnickiego i w Dolinie Górnej Odry, przebiega korytarz ekologiczny o znaczeniu międzynarodowym. Tam bowiem przebiega główna trasa wiosennych i jesiennych ciągów ptaków oraz prowadziła niegdyś i prowadzi do dziś ważna droga przenikania ciepłolubnych elementów fauny i flory, z ich nie zniszczonych przez zlodowacenia południowych osto, w kierunku północnym.

Lasy północnej i wschodniej części gminy należą do makroostoi Lasów Rudzkich, stanowiącej (obok Lasów Kobiórsko-Pszczyńskich) kluczowy element korytarza łączącego doliny Wisły i Odry.

Trzeci funkcjonujący korytarz ekologiczny rozpoczyna się w rezerwacie Łęczczok i stanowi najkrótsze połączenie rezerwatu z kompleksami Lasów Rudzkich i Lasów Pszczyńskich poprzez dolinę Potoku Kłokocińskiego.

Z kolei postulowane korytarze ekologiczne miałyby przebiegać od rezerwatu Łęczczok na południe i łączyć go z doliną Olzy – pierwszy poprzez dolinę Lesznicy, drugi poprzez dolinę Szotkówki.

Rysunek 17. Korytarze ekologiczne w Gminie Nędza.

Źródło: <http://www.nedza.pl/gmina/ekologia.html>

5.1.2 CELE

❖ długookresowy do roku 2017:

Zachowanie istniejących obiektów dziedzictwa przyrodniczego i udostępnienie ich mieszkańcom w sposób gwarantujący ich ochronę.

❖ krótkookresowe do 2013r.:

- 1) rozpoznanie najcenniejszych siedlisk,
- 2) ochrona terenów cennych przyrodniczo przed zainwestowaniem,
- 3) pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych gminy.

5.1.3 PROGRAM DZIAŁAŃ

Program działań w zakresie ochrony przyrody przedstawiono w rozdziale 7.

5.2 OCHRONA I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ LASÓW**5.2.1 STAN AKTUALNY**

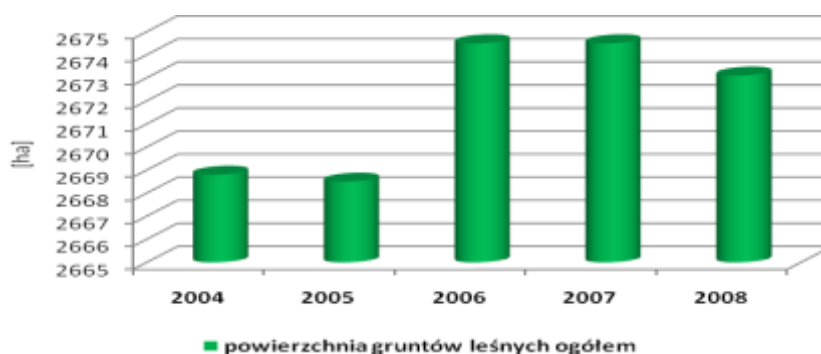
Grunty leśne w gminie Nędza, według danych GUS, na dzień 31.12.2008r. zajmują 2673,1 ha, w tym powierzchnia lasów 2585,3 ha.

Tabela 6. Grunty leśne gminy Nędza w latach 2004-2008.

Lata	powierzchnia gruntów leśnych ogółem	powierzchnia lasów ogółem	grunty leśne publiczne ogółem	grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	grunty leśne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	grunty leśne prywatne
2004	2668,8	2575,5	2588,8	2575,8	2569,8	80
2005	2668,5	2575,5	2590,5	2577,5	2565,5	78
2006	2674,5	2586,7	2596,5	2583,5	2572,5	78
2007	2674,5	2586,7	2596,5	2583,5	2572,5	78
2008	2673,1	2585,3	2594,9	2581,9	2572,5	78,2

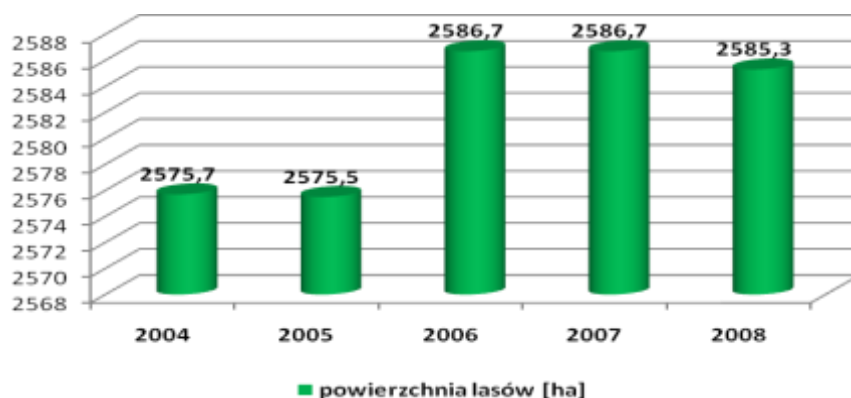
Źródło: GUS

Rysunek 18. Powierzchnia gruntów leśnych w gminie Nędza w latach 2004-2008.

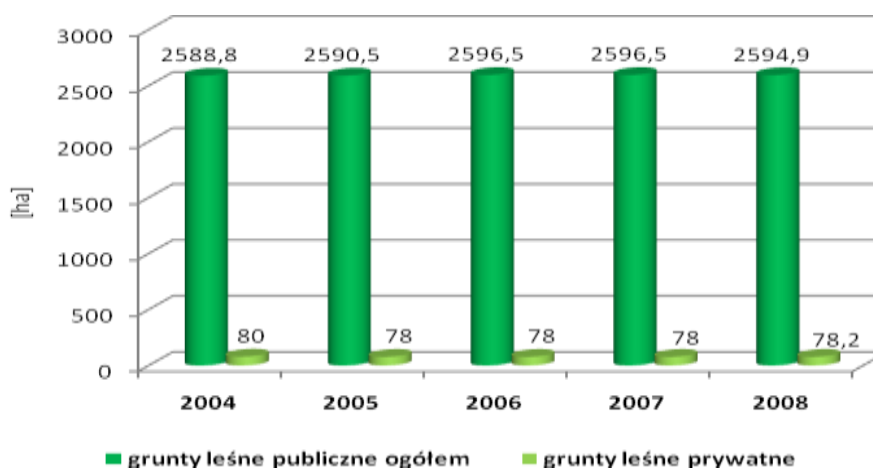
Źródło: GUS

Rysunek 19. Powierzchnia lasów w gminie Nędza w latach 2004-2008.

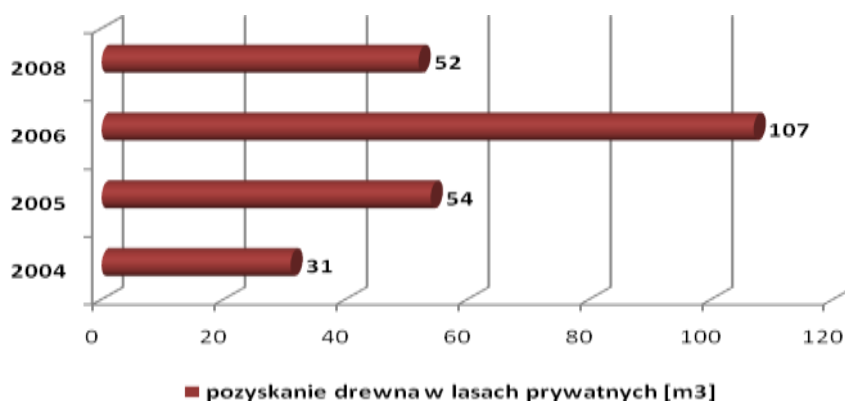
Źródło: GUS

Rysunek 20. Podział gruntów leśnych gminy Nędza w latach 2004-2008 w podziale na publiczne i prywatne.

Źródło: GUS

Rysunek 21. Pozyskanie drewna w lasach prywatnych w latach 2004-2008.

Źródło: GUS

Wszystkie lasy Skarbu Państwa zarządzane są przez PGL LP Nadleśnictwo Rudy Raciborskie.

Lasy prywatne zajmują 2,9% ogólnej powierzchni gruntów leśnych.

5.2.2 CELE

- ❖ długookresowy do roku 2017:

Zrównoważona pod względem ekonomicznym, społecznym i ekologicznym gospodarka leśna.

- ❖ krótkookresowe do 2013r.:

- 1) zapewnienie dobrej kondycji lasów i miejsc wypoczynku mieszkańców,
- 2) wdrażanie proekologicznego modelu gospodarki leśnej.

5.2.3 PROGRAM DZIAŁAŃ

Program działań w zakresie ochrony i zrównoważonego rozwoju lasów przedstawiono w rozdziale 7.

5.3 RACJONALNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI WODY

5.3.1 STAN AKTUALNY

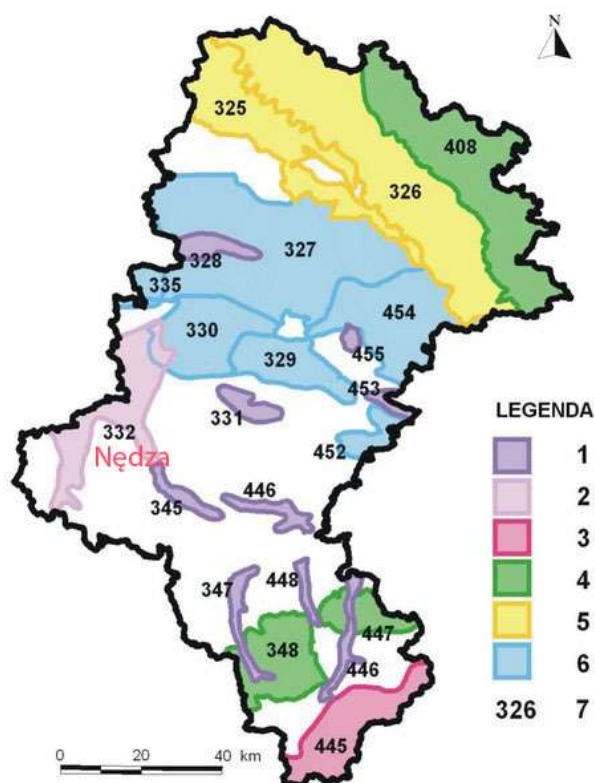
WODY PODZIEMNE

5.3.1.1. ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH

Na terenie gminy Nędza zlokalizowany jest częściowo Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP) nr 332 Subniecka Kędzierzyńsko-Kozielska. Jest to zbiornik typu porowego, występujący w utworach piaszczystych i żwirowych. Zbiornik tworzą trzeciorzędowy poziom wodonośny oraz czwartorzędowy dolin kopalnych. Centralna część zbiornika jest zasobna w wody podziemne dobrej jakości.

Rysunek 22 przedstawia Główne Zbiorniki Wodne w województwie śląskim z uwzględnieniem gminy Nędza.

Rysunek 22. Główne Zbiorniki Wodne w woj. śląskim z uwzględnieniem gminy Nędza.

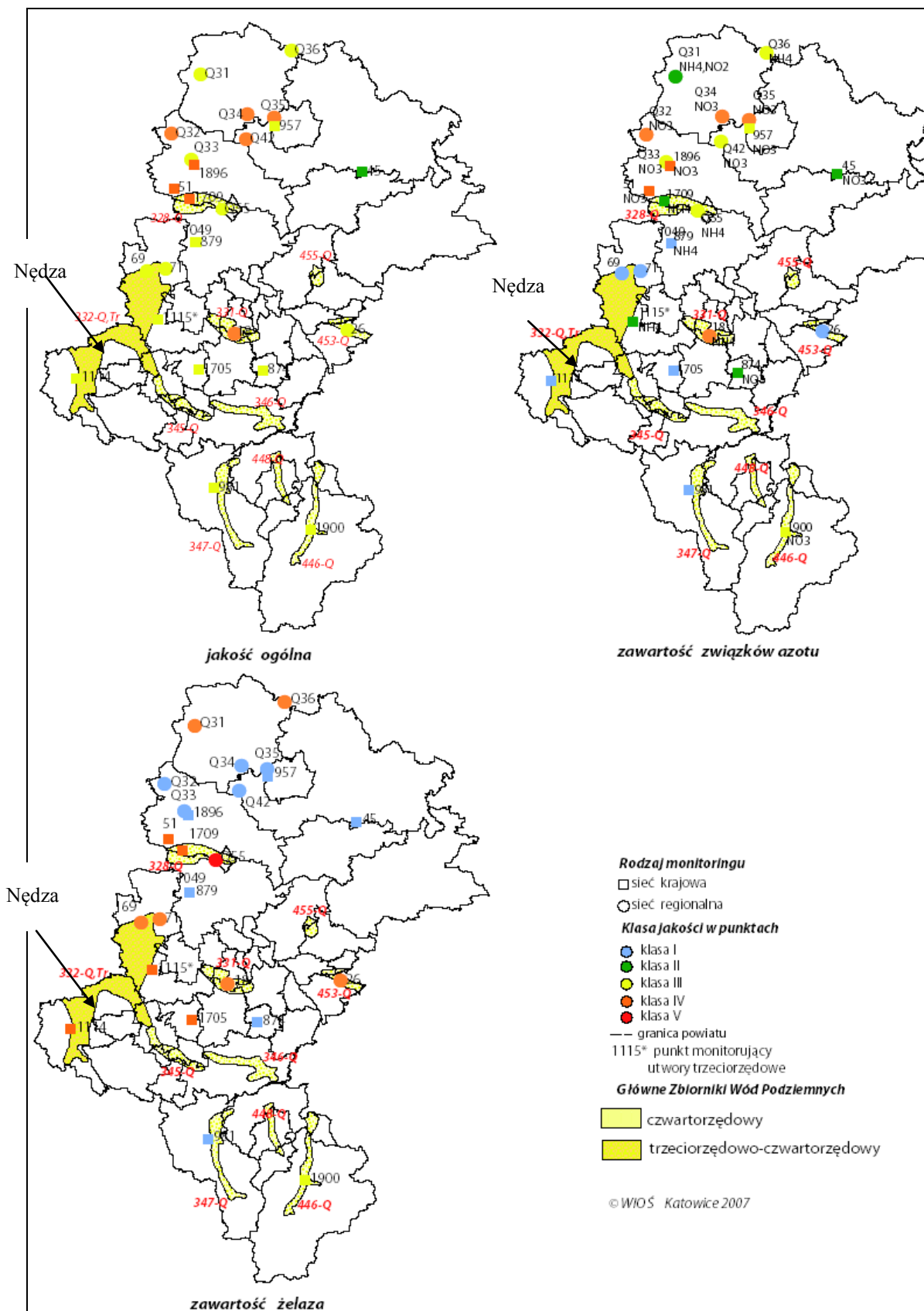

Źródło: <http://www.przyroda.katowice.pl/pl/przyroda-nieozywiona/wody/149-wody>

5.3.1.1. STAN SANITARNY

Jakość wód podziemnych w utworach trzeciorzędu i czwartorzędu przedstawia rysunek 23.

Rysunek 23. Jakość wód podziemnych w utworach trzeciorzędu i czwartorzędowych.

Źródło: WIOŚ 2007.

Wyniki jakości wód podziemnych w 2007 r. zbiornika Racibórz przedstawia tabela 7.

Tabela 7. Wyniki jakości wód podziemnych w 2007r. Zbiornik Racibórz.

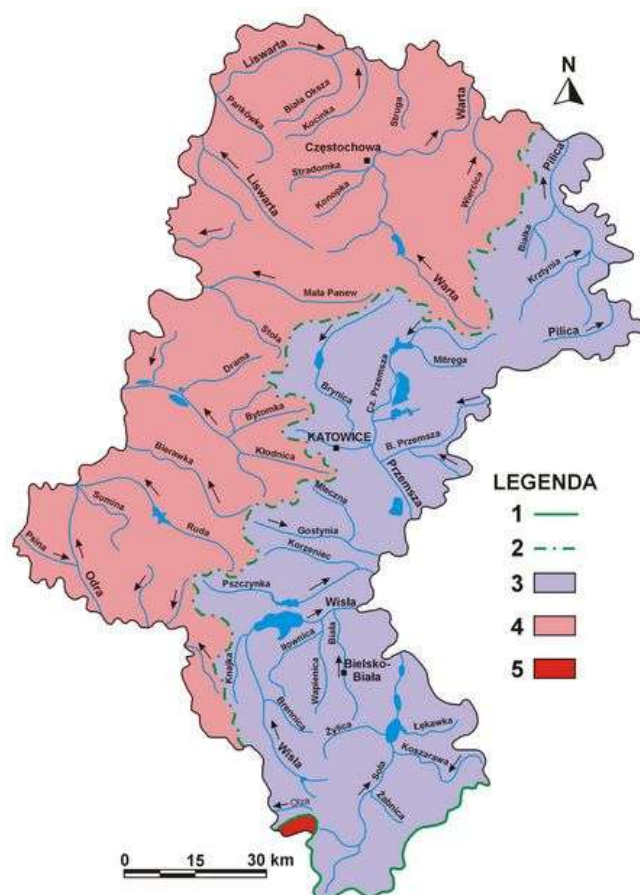
Klasyfikacja jakości wód podziemnych w 2007 r.							
Rodzaj monitoringu	Stratygrafia a ujętej warstwy	Klasa jakości w 2006r.	Klasa jakości w 2007r.	Wskaźniki odpowiadające poszczególnym klasom jakości		Wskaźniki nie spełniające wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi	Typ wody
monitoring diagnostyczny	Q	III	III	II	PEV, Ca, Mn, SO ₄ , F, HCO ₃ , SiO ₂	Fe, Mn	HCO ₃ -Ca-Mg

Źródło: WIOŚ 2007.

WODY POWIERZCHNIOWE

Obszar gminy Nędza w całości położony jest w dorzeczu Odry, stanowiącej jednocześnie zachodnią granicę gminy. Najważniejszymi dopływami Odry w gminie Nędza są Sumina i Potok Łęgoń oraz źródłowy odcinek Białego Potoku.

Rysunek 24. Zlewnie rzek województwa śląskiego.

Źródło: <http://www.przyroda.katowice.pl/pl/przyroda-nieozywiona/wody/149-wody>

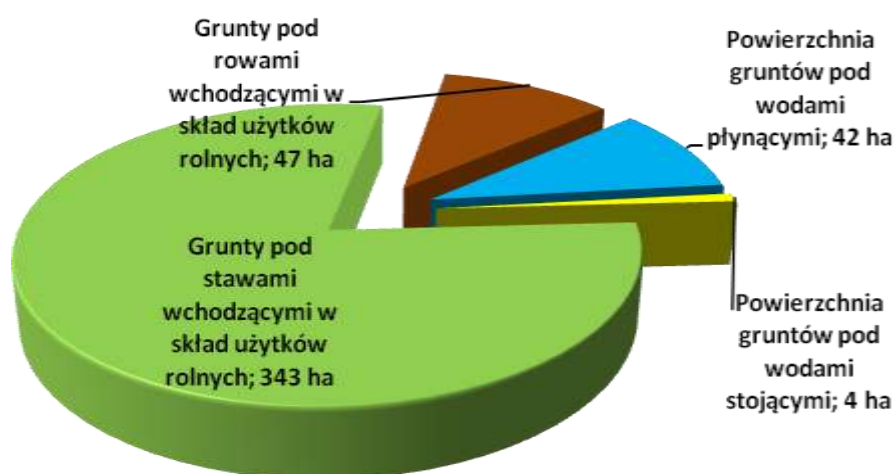
Ogólna powierzchnia gruntów pod wodami w Gminie Nędza (stan na dzień 31.12.2006r., według zasobów geodezyjnych powiatu).

Tabela 8. Grunty pod wodami w gminie Nędza.

Powierzchnia gruntów pod wodami płynącymi	Powierzchnia gruntów pod wodami stojącymi	Grunty pod stawami, wchodzącymi w skład użytków rolnych	Grunty pod rowami, wchodzącymi w skład użytków rolnych
[ha]	[ha]	[ha]	[ha]
42	4	343	47

Źródło: aktualizacja POŚ Powiatu Raciborskiego, 2008r.

Wykres 11. Powierzchnia gruntów pod wodami w gminie Nędza.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Raciborzu.

Według monitoringu jakości wód prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach w punkcie pomiarowym Łęgoń II 0,5 km – ujście do Odry zawartość fosforu i azotu wzrasta, zawiesina ogólna maleje, natomiast wskaźnik BZT5 utrzymuje się mniej więcej na podobnym poziomie (rysunek 25, 26, 27, 28).

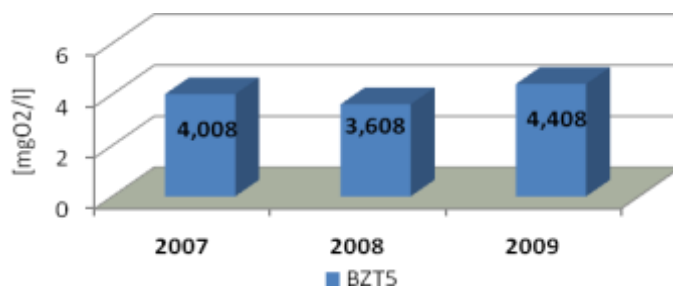
Tabela 9. Ocena rzek pod kątem wymagań jakim powinny odpowiadać wody będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych w 2008 i 2009r. – potok Łęgoń II ujście do Odry.

km	Bytowanie ryb	Wskaźniki przekraczające warunki rozporządzenia*
2008		
0,5	Nie spełnia wymagań rozporządzenia	Zawiesina ogólna, tlen rozpuszczony, BZT5, azot amonowy, azotyny, fosfor ogólny
2009		
0,5	Nie spełnia wymagań rozporządzenia	Zawiesina ogólna, tlen rozpuszczony, azot amonowy, azotyny, fosfor ogólny

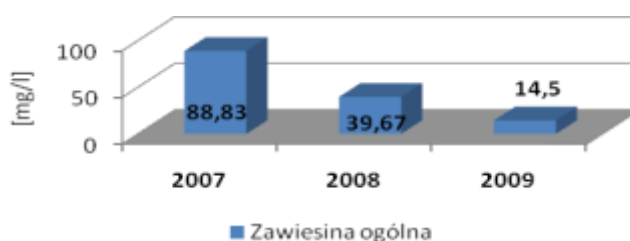
Źródło: WIOŚ Katowice 2008, 2009

* wg rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 4 października 2002r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych.

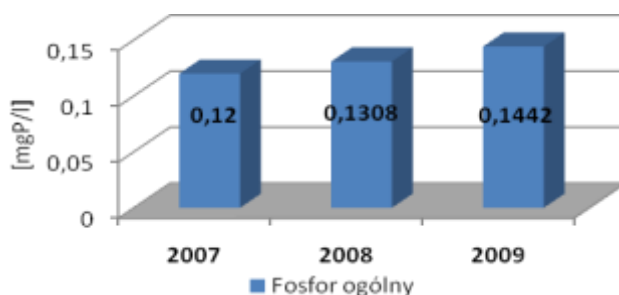
Rysunek 25. Średnie wartości stężenia BZT5 w punkcie pomiarowym Łęgoń II 0,5 km w latach 2007-2009.

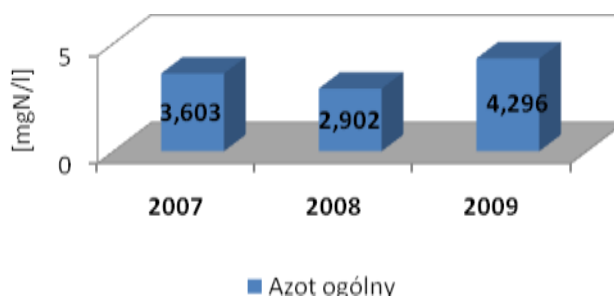
Rysunek 26. Średnie wartości zawartość zawiesiny ogólnej w punkcie pomiarowym Łęgoń II 0,5 km w latach 2007-2009.

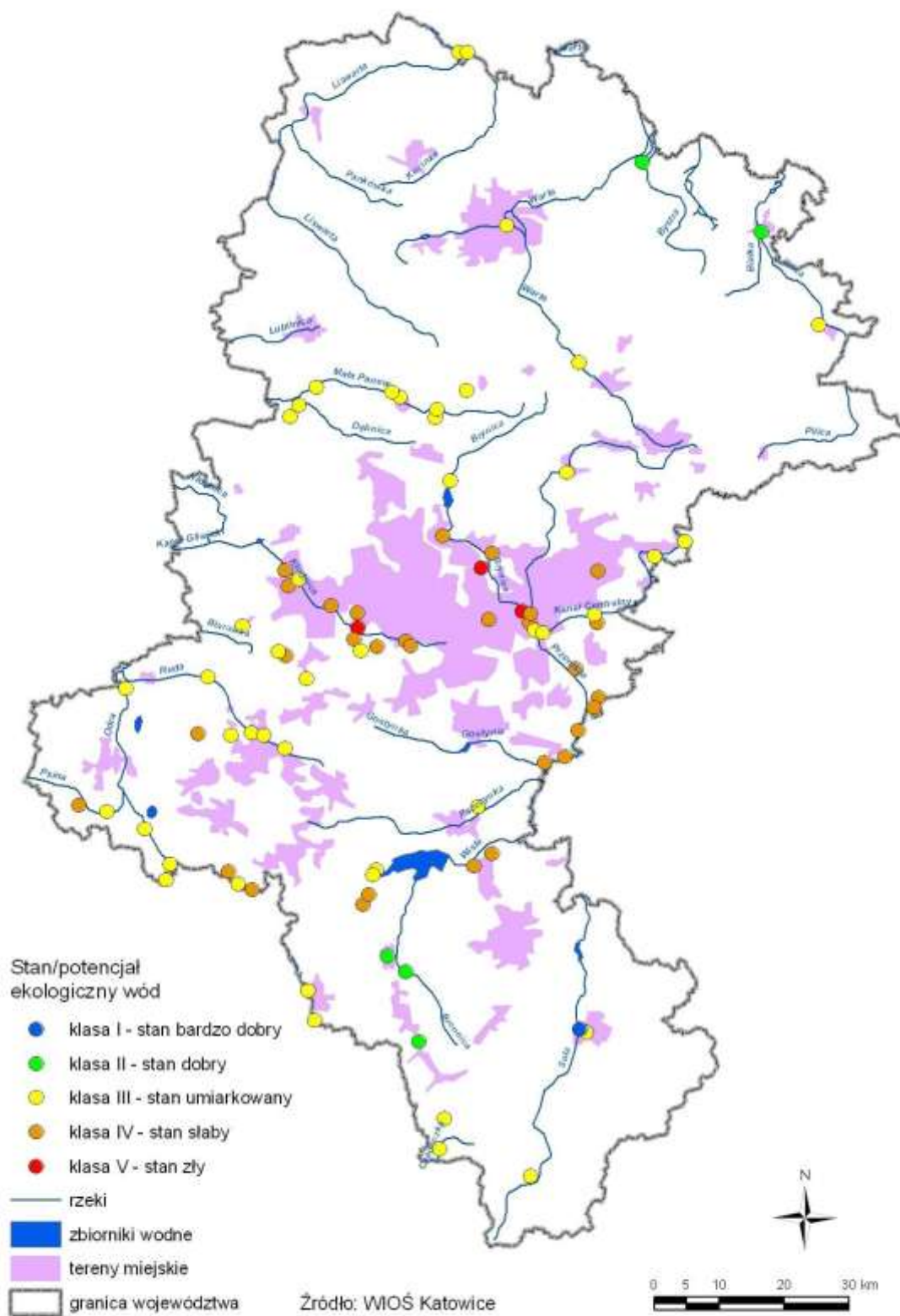
Rysunek 27. Średnie wartości zawartości fosforu ogólnego w punkcie pomiarowym Łęgoń II 0,5 km w latach 2007-2009.

Rysunek 28. Średnie wartości zawartości azotu ogólnego w punkcie pomiarowym Łęgoń II 0,5 km w latach 2007-2009.

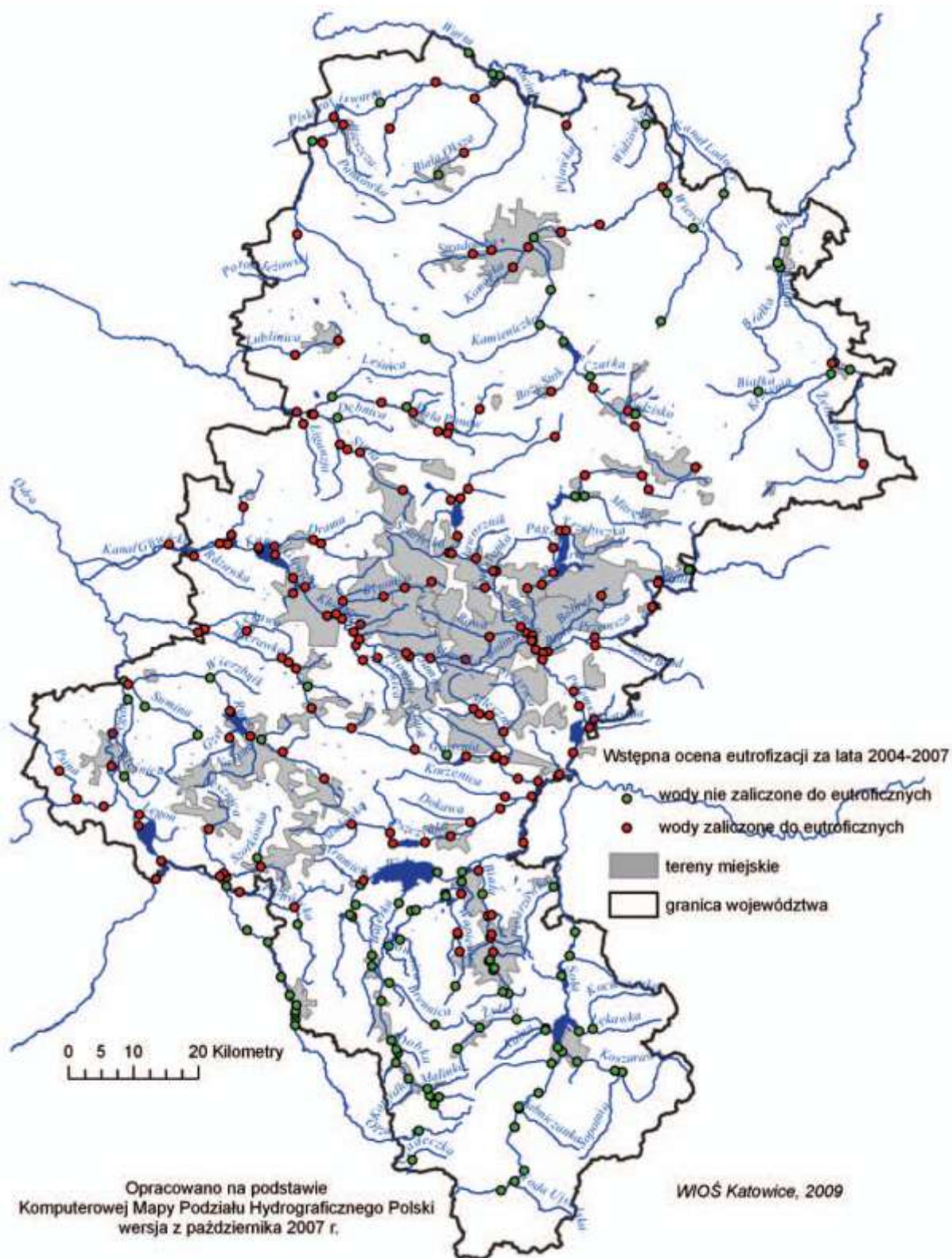

Rysunek 29. Wstępna klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego wód województwa śląskiego w 2008r.

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie śląskim, WIOŚ.

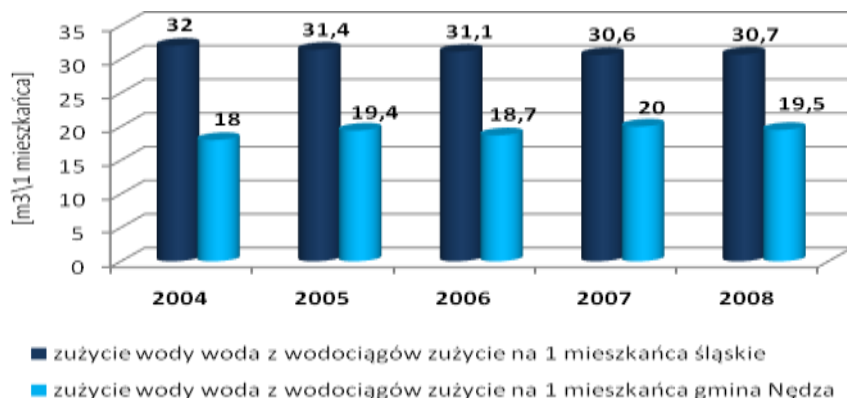
Rysunek 30. Wstępna ocena eutrofizacji za lata 2004-2007, województwo śląskie (źródło: WIOS).

Jak wynika z rysunku 30 wody powierzchniowe gminy Nędza zaliczane są do eutroficznych.

Na terenie gminy Nędza brak jest ujęć wód powierzchniowych wykorzystywanych do zaopatrywania ludności w wodę do picia.

Wykres 12. Porównanie zużycia wody z wodociągów na 1 mieszkańca w gminie Nędza i woj. śląskim.

Źródło: GUS

5.3.2 CELE

- ❖ długookresowy do roku 2017:

**Racjonalna gospodarka zasobami wodnymi.
Minimalizacja zagrożeń spowodowanych klęskami powodzi.**

- ❖ krótkookresowe do 2013r.:

- 1) poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- 2) zwiększenie retencji w zlewniach oraz zapobieganie skutkom wezbrań powodziowych,
- 3) realizacja planów ochrony przeciwpowodziowej.

5.3.3 PROGRAM DZIAŁAŃ

Program działań w zakresie ochrony zasobów wodnych przedstawiono w rozdziale 7.

5.4 OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI

Zgodnie z ustawową definicją powierzchni ziemi, określoną w Prawie ochrony środowiska, powierzchnia ziemi to naturalne ukształtowanie terenu, gleba oraz znajdująca się pod nią ziemia do głębokości oddziaływania człowieka, z tym że pojęcie „gleba” oznacza górną warstwę litosfery, złożoną z części mineralnych, materii organicznej, wody, powietrza i organizmów, obejmującą wierzchnią warstwę gleby i podglebie (art. 3 pkt 25 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska).

Artykuł 101 ww. ustawy precyzuje na czym ma polegać ochrona powierzchni ziemi:

- 1) na zapewnieniu jak najlepszej jej jakości, w szczególności przez:
 - a. racjonalne gospodarowanie,

- b. zachowanie wartości przyrodniczych,
 - c. zachowanie możliwości produkcyjnego wykorzystania,
 - d. ograniczanie zmian naturalnego ukształtowania,
 - e. utrzymanie jakości gleby i ziemi powyżej lub co najmniej na poziomie wymaganych standardów,
 - f. doprowadzenie jakości gleby i ziemi co najmniej do wymaganych standardów, jeżeli nie są one dotrzymane,
 - g. zachowanie wartości kulturowych, z uwzględnieniem zabytków archeologicznych,
- 2) zapobieganiu ruchom masowym ziemi i ich skutkom.

5.4.1 STAN AKTUALNY

Największą powierzchnię na obszarze gminy Nędza stanowią lasy 47,64% powierzchni. Użytki rolne zajmują zaledwie 44,45% jej powierzchni, z czego 24,4% przypada na grunty orne, 11,8% na łąki i pastwiska. Pozostałe grunty i nieużytki stanowią 7,91% ogólnej powierzchni gminy.

Ochrona gruntów rolnych, zgodnie z art. 3 ust.1 ustawy z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. 2004 Nr 121 poz. 126 z późn. zm.) polega na:

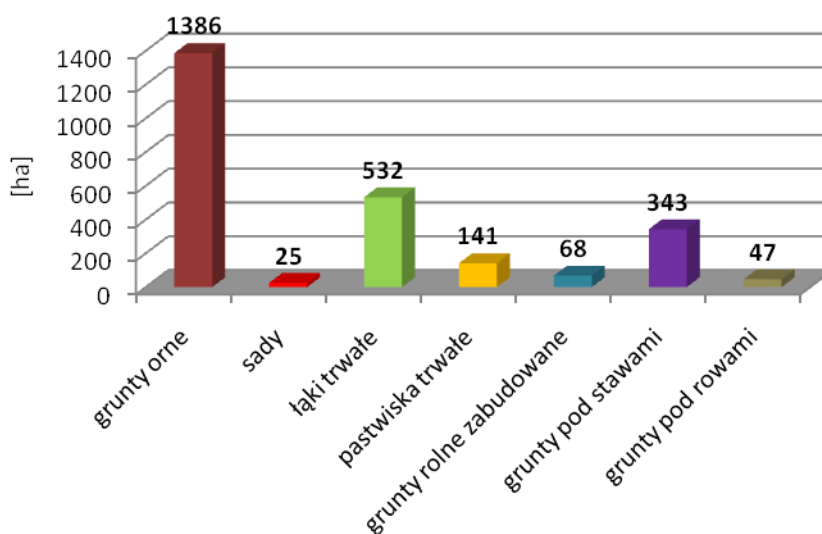
- 1) ograniczaniu przeznaczania ich na cele nierolnicze lub nieleśne;
- 2) zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolniczej, powstającym wskutek działalności nierolniczej i ruchów masowych ziemi;
- 3) rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze;
- 4) zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych;
- 5) ograniczaniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi.

Z uwagi na położenie gminy Nędza w zasięgu Kotliny Raciborskiej, występujące gleby wytworzone zostały na podłożu piasków słabo gliniastych i piasków gliniastych. Są to gleby przepuszczalne, okresowo suche i ubogie w składniki pokarmowe. Należą do IV i V klasy bonitacyjnej. Odznaczają się bardzo kwaśnym i kwaśnym odczynem¹⁰.

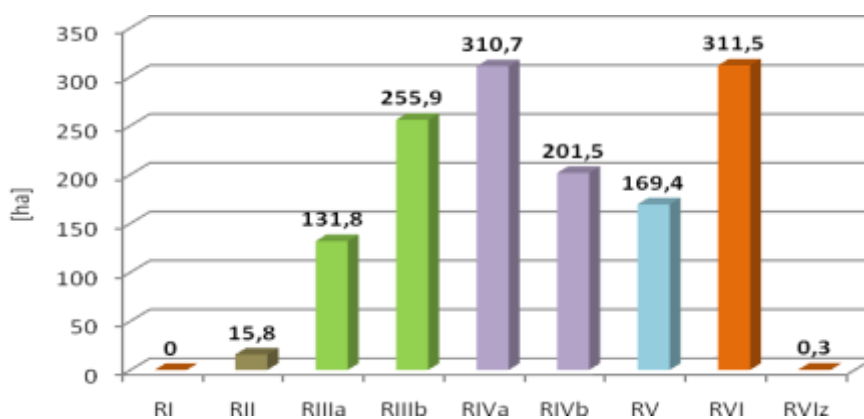
W dolinie rzeki Odry z naniesionych przez rzekę namulów wykształciły się mady rzeczne, charakteryzujące się dobrze wykształconym profilem glebowym, w którym dominującą warstwą jest poziom próchniczny. Są to gleby ciężkie i bardzo ciężkie o odczynie lekko kwaśnym lub zasadowym¹⁰.

Prowadzone we wcześniejszych latach badania monitoringowe gleb sieci krajowej w punkcie pomiarowym w Szymocicach wykazywała stopień zanieczyszczenia zerowy, co jest równoznaczne z glebą niezanieczyszczoną o naturalnej zawartości metali śladowych¹⁰.

¹⁰ POŚ dla Gminy Nędza, 2004r.

Wykres 13. Udział poszczególnych gruntów w gminie Nędza.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

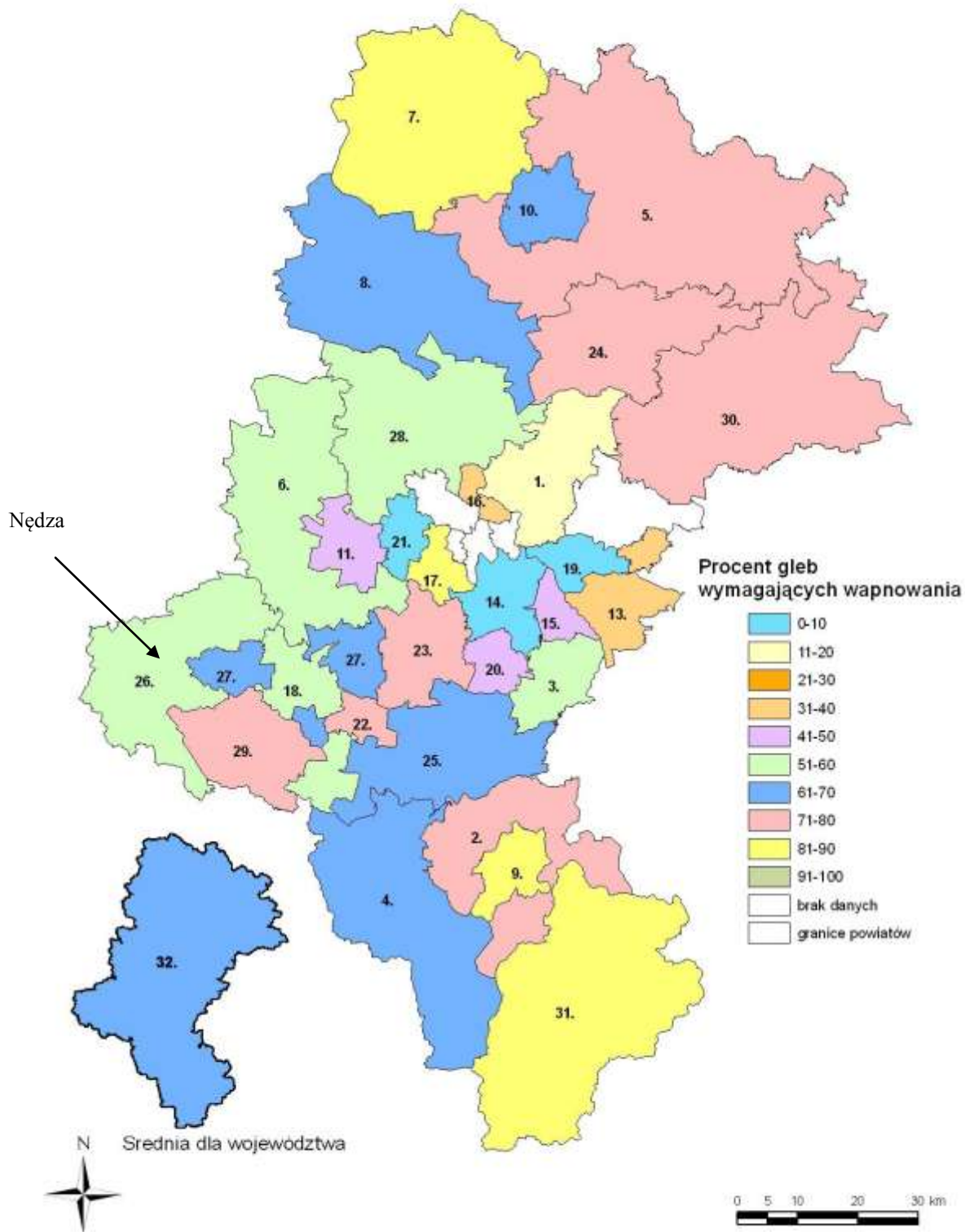
Wykres 14. Udział klas bonitacyjnych gruntów ornych w gminie Nędza.

Źródło: na podstawie danych aktualizacji POŚ Powiatu Raciborskiego, 2008r.

Na rysunku 31 przedstawiono mapę bonitacyjną potrzeb wapnowania gleb gminy Nędzy na tle województwa śląskiego.

Rysunek 31. Mapa bonitacyjna potrzeb wapnowania gminy Nędza i województwa śląskiego.

Mapa bonitacyjna potrzeb wapnowania

Źródło: APOŚ WŚ (projekt)

5.4.2 CELE

- ❖ długookresowy do roku 2017:

Ochrona i właściwe wykorzystanie istniejących zasobów glebowych.

- ❖ krótkookresowy do 2013r:

- 1) przeciwdziałanie degradacji gleb przed czynnikami antropogenicznymi.

5.4.3 PROGRAM DZIAŁAŃ

Program działań w zakresie zasobów glebowych przedstawiono w rozdziale 7.

5.5 GOSPODAROWANIE ZASOBAMI GEOLOGICZNYMI**5.5.1 STAN AKTUALNY¹¹**

Pod względem morfologicznym gmina leży w obrębie dwóch struktur: Kotliny Raciborskiej i Płaskowyżu Rybnickiego. Jednak o kształcie obecnej rzeźby i podłoża geologicznego gminy zdecydował dwukrotny pobyt lądolodu podczas zlodowacenia południowopolskiego i środkowopolskiego. Na prawie całym obszarze gminy utworami powierzchniowymi są luźne skały osadowe, głównie czwartorzędowe. We wschodniej części obszaru powierzchniowo występują piaski trzeciorzędowe (miocenijskie i pliocenijskie). Najstarszymi utworami występującymi powierzchniowo są piaskowce i łupki karbońskie w południowo-wschodniej części gminy, należącej do Płaskowyżu Rybnickiego. Wzdłuż terasy Odry płytko zalegają żwiry i piaski rzeczne o dużej miąższości, odsłonięte w okolicach Babic, w wyniku gospodarczego wykorzystania pokrywającej je cienkiej warstwy gleb aluwialnych. Na terenie gminy znajdują się 3 złoża zasobów kopalin. Są to złoża kruszywa naturalnego. Wszystkie złoża położone są na terenie Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich.

Tabela 10. Złoża surowców naturalnych (piaski i żwiry) w gminie Nędza.

Lp.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania	Zasoby		Wydobycie
			Geologiczne bilansowe	Przemysłowe	
1.	Babice	eksploatowane	9832	575	236
2.	Górki Śląskie	rozpoznano szczegółowo	1013	-	-
3.	Zawada Książęca Łęg	rozpoznano szczegółowo	157	-	-

Źródło: Aktualizacja POŚ dla Powiatu Raciborskiego, 2008.

¹¹ Źródło: POŚ dla Gminy Nędza 2004

5.5.2 CELE

- ❖ długookresowy do roku 2017:

**Ochrona zasobów złóż poprzez ich racjonalne wykorzystanie.
Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi.**

- ❖ krótkookresowy do 2013r.:

- 1) zrównoważone gospodarowanie zasobami naturalnymi.

5.5.3 PROGRAM DZIAŁAŃ

Program działań w zakresie ochrony zasobów naturalnych przedstawiono w rozdziale 7.

6 POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO

6.1 ŚRODOWISKO A ZDROWIE

Na zdrowie ludzi największy wpływ mają: zanieczyszczenie wody, żywności, powietrza, warunki sanitarne, narażenie na działanie substancji chemicznych.

Największą presję na środowisko wywierają: przemysł i transport wraz z komunikacją oraz poważne awarie.

Dużym zagrożeniem dla zdrowia ludzi jest również powódź. Woda powodziowa, po wydostaniu się z wałów, przepływa przez cmentarze, składowiska odpadów, zwierzęce pomieszczenia gospodarskie, szamba, co stanowi bardzo duże zagrożenie chorobami, narażeniem na bakterie i wirusy. Stanowi również zagrożenie chemiczne z uwagi na przedostanie się do wody substancji chemicznych zawartych w nawozach i środkach ochrony roślin, znajdujących się na polach uprawnych. Statystyka epidemiologiczna prowadzona po powodzi w 1997r. wykazała, iż w województwie dolnośląskim, które było najbardziej wówczas poszkodowanym, zanotowano najwyższą w Polsce zachorowalność na WZW typu A, astmę oraz alergie. Wzrost zachorowań powiązano a grzybami, które pojawiły się po powodzi w zalanych budynkach¹².

6.1.1 STAN AKTUALNY

Na terenie gminy Nędza nie występują zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Z uwagi na lokalizację gminy w pobliżu rzeki Odry zagrożenie powodziowe, w sytuacjach kryzysowych, jest duże.

6.1.2 CELE

- ❖ długookresowy do roku 2017:

Dalsza poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia.

¹² Źródło: Środowisko a zdrowie, e-biuletyn, Nr 14 czerwiec 2010, IETU.

❖ krótkookresowy do 2013r.

- 1) zapobieganie zagrożeniom naturalnym oraz eliminacja skutków w razie ich wystąpienia,
- 2) zmniejszenie emisji włókien azbestowych do powietrza.

6.1.3 PROGRAM DZIAŁAŃ

Program działań w zakresie poprawy zdrowia mieszkańców przedstawiono w rozdziale 7.

Dodatkowo, w celu ochrony zdrowia mieszkańców gminy przed szkodliwym działaniem azbestu Rada Gminy Nędza w dniu 19 marca 2007r. Uchwałą Nr VII/33/07 przyjęła "Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gminy Nędza".

Azbest jest zaliczany do substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska oraz człowieka. Naukowo udowodniono, iż azbest jest substancją rakotwórczą w następstwie długotrwałego narażenia dróg oddechowych na wdychanie jego włókien. Największe zagrożenie dla organizmu ludzkiego stanowią włókna respirabilne, czyli takie, które mogą występować w postaci trwałego aerozolu w powietrzu i przedostawać się z wdychanym powietrzem do organizmu, z którego nie są już wydalane. Ich szkodliwe działanie może ujawnić się dopiero po wielu latach w postaci następujących schorzeń: pylicy azbestowej (azbestoza), międzybłonniaka opłucnej i raka płuc. Im więcej jest włókien w powietrzu, którym oddychamy, tym większe jest ryzyko zachorowania na choroby wywołane azbestem. Doniesienia kliniczne i epidemiologiczne sugerują, że z azbestem może być również związane występowanie innych nowotworów: krtani, żołądka i jelit, trzustki, jajników oraz chłoniaków. Jednak zwiększenie ryzyka w tych grupach nowotworów należy postrzegać jedynie jako prawdopodobne. Między pierwszym narażeniem a pojawieniem się patologii (zwłaszcza nowotworów) występują długie okresy. Aktualnie wykrywane skutki odnoszą się do warunków pracy, jakie istniały 20-40 lat temu.

Jako nadrzędny cel gminnego programu azbestowego wyznaczono „*Usunięcie wyrobów azbestowych z terenu gminy Nędza i bezpieczne jego unieszkodliwienie*”.

W programie azbestowym określono rejon największego zagrożenia azbestem dla gminy Nędza wyznaczone na podstawie wskaźnika nagromadzenia wyrobów zawierających azbest (Mg/km^2). Takie podejście wynika z faktu, że na terenie gminy Nędza nie wykonywano do tej pory pomiarów stężenia włókien azbestu. Ponadto w przeszłości na terenie gminy nie było zakładów przetwórstwa azbestu, co mogłoby być ważnym czynnikiem decydującym o narażeniu na azbest. Rejonami o największym zagrożeniu azbestem są: Zawada Książęca, Górki Śląskie i Babice. Najmniejsze zagrożenie występuje w: Łęgu, Szymolicach i Nędzy.

Program działań wyznaczony w gminnym programie azbestowym, na podstawie tegorocznej pełnej inwentaryzacji azbestu i wyrobów azbestowych, będzie podlegał aktualizacji.

Dotychczasowe wyznaczone działania w pierwotnym programie przedstawiają się następująco:

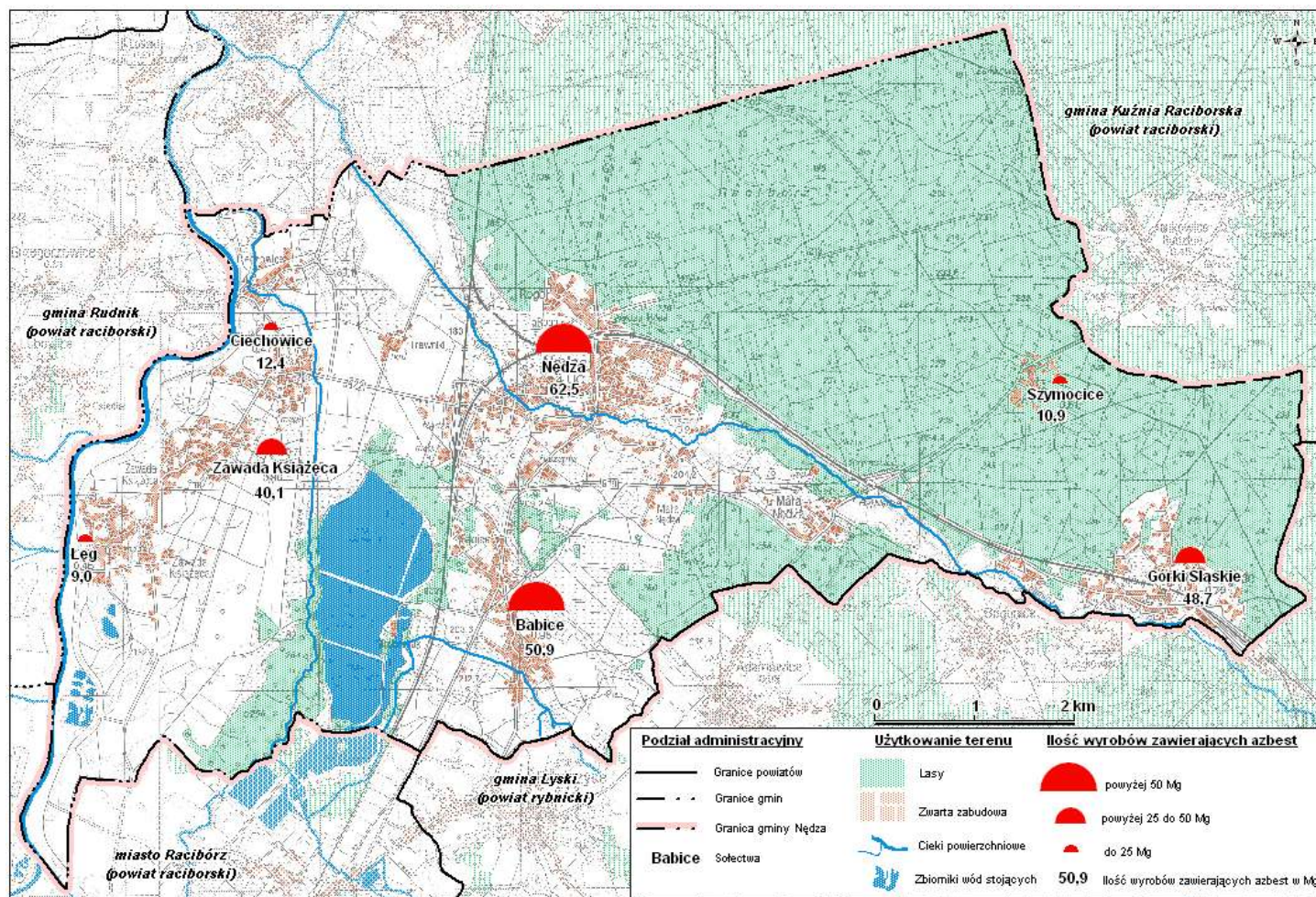
- 1) wdrożenie metody cyklicznej aktualizacji oceny ilości, lokalizacji i stanu technicznego wyrobów zawierających azbest w gminie wraz z przygotowaniem bazy danych o wyrobach zawierających azbest na terenie gminy,
- 2) cykliczna aktualizacja gminnego programu usuwania wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwiania odpadów azbestowych,
- 3) określenie stopnia przestrzegania przepisów prawa przez właścicieli i zarządców nieruchomości w zakresie informowania administracji samorządowej o istniejących

w zabudowaniach wyrobach zawierających azbest, podejmowanych działaniach ich usuwania i unieszkodliwiania,

- 4) poszukiwanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych dla wsparcia usuwania wyrobów zawierających azbest i ich unieszkodliwiania
- 5) organizacja kampanii informacyjnej o szkodliwości azbestu i bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest,
- 6) usuwanie wyrobów zawierających azbest zabudowanych w budynkach.

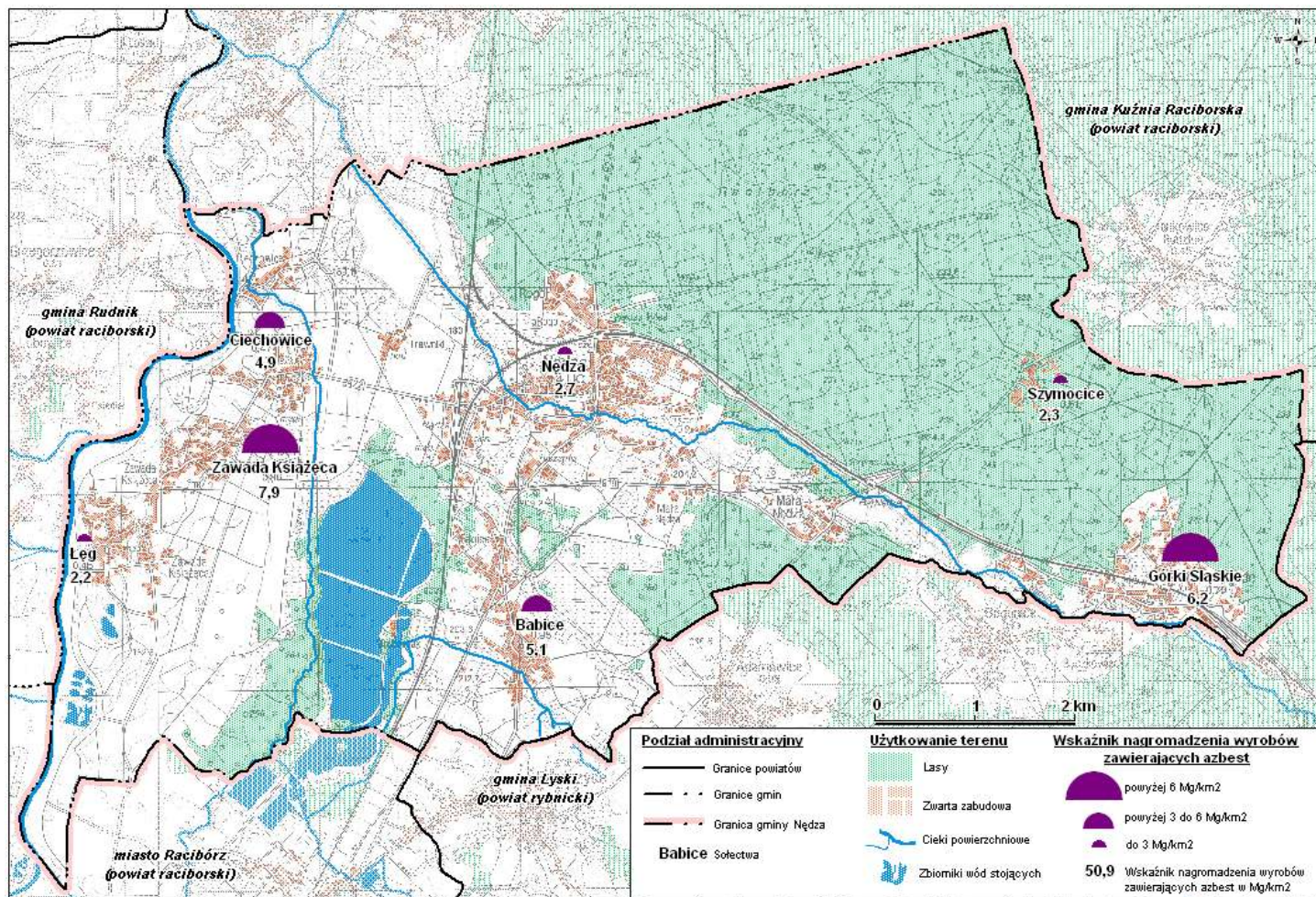
Na rysunku 32 przedstawiono ilość wyrobów zawierających azbest w układzie sołectw, a na rysunku 33 wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest w układzie sołectw.

Rysunek 32. Ilość wyrobów zawierających azbest w układzie solectw.

Źródło: "Program usuwania azbestu wyrobów zawierających azbest dla gminy Nędza".

Rysunek 33. Wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest w układzie solectw.

Źródło: "Program usuwania azbestu wyrobów zawierających azbest dla gminy Nędza".

6.2 JAKOŚĆ POWIETRZA

6.2.1 STAN AKTUALNY

Jakość powietrza należy do podstawowych elementów, który w sposób znaczący wpływa na stan zdrowia i warunki życia ludzi. Stan sanitarny powietrza determinowany jest przez czynniki naturalne i antropogeniczne. Do czynników naturalnych zalicza się: wulkany, morza i oceany, pożary, burze, rośliny, bagna i tereny podmokłe oraz powierzchnię ziemi. Do atmosfery wydalana jest znaczna ilość gazów odlotowych, powstająca w różnych procesach (przemysł, transport, rolnictwo, gospodarka komunalna) i należy ją zaliczyć do antropogenicznych źródeł. Emisja antropogeniczna jest niebezpieczna z uwagi na jej oddziaływanie głównie na terenach zamieszkałych.

Gmina Nędza od roku 2007 znajduje się w strefie raciborsko-wodzisławskiej.

Lista zanieczyszczeń pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia obejmuje: benzen, dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, ołów, tlenek węgla, ozon, pył PM10, arsen, benzo(A)piren, kadm oraz nikiel.

Do zanieczyszczeń, które badano ze względu na ochronę roślin należą: dwutlenek siarki, tlenki azotu.

W tabeli 11 przedstawiono wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń według kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia, a w tabeli 12 - w celu ochrony roślin.

Tabela 11. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń według kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.

Strefa raciborsko-wodzisławska										Działania wynikające z klasyfikacji	Uwagi
Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń											
SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	As	B(a)P	Cd	Ni		
A	A	C	A	A	A	A	C	A	A	Opracowanie Programu Ochrony Powietrza dla PM10 i benzo(a)pirenu	Klasa strefy C ze względu na klasę zanieczyszczenia PM10i B(a)P.

Źródło: Ósma roczna ocena jakości powietrza w woj. śląskim obejmująca 2009, WIOŚ Katowice, 2010.

Tabela 12. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń według kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.

Strefa raciborsko-wodzisławska	
Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń	
SO ₂	NO _x
A	A

Źródło: Ósma roczna ocena jakości powietrza w woj. śląskim obejmująca 2009, WIOŚ Katowice, 2010.

W tabeli 13 przedstawiono wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń na przestrzeni ostatnich 6 lat.

Tabela 13. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń według kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia i ochrony roślin

Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru strefy raciborskiej*														
-	SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	As	B(a)P	Cd	Ni	O ₃	Działania wynikające z klasyfikacji	Uwagi	
Kryterium: ochrona zdrowia														
2004	A	A	A	A	A	A	-	-	-	-	A	Dz1	U1	
2005	A	A	C	A	A	A	-	-	-	-	A	Dz2	U2	
2006	A	A	C	A	A	A	-	-	-	-	A	Dz2	U2	
2007	A	A	C	A	A	A	A	C	A	A	-	Dz2, Dz3	U3	
2008	A	A	C	A	A	A	A	C	A	A	-	Dz2, Dz3	U3	
2009	A	A	C	A	A	A	A	C	A	A	-	Dz2, Dz3	U3	
Kryterium ochrona roślin														
	SO ₂		NO _x		O ₃		-							
2004	A		A		A		Dz1							U1
2005	A		A		A		Dz1							U1
2006	A		A		A		Dz1							U1
2007	-		-		-		-							-
2008	A		A		-		Dz1							U1
2009	A		A		-									

Źródło: WIOŚ Katowice.

*od 2007r. strefa raciborsko-wodzisławska

Dz1 – Brak działań. Utrzymywanie jakości powietrza w strefie na tym samym lub lepszym poziomie.

Dz2 – Opracowanie Programu Ochrony Powietrza dla PM10.

Dz3 – Opracowanie Programu Ochrony Powietrza dla benzo(a)piranu.

U1- Wszystkie zanieczyszczenia w strefie klasy A.

U2 – Klasa ogólna strefy C ze względu na klasę zanieczyszczenia PM10 (klasa C). Pozostałe zanieczyszczenia w klasie A.

U3 - Klasa ogólna strefy C ze względu na klasę zanieczyszczenia PM10 i benzo(a)piranu. Pozostałe zanieczyszczenia w klasie A.

W gminie Nędza dominującą emisją jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków w okresie zimowym oraz emisja liniowa, pochodząca z transportu samochodowego. Biorąc pod uwagę kryterium ochrony zdrowia, dla pyłu zawieszonego PM10 standardy imisji nie są dotrzymane od roku 2005r, natomiast dla benzo(a)pirenu od roku 2007. Koniecznym jest realizacja Programu Ochrony Powietrza dla pyłu zawieszonego PM10 oraz bezno(a)pirenu.

Z uwagi na kryterium ochrony roślin strefę raciborsko-wodzisławską, w której znajduje się powiat raciborski, zaliczono do strefy klasy A, dla której nie ma potrzeby prowadzenia działań związanych z poprawą jakości powietrza - należy ją utrzymywać na tym samym bądź lepszym poziomie.

6.2.2 CELE

❖ długookresowy do roku 2017:

Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz ograniczanie zużycia energii i wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł.

❖ krótkookresowe do 2013r.

- 1) konsekwentna realizacja Programu Ograniczania Niskiej Emisji i koordynacja jego skuteczności,
- 2) spełnienie wymogów prawnych w zakresie jakości powietrza,
- 3) ograniczenie emisji substancji pyłowych i gazowych,
- 4) ograniczenie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- 5) wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony powietrza.

6.2.3 PROGRAM DZIAŁAŃ

Program działań w zakresie poprawy jakości powietrza przedstawiono w rozdziale 7.

W celu poprawy jakości powietrza atmosferycznego Rada Gminy Nędza w dniu 26 października Uchwałą Nr XLII/339/09 przyjęła do realizacji „Program Ograniczenia Niskiej Emisji w Gminie Nędza”.

Celem realizacji ww. Programu jest poprawa jakości powietrza atmosferycznego w wyniku modernizacji 100 kotłowni w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych oraz zabudowy 100 instalacji kolektorów słonecznych.

Wyznaczone w ONE działania w programie przedstawiają się następująco:

Tabela 14. Zakres modernizacji systemów grzewczych proponowanych w ramach ONE

Lp.	Zakres modernizacji	Liczba modernizacji	Jednostkowy koszt modernizacji	Całkowity koszt modernizacji
		[szt.]	[zł/kpl]	[zł]
1.	Likwidacja kotła węglowego- zastosowanie niskoemisyjnego kotła węglowego	90	12 000	1 080 000
2.	Likwidacja kotła węglowego – zastosowanie kotła opalanego drewnem (ew. pelety)	6	12 000	72 000
3.	Likwidacja kotła węglowego- zastosowanie kotła opalanego olejem opalowym	2	12 000	24 000
4.	Likwidacja kotła węglowego- zastosowanie kotła opalanego gazem LPG	2	12 000	24 000
5.	Zastosowanie kolektorów słonecznych – podstawowe źródło: niskoemisyjny kocioł węglowy	90	15 000	1 350 000
6.	Zastosowanie kolektorów słonecznych – podstawowe źródło: kocioł opalany drewnem (ew. pelety)	6	15 000	90 000
7.	Zastosowanie kolektorów słonecznych – podstawowe źródło: kocioł opalany olejem opalowym	2	15 000	30 000
8.	Zastosowanie kolektorów słonecznych – podstawowe źródło: kocioł opalany gazem LPG	2	15 000	30 000
Razem koszt modernizacji w ramach PONE				2 700 000

Źródło: „Program Ograniczenia Niskiej Emisji W Gminie Nędza”.

Z uwagi na fakt, iż głównym problemem w gminie Nędza jest niska emisja, pochodząca z nieefektywnych i nieekologicznych źródeł grzewczych, jak najbardziej słusznym są działania służące poprawie jakości powietrza.

6.3 OCHRONA WÓD

6.3.1 STAN AKTUALNY

Stan jakości wód w gminie Nędza opisano w punkcie 5.3.1. niniejszego opracowania.

6.3.2 CELE

- ❖ długookresowy do roku 2017:

Przywrócenie wysokiej jakości wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania.

- ❖ krótkookresowe do 2013r.

- 1) zapewnienie dobrej jakości wody pitnej oraz ochrona jej ujęć,
- 2) poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

6.3.3 PROGRAM DZIAŁAŃ

Program działań w zakresie ochrony wód przedstawiono w rozdziale 7.

6.4 GOSPODARKA ODPADAMI

6.4.1 STAN AKTUALNY

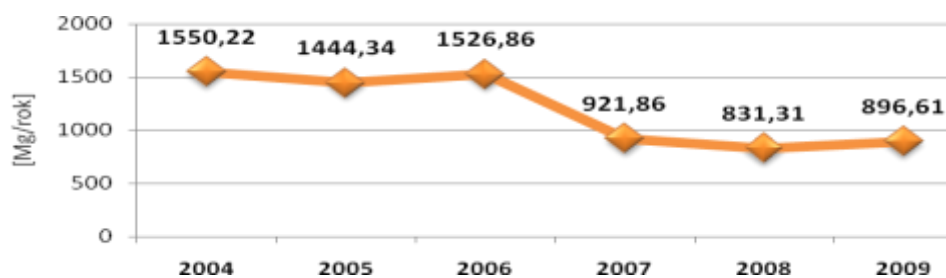
Sprawy gospodarki odpadami szczegółowo zostały przeanalizowane w tegorocznej aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Nędza na lata 2010 – 2013.

Niemniej jednak w skrócie przedstawiona zostanie sytuacja gospodarki odpadami w gminie.

Tabela 15. Ilość zebranych zmieszanych odpadów komunalnych w latach 2004 – 2009.

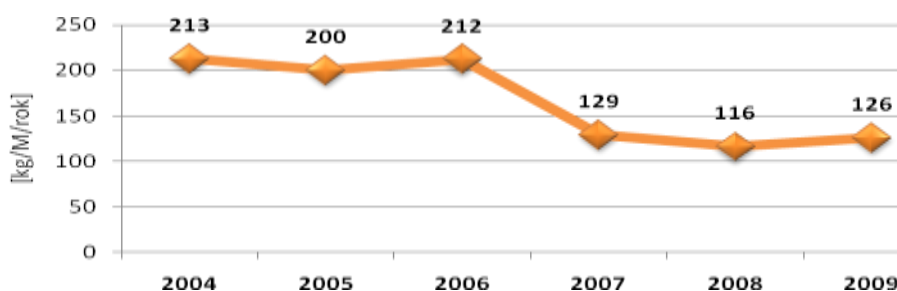
Rok	Odpady zebrane w ciągu roku ogółem	Odpady zebrane w ciągu roku z gospodarstw domowych	Odpady zdeponowane na składowiskach		Liczba ludności	Emisja jednostkowa
	[Mg/rok]	[Mg/rok]	[Mg/rok]	[%]	[ilość osób]	[kg/M/rok]
2004	1550,22	bd	1550,22	100	7282	213
2005	1444,34	1397,91	1444,34	100	7223	200
2006	1526,86	1464,03	1526,86	100	7204	212
2007*	921,86	837,29	921,86	100	7139	129
2008*	831,31	766,85	831,31	100	7193	116
2009	896,61	bd	896,61	100	7123	126

Źródło: projekt aktualizacji PGO dla Gminy Nędza na lata 2010 – 2013, 2010r.

Wykres 15. Ilość zebranych zmieszanych odpadów komunalnych w latach 2004 – 2009.

Źródło: projekt aktualizacji PGO dla Gminy Nędza na lata 2010 – 2013, 2010r.

Jak wynika z tabeli 15 oraz wykresu 15, ilość zebranych zmieszanych odpadów komunalnych waha się w dość szerokich zakresach. Porównując rok 2004 i 2009 należy stwierdzić, iż ilość tych odpadów zmniejszyła się o prawie 58%. Odnosząc te dane do liczby ludności zamieszkującej gminę Nędzę w latach 2006 i 2009 obserwuje się nietypowe zjawisko, polegające na wzroście ilości wytwarzanych odpadów komunalnych przy zmniejszającej się liczbie ludności. Przyczyną takiego stanu rzeczy może być wzrost konsumpcji związany ze wzrostem gospodarczym. W roku 2008 zaobserwowano spadek ilości wytwarzanych odpadów komunalnych przy wzroście liczby ludności.

Wykres 16. Emisja jednostkowa zebranych zmieszanych odpadów komunalnych w latach 2004 -2009.

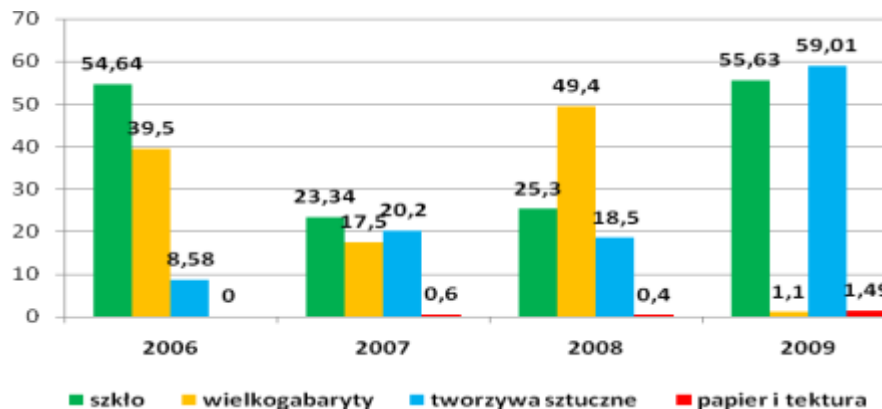
Źródło: projekt aktualizacji PGO dla Gminy Nędza na lata 2010 – 2013, 2010r.

Tabela 16. Ilość odpadów wyselekcjonowanych ze strumienia odpadów komunalnych w gminie Nędza w latach 2006 - 2009.

	Papier i tektura	Szkło	Tworzywa sztuczne	Metale	Biomasa	Wielkogabarytowe	Niebezpieczne	Inne	RAZEM
[Mg/rok]									
2006									
	0	51,64	8,58	0,50	0	39,50	0	0	100,22
2007									
	0,60	23,34	20,20	1,62	0	17,50	bd	0	63,26
2008									
	0,40	25,30	18,50	0	0	49,40	bd	0	93,60
2009									
	1,49	55,63	59,01	-	0	1,1	bd	1,99	119,22
RAZEM	2,49	155,91	106,29	2,12	0	107,50	0	1,99	376,30

Źródło: projekt aktualizacji PGO dla Gminy Nędza na lata 2010 – 2013, 2010r.

Wykres 17. Ilość selektywnie zebranych odpadów komunalnych według rodzaju w latach 2006 – 2009.

Źródło: projekt aktualizacji PGO dla Gminy Nędza na lata 2010 – 2013, 2010r.

6.4.2 CELE

Cel 1. Transformacja aktualnego systemu gospodarowania odpadami polegającego na przekazywaniu odpadów na składowisko do systemu zapewniającego w pierwszej kolejności możliwość segregacji wytworzonych odpadów, a następnie ich ponowne wykorzystanie.

Cel 2. Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowisko, w tym w szczególności odpadów ulegających biodegradacji, wielkogabarytowych i niebezpiecznych.

Cel 3. Wylimitowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.

Cel 4. Stworzenie sprawnego systemu zarządzania gospodarką odpadami komunalnymi, pozwalającego na prowadzenie wiarygodnego monitoringu gospodarki odpadami w gminie.

Cel 5. Usunięcie wyrobów zawierających azbest do 2032r.

CELE KRÓTKOTERMINOWE DO OSIĄGNIĘCIA DO 2013 ROKU:

1. Objęcie wszystkich mieszkańców gminy umowami na odbieranie odpadów komunalnych (do 2010r.).
2. Zmniejszenie ilości składowanych odpadów komunalnych do poziomu 85% w stosunku do ilości odpadów wytworzonych (do 2010r.).
3. Zapewnienie objęcia wszystkich mieszkańców gminy systemem selektywnego zbierania odpadów.
4. Ograniczenie składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji do poziomu 75% wagowo tych odpadów w stosunku do ich ilości wytwarzanych w 1995r.
5. Uzyskanie znaczących efektów w selektywnym zbieraniu odpadów (do 2010):
 - niebezpiecznych do poziomu 50% ich ilości zawartych w strumieniu odpadów komunalnych,
 - wielkogabarytowych, w tym wyrobów AGD i elektronicznego, do poziomu 40% ich ilości zawartych w strumieniu odpadów komunalnych,
 - przydatnych do recyklingu, w tym odpadów opakowaniowych, wchodzących w strumień odpadów komunalnych do poziomu 10% ich ilości zawartych w strumieniu odpadów komunalnych,

- remontowo-budowlanych ze strumienia odpadów komunalnych do poziomu 50%.
- 6. Wyegzekwowanie realizacji obowiązków dotyczących ewidencjonowania odpadów i odpowiedniej sprawozdawczości.
- 7. Coroczna kontrola podmiotów prowadzących działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od ich wytwórców pod kątem spełniania przez nich przepisów ustawowych oraz warunków decyzji zezwalających na prowadzenie w tym zakresie działalności.
- 8. Dążenie do utworzenia oraz uczestnictwo w strukturach ponadgminnych, zarządzających gospodarką odpadami komunalnymi w ramach regionalnych systemów.
- 9. Podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Cele długoterminowe do osiągnięcia do 2018 roku:

1. Ograniczenie składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji do poziomu 50% tych odpadów w 2013r. i 35% w roku 2020 w stosunku do ich ilości wytwarzanych w 1995r.
2. Zmniejszenie ilości składowanych odpadów komunalnych do poziomu 85% w stosunku do ilości odpadów wytwarzanych do końca 2014r.
3. Dalszy wzrost efektów selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych:
 - w 2015r. do poziomu 80% ich ilości zawartych w strumieniu zmieszanych odpadów komunalnych,
 - w 2018r. do poziomu 90% ich ilości zawartych w strumieniu zmieszanych odpadów komunalnych,
4. Dalszy wzrost efektów selektywnego zbierania odpadów wielkogabarytowych, w tym wyrobów AGD i sprzętu elektronicznego do poziomu:
 - 70% ich ilości zawartych w strumieniu odpadów komunalnych w 2015r.,
 - 90% ich ilości zawartych w strumieniu odpadów komunalnych w 2018r.,
5. Dalszy wzrost efektów selektywnego zbierania odpadów przydatnych do recyklingu, w tym odpadów opakowaniowych wchodzących w strumień odpadów komunalnych do poziomu:
 - 15% ich ilości zawartych w strumieniu odpadów komunalnych w 2015r.,
 - 20% ich ilości zawartych w strumieniu odpadów komunalnych w 2018r.,
6. Wzrost efektów selektywnego zbierania odpadów budowlano-remontowych wchodzących w strumień odpadów komunalnych do poziomu 80%.
7. Realizacja Programu usuwania azbestu.

6.4.3 PROGRAM DZIAŁAŃ

W tabeli 17 przedstawiono wyznaczone w aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Nędza na lata 2010 – 2013 działania w sferze gospodarki odpadami.

Tabela 17. Harmonogram działań w zakresie gospodarki odpadami w latach 2010 - 2013.

Lp.	Zakres przedsięwzięcia	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Wykonawca	Koszty [tys. zł]				Źródło finansowania
					2010	2011	2012	2013	
1.	Sporządzenie sprawozdania z realizacji PGO.	2011, 2013	Gmina Nędza	Gmina Nędza	-	bk	-	-	-
2.	Objęcie umowami na odbieranie odpadów komunalnych 100% mieszkańców gminy.	2010 - 2013	Gmina Nędza	Przedsiębiorstwa odbierające odpady komunalne	bk	-	-	-	środki własne gminy
3.	Tworzenie i udział gminy w strukturach ponadgminnych dla realizacji regionalnych zakładów zagospodarowania odpadów.	2010 - 2013	Zarząd Województwa, Związki Międzygminne, Gmina Nędza	Związki Międzygminne, Gmina Nędza	bd	bd	bd	bd	WFOŚiGW środki własne gminy
4.	Prowadzenie bazy danych dotyczących ewidencji wytwarzanych odpadów komunalnych oraz poddanych poszczególnym procesom odzysku i unieszkodliwiania.	2010 - 2013	Gmina Nędza	Gmina Nędza	bk	bk	bk	bk	-
5.	Rozwój selektywnego zbierania odpadów wielkogabarytowych: ❖ działania organizacyjne w celu zapewnienia zbierania na poziomie : - 40% wytworzonych odpadów wielkogabarytowych w 2010r. - 60% wytworzonych odpadów wielkogabarytowych w 2013r.	2010 - 2013	Gmina Nędza	Gmina Nędza	bk	bk	bk	bk	-
6.	Rozwój selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych, w tym budowa GPZON lub opcją jest współfinansowanie zakupu mobilnego pojazdu do zbiórki odpadów niebezpiecznych: ❖ działania organizacyjne w celu zapewnienia zbierania na poziomie: - 50% wytworzonych odpadów niebezpiecznych w 2010r. - 70% wytworzonych odpadów niebezpiecznych w 2013r.	2010 - 2013	Gmina Nędza	Gmina Nędza	1	1	1	1	środki własne gminy

Lp.	Zakres przedsięwzięcia	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Wykonawca	Koszty [tys. zł]				Źródło finansowania
					2010	2011	2012	2013	
7.	Rozwój selektywnego zbierania odpadów przydatnych do recyklingu, w tym opakowaniowych do poziomu: - 10% w 2010r. - 13 % w 2013r.	2010 - 2013	Gmina Nędza	Gmina Nędza	2	2	2	2	środki własne gminy
8.	Wspieranie indywidualnych form odzysku (np. kompostowanie) odpadów ulegających biodegradacji.	2010 - 2013	Gmina Nędza	Gmina Nędza	bk	bk	bk	bk	
9.	Wprowadzenie systemu selektywnej zbiórki odpadów biodegradowalnych tak aby składować w roku 2010 75% masy bioodpadów składowanych w 1995r. i 50% w roku 2013.	2010 - 2013	Gmina Nędza	Gmina Nędza Gminy Powiatu Raciborskiego, Przedsiębiorstwa odbierające odpady komunalne	2,5	2,5	2,5	2,5	WFOŚiGW środki własne gminy
10.	Inwentaryzacja dzikich składowisk odpadów.	2010 - 2013	Gmina Nędza	Gmina Nędza	bk	bk	bk	bk	-
11.	Likwidacja dzikich składowisk odpadów.	2010 - 2013	Gmina Nędza	Gmina Nędza	15	15	15	15	środki własne gminy
12.	Prowadzenie systematycznej edukacji ekologicznej mieszkańców w zakresie gospodarki odpadami - informacje ogłaszane na stronie internetowej urzędu, - artykuły w lokalnej prasie, - ulotki na tablicach ogłoszeń, - pogadanki i konkursy w szkołach, w przedszkolach.	2010 - 2013	Gmina Nędza	Gmina Nędza Powiat Raciborski	2	2	2	2	środki własne gminy
13.	Edukacja podmiotów gospodarczych w zakresie obowiązku prowadzenia ewidencji wytwarzanych odpadów celem prawidłowego prowadzenia bazy WSO.	2010 - 2013	Gmina Nędza	Gmina Nędza	bk	bk	bk	bk	-

Lp.	Zakres przedsięwzięcia	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Wykonawca	Koszty [tys. zł]				Źródło finansowania
					2010	2011	2012	2013	
14.	Organizacja „Dnia Ziemi” i akcji „Sprzątanie świata”.	2010 - 2013	Gmina Nędza	Gmina Nędza Powiat Raciborski	Koszty uwzględnione w poz. dot. edukacji ekologicznej				-
15.	Wydawanie decyzji w sprawie usuwania odpadów z miejsc na ten cel nie przeznaczonych.	2010 - 2013	Gmina Nędza	Gmina Nędza	bk	bk	bk	bk	-
16.	Zbiórka opakowań po środkach ochrony roślin oraz leków.	2010 - 2013	Gmina Nędza	Gmina Nędza Powiat Raciborski	bk	bk	bk	bk	-
17.	Kontrola podmiotów posiadających zezwolenia na odbiór odpadów komunalnych w zakresie sposobu wypełniania warunków zawartych w tych zezwoleniach dot. metod oraz miejsc prowadzenia odzysku i unieszkodliwiania odpadów.	2010 - 2013	Gmina Nędza	Gmina Nędza	bk	bk	bk	bk	-
18.	Coroczna weryfikacja ewidencji miejsc z wyrobami zawierające azbest.	2010 - 2013	Gmina Nędza	Gmina Nędza	bk	bk	bk	bk	-
19.	Mobilizowanie właścicieli budynków do usunięcia wyrobów zawierających azbest poprzez system pomocy edukacyjnej.	2010 - 2013	Gmina Nędza	Gmina Nędza	bk	bk	bk	bk	-
20.	Bezpieczne usuwanie wyrobów zawierających azbest.	2010 - 2013	Właściciele obiektów i posesji z wyrobami azbestowymi	Właściciele obiektów i posesji z wyrobami azbestowymi	bd	bd	bd	bd	środki właścicieli obiektów, WFOŚiGW
21.	Dotowanie mieszkańcom gminy zadań związanych z demontażem , transportem i utylizacją azbestu (w przypadku pozyskania funduszy zewnętrznych na ten cel).	2012 - 2013	Gmina Nędza	Gmina Nędza Powiat Raciborski	10	10	10	10	WFOŚiGW środki powiatowe, środki własne gminy

Lp.	Zakres przedsięwzięcia	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Wykonawca	Koszty [tys. zł]				Źródło finansowania
					2010	2011	2012	2013	
22.	Uwzględnianie w przetargach publicznych zakupów wyrobów zawierających materiały lub substancje pochodzące z recyklingu odpadów (np. zakup papieru wytworzonego z co najmniej 50% udziału makulatury).	2010 - 2013	Gmina Nędza	Gmina Nędza Powiat Raciborski	bk	bk	bk	bk	-
23.	Tworzenie regionalnych systemów gospodarki odpadami komunalnymi, obejmujące działania w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, selektywnego zbierania odpadów komunalnych zgodnie z wytycznymi Kpgo2010, przetwarzania odpadów w celu przygotowania do odzysku lub unieszkodliwiania, składowania zmieszanych odpadów komunalnych, w tym budowę regionalnych zakładów zagospodarowania (ZZO) wraz z rekultywacją składowisk odpadów znajdujących się w obszarze oddziaływania ZZO.	2010 - 2013	Zarządy Związków Międzygminnych	Zarządy Związków Międzygminnych	bd	bd	bd	bd	-
24.	Organizacja i utworzenie sieci ponadlokalnej systemu gospodarki odpadami, budowa sieci ponadlokalnej obiektów w celu stworzenia możliwości odzysku i unieszkodliwienia odpadów ulegających biodegradacji, odpadów niebezpiecznych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych i odpadów wielkogabarytowych.	2011 - 2013	Związki Międzygminne	Związki Międzygminne	bd	bd	bd	bd	-
Razem [tys. zł]					32,5	32,5	32,5	32,5	-

Źródło: projekt aktualizacji PGO dla Gminy Nędza na lata 2010 – 2013, 2010r.

zadania wynikające z planów wyższego szczebla (wojewódzkiego i powiatowego)

6.5 ODDZIAŁYWANIE HAŁASU I PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH

Wśród zanieczyszczeń występujących w środowisku, hałas jest tym zanieczyszczeniem na które narażona jest największa liczba osób. Wraz z rozwojem cywilizacji następuje systematyczny wzrost hałasu w środowisku zurbanizowanym, ostatnio średnio o 2 dB na każdą dekadę. Klimat akustyczny środowiska kształtowany jest głównie poprzez układ urbanistyczno – komunikacyjny oraz przez przemysł. Do niedawna źródłem hałasu był głównie przemysł, obecnie do najbardziej uciążliwych źródeł hałasu w środowisku należy komunikacja.

Przez pola elektromagnetyczne rozumie się pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz (art. 3 pkt 18 ustawy Prawo ochrony środowiska).

Zgodnie z art. 121 ww. ustawy ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- 1) utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach,
- 2) zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

6.5.1 STAN AKTUALNY

W ostatnich latach na terenie gminy Nędza, ani w jej pobliżu nie przeprowadzono badań hałasu, stąd trudne jest określenie klimatu akustycznego tego terenu. Głównym czynnikiem pogarszającym klimat akustyczny w gminie Nędza jest niewątpliwie komunikacja. Hałas w ujęciu przestrzennym, przyjmuje w tym przypadku charakter liniowy i związany jest z przebiegiem tras komunikacyjnych. Największe uciążliwości związane z hałasem komunikacyjnym występują wzdłuż dróg krajowych i powiatowych, w mniejszym stopniu dróg gminnych.

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w ramach zadań Państwowego Monitoringu Środowiska, przeprowadza badania pól elektromagnetycznych w środowisku.

Na terenie gminy Nędza nie znajduje się żaden punkt pomiarowy. Najbliżej zlokalizowany jest punkt w sąsiedniej gminie Kuźnia Raciborska w miejscowości Rudy. Wyniki wartości składowej elektrycznej w tym punkcie w dniu 21.08.2009r. wyniosły 0,24 V/m to jest poniżej dopuszczalnych wartości parametru, dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową.

6.5.2 CELE

- ❖ długookresowe do roku 2017:

**Zapewnienie sprzyjającego komfortu akustycznego środowiska.
Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym.**

❖ krótkookresowe do 2013r.:

- 1) ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców,
- 2) tworzenie stref wolnych od zagrożenia promieniowaniem elektromagnetycznym.

6.5.3 PROGRAM DZIAŁAŃ

Program działań w zakresie hałasu i promieniowanie elektromagnetycznego przedstawiono w rozdziale 7.

7 HARMONOGRAM RZECZOWO-FINANSOWY REALIZACJI PROGRAMU

W tabeli 18 przedstawiono harmonogram rzeczowo-finansowy zadań z zakresu ochrony środowiska przewidzianych do realizacji w latach 2010 - 2013. Ponadto, określono cele długo- i krótkoterminowe, do osiągnięcia których mają służyć zaproponowane zadania.

Głównym źródłem informacji przy konstruowaniu harmonogramu były plany inwestycyjne na najbliższe lata.

W tabeli 19 przedstawiono harmonogram realizacji zadań do 2017 roku.

Tabela 18. Harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji Programu.

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Koszty [tys. PLN]				Źródło finansowania
				2010	2011	2012	2013	
Cel długookresowy do 2017 roku								
Cel krótkookresowy do 2013 roku								
Zadanie								
OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH								
1. OCHRONA PRZYRODY								
Zachowanie istniejących obiektów dziedzictwa przyrodniczego i udostępnienie ich mieszkańcom w sposób gwarantujący ich ochronę								
1.1. Rozpoznanie najcenniejszych siedlisk.								
1.1.1.	Przeprowadzenie inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej gminy.	2011	Gmina Nędza	-	6	-	-	środki własne gminy
1.1.2.	Bieżąca konserwacja zieleni gminie.	2010 - 2013	Gmina Nędza	10	10	10	10	środki własne gminy
1.2. Ochrona terenów cennych przyrodniczo przed zainwestowaniem.								
1.2.1.	Objęcie ochroną prawną proponowanych pomników przyrody.	2010 - 2013	Gmina Nędza	bk	bk	bk	bk	-
1.3. Poglębianie i udostępnianie wiedzy i informacji o zasobach przyrody gminy.								
1.3.1.	Eksponowanie cennych przyrodniczo obszarów poprzez publikację ulotek i broszur.	2010 - 2013	Gmina Nędza	bk	bk	bk	bk	-
Razem				10	16	10	10	-
2. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ LASÓW								
Zrównoważona pod względem ekonomicznym, społecznym i ekologicznym gospodarka leśna.								
2.1. Zapewnienie dobrej kondycji lasów i miejsc wypoczynku mieszkańców								
2.1.1.	Wyznaczanie granic polno-leśnych na terenach przeznaczonych do zalesień.	2010 - 2013	Gmina Nędza	bd	bd	bd	bd	środki własne gminy
2.1.2.	Realizacja bieżących zabiegów pielęgnacyjnych zgodnie z potrzebami hodowlanymi.	2010 - 2013	Nadleśnictwo Rudy Raciborskie	bd	bd	bd	bd	środki własne gminy, środki własne Lasów Państwowych
2.2. Wdrażanie proekologicznego modelu gospodarki leśnej								
2.2.1.	Aktualizacja operatów urządzania lasów.	2010 - 2013	Powiat Raciborski Nadleśnictwo Rudy Raciborskie	bd	bd	bd	bd	-
Razem				bd	bd	bd	bd	-
3. RACJONALNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI WODY								
Racjonalna gospodarka zasobami wodnymi								
3.1. Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych								
3.1.1.	Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody w gospodarstwach domowych przez działania edukacyjno-promocyjne (akcje, kampanie)	2010 - 2013	Gmina Nędza Szkoły, przedszkola	bk	bk	bk	bk	-
3.1.2.	Szczegółowa analiza planowanych przedsięwzięć, dla których sporządzenie raportu oddziaływania na środowisko, jest	2010 - 2013	Gmina Nędza	bk	bk	bk	bk	-

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Koszty [tys. PLN]				Źródło finansowania
				2010	2011	2012	2013	
Cel długookresowy do 2017 roku								
Cel krótkookresowy do 2013 roku								
Zadanie								
	wymagane pod kątem zapisów ograniczających negatywny wpływ na wody podziemne.							
3.1.3.	Zwiększenie skuteczności ochrony wód podziemnych przed przenikaniem zanieczyszczeń z powierzchni poprzez ochronę miejsc szczególnie wrażliwych, likwidacja nieczynnych ujęć wody.	2010 - 2013	Gmina Nędza	bk	bk	bk	bk	-
3.2. Zwiększenie retencji w zlewniach oraz zapobieganie skutkom wezbrań powodziowych								
3.2.1.	Zapewnienie ciągłości rzek i potoków poprzez udrożnienie obiektów stanowiących przeszkodę dla migracji ryb (cieki wodne).		Gmina Nędza administratorzy cieków	15	15	15	15	środki własne gminy
Razem				15	15	15	15	-
Minimalizacja zagrożeń spowodowanych klęskami powodzi								
3.3. Realizacja planów ochrony przeciwpowodziowej								
3.3.1.	Wdrażanie systemu powiadamianie o zagrożeniach.	2010 - 2013	Gmina Nędza Powiat Raciborski	bd	bd	bd	bd	środki własne gminy
4. OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI								
Ochrona i właściwe wykorzystanie istniejących zasobów glebowych								
4.1. Przeciwdziałanie degradacji gleb przed czynnikami antropogenicznymi.								
4.1.1.	Promocja rolnictwa ekologicznego.	2010 - 2013	Gmina Nędza	bd	bd	bd	bd	środki własne gminy
4.1.2.	Kontrolowanie ilości zużytych nawozów i środków ochrony roślin.	2010 - 2013	Właściciele gospodarstw rolnych WIOŚ	bk	bk	bk	bk	-
4.1.3.	Likwidacja punktowych źródeł zanieczyszczenia gleb.	2010 - 2013	właściciele gruntów gmina Nędza	bd	bd	bd	bd	środki własne rolników
5. GOSPODAROWANIE ZASOBAMI GEOLOGICZNYMI								
Ochrona zasobów złóż poprzez ich racjonalne wykorzystanie. Zrównoważone gospodarowanie zasobami naturalnymi.								
5.1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami naturalnymi.								
5.1.1.	Ochrona przed zainwestowaniem uniemożliwiająca ich eksploatację.	2010 - 2013	Gmina Nędza	bk	bk	bk	bk	-

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Koszty [tys. PLN]				Źródło finansowania
				2010	2011	2012	2013	
Cel długookresowy do 2017 roku								
Cel krótkookresowy do 2013 roku								
Zadanie								
POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO								
6. ŚRODOWISKO A ZDROWIE								
Dalsza poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia.								
6.1. Zapobieganie zagrożeniom naturalnym oraz eliminacja i minimalizacja skutków w razie ich wystąpienia.								
6.1.1.	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania zachowań w sytuacji wystąpienia nadzwyczajnego zagrożenia środowiska (np. powódź).	2010-2013	Gmina Nędza Centrum Zarządzania Kryzysowego	bk	bk	bk	bk	-
6.1.2.	Informowanie społeczeństwa gminy o wystąpieniu awarii lub zagrożeń naturalnych.	2010-2013	Gmina Nędza Centrum Zarządzania Kryzysowego	bk	bk	bk	bk	-
7. JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO								
Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz ograniczanie zużycia energii i wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł.								
7.1. Konsekwentna realizacja Programu Ograniczania Niskiej Emisji i koordynacja jego skuteczności								
7.1.1.	Realizacja Programu Ograniczania Niskiej Emisji.	2010 - 2013	Gmina Nędza	540	540	810	810	środki własne, PFOŚiGW, WFOŚiGW
7.1.2.	Upowszechnianie komunikacji zbiorowej.	2010 - 2013	Gmina Nędza	bk	bk	bk	bk	-
7.1.3.	Promowanie budownictwa stosującego materiały energooszczędne.	2010 - 2013	Gmina Nędza	bk	bk	bk	bk	-
Razem				540	540	810	810	-
7.2. Spełnienie wymogów prawnych w zakresie jakości powietrza (zadania w ramach celu 7.1. i 7.3.)								
7.3. Ograniczenie emisji substancji gazowych i pyłowych								
7.3.1.	Ograniczenie emisji ze źródeł komunikacyjnych poprzez modernizację/ poprawę stanu technicznego dróg.	2010 - 2013	Gmina Nędza	300	300	300	300	środki własne
7.3.2.	Modernizacja dróg dojazdowych do pól.	2010 - 2013	Gmina Nędza	300	300	300	300	środki własne i województwa
7.3.3.	Kontrola uciążliwych źródeł zanieczyszczeń		Gmina Nędza Starostwo Powiatowe w Raciborzu WIOŚ	bk	bk	bk	bk	--
7.3.4.	Kontrola zakładów przemysłowych w zakresie emisji zanieczyszczeń do powietrza.		Starostwo Powiatowe w Raciborzu	bk	bk	bk	bk	--

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Koszty [tys. PLN]				Źródło finansowania
				2010	2011	2012	2013	
Cel długookresowy do 2017 roku								
Cel krótkookresowy do 2013 roku								
Zadanie								
			WIOŚ					
7.4. Ograniczenie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii								
7.4.1.	Opracowanie planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe z uwzględnieniem racjonalizacji zużycia energii i promowania rozwiązań zmniejszających zużycie energii na obszarze gminy.	2010 - 2013	Gmina Nędza	-	10	10	10	środki własne
7.4.2.	Termomodernizacja budynku Przedszkola Publicznego w Łęgu przy ul. Wyzwolenia 8, należącego do Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Zawadzie Książęcej w gminie Nędza.	2010	Gmina Nędza	230	-	-	-	środki własne, PFOŚiGW, WFOŚiGW
7.4.3.	Termomodernizacja budynku Przedszkola Publicznego w Nędzy przy ul. Mickiewicza 53 w gminie Nędza.	2010 - 2011	Gmina Nędza	310,4	210,6	-	-	środki własne, WFOŚiGW
7.4.4.	Termomodernizacja budynku wielofunkcyjnego przy ul. Raciborskiej 55 i 55a w Zawadzie Książęcej w gminie Nędza.		Gmina Nędza	429	249,1			środki własne, WFOŚiGW
7.4.5.	Termomodernizacja budynku wraz z wymianą źródła ciepła w Zakładzie Wodociągów i Usług Komunalnych w Nędzy.	2011 - 2012	Gmina Nędza	-	200	200	-	środki własne, WFOŚiGW
7.5. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony powietrza								
7.5.1.	Działania promocyjne i edukacyjne w odniesieniu do kształtowania pozytywnych postaw mieszkańców w zakresie poszanowania energii.	2010 - 2013	Gmina Nędza	bk	bk	bk	bk	-
7.5.2.	Działania promocyjne i edukacyjne w odniesieniu do uświadamiania mieszkańcom zagrożenia jakie stanowi spalanie odpadów w piecach domowych.	2010 - 2013	Gmina Nędza	bk	bk	bk	bk	-
7.5.3.	Stworzenie i utrzymanie systemu informowania mieszkańców o aktualnym stanie zanieczyszczenia powietrza oraz jego wpływie na zdrowie.	2010 - 2013	Gmina Nędza	bk	bk	bk	bk	-
Razem				bk	bk	bk	bk	
8. OCHRONA WÓD								
Przywrócenie wysokiej jakości wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania								
8.1. Zapewnienie dobrej jakości wody pitnej oraz ochrona jej ujęć								
8.1.1.	Wprowadzenie i respektowanie ograniczeń w zagospodarowaniu terenu w obszarach zasilania ujęć wody do picia.	2010 - 2013	Gmina Nędza	bk	bk	bk	bk	-

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nędza na lata 2010 - 2013

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Koszty [tys. PLN]				Źródło finansowania
				2010	2011	2012	2013	
Cel długookresowy do 2017 roku								
Cel krótkookresowy do 2013 roku								
Zadanie								
8.1.2.	Utrzymanie, remont i rozbudowa sieci wodociągowej.	2010 - 2013	Gmina Nędza	215	50	50	50	środki własne
8.1.3.	Szczegółowe rozpoznanie i inwentaryzacja studzien na obszarze gminy (w tym nieczynnych) i opracowanie działań w zakresie eliminowania ryzyka dla wód podziemnych.	2010 - 2013	Gmina Nędza właściciele studni	bk	bk	bk	bk	-
8.1.4.	Wprowadzenie i respektowanie ograniczeń w zagospodarowaniu terenu w obszarach zasilania ujęć wody do picia.	2010 - 2013	Gmina Nędza	bk	bk	bk	bk	-
Razem				215	50	50	50	-
8.2. Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych								
8.2.1.	Budowa oczyszczalni ścieków i systemu kanalizacji.	2010 - 2013	Gmina Nędza	2 000	1 363	117,5	453	środki własne, środki UE, fundusze celowe
8.2.2.	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków i wdrożenie harmonogramu wywozu nieczystości płynnych i osadów ściekowych z przydomowych oczyszczalni.	2010 - 2013	Gmina Nędza	bk	bk	bk	bk	-
8.2.3.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscach, gdzie instalowanie sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie nieopłacalne.	2010 - 2013	osoby fizyczne przedsiębiorcy prywatni	bd	bd	bd	bd	-
8.2.4.	Ograniczenie splywu zanieczyszczeń powierzchniowych z rolnictwa: - stosowanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej - promocja „Programu rolno środowiskowego”.	2010 - 2013	WODR	bd	bd	bd	bd	-
8.2.5.	Prowadzenie bieżącej rejestracji i kontroli odprowadzania ścieków, w tym bieżąca identyfikacja właścicieli nielegalnych podłączeń do kanalizacji deszczowej, wydawanie i egzekwowanie odpowiednich decyzji administracyjnych.	2010 - 2013	Gmina Nędza	bk	bk	bk	bk	-
8.2.6.	Ograniczanie splywu zanieczyszczeń powierzchniowych z rolnictwa poprzez stosowanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej oraz promocję „Programu rolnośrodowiskowego”.	2010-2013	WODR	bd	bd	bd	bd	-
Razem				2 000	1 363	117,5	453	-

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Koszty [tys. PLN]				Źródło finansowania
				2010	2011	2012	2013	
Cel długookresowy do 2017 roku								
Cel krótkookresowy do 2013 roku								
Zadanie								
9. ODDZIAŁYWANIE HAŁASU								
Zapewnienie sprzyjającego komfortu akustycznego środowiska.								
9.1. Ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców.								
9.1.1.	Systematyczne wprowadzanie pasów zieleni izolacyjnej.	2010-2013	Gmina Nędza	0,5	0,5	0,5	1	środki własne gminy
9.1.2.	Wprowadzanie zapisów do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego sprzyjających ograniczeniu zagrożenia środowiska hałasem.	2010-2013	Gmina Nędza	bk	bk	bk	bk	-
9.1.3.	Stosowanie technologii ograniczających emisję hałasu do środowiska.	2010-2013	Przedsiębiorcy	bd	bd	bd	bd	-
Razem				0,5	0,5	0,5	1	-
10. ODDZIAŁYWANIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH								
Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym.								
10.1 Tworzenie stref wolnych od zagrożenia promieniowaniem elektromagnetycznym.								
10.1.1.	Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego zapisów dot. pól elektromagnetycznych.	2010-2013	Gmina Nędza	bk	bk	bk	bk	-
10.1.2.	Preferowanie mało konfliktowanych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego.	2010-2013	Gmina Nędza	bk	bk	bk	bk	-
10.1.3.	Ustanawianie w razie potrzeby obszarów ograniczonego użytkowania terenu.	2010-2013	Powiat Raciborski	bk	bk	bk	bk	-
Razem				bk	bk	bk	bk	-
Razem wszystkie zadania				4 317,4	3 221,7	1 780,5	1 916,5	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie AWPOŚ (projekt).

Tabela 19. Harmonogram realizacji przedsięwzięć w latach 2010 – 2017.

Lp.	Zakres przedsięwzięcia	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1.	Przeprowadzenie inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej gminy.								
2.	Bieżąca konserwacja zieleni gminie.								
3.	Objęcie ochroną prawną proponowanych pomników przyrody.								
4.	Ekspozowanie cennych przyrodniczo obszarów poprzez publikację ulotek i broszur.								
5.	Wyznaczanie granic polno-leśnych na terenach przeznaczonych do zalesień.								
6.	Realizacja bieżących zabiegów pielęgnacyjnych zgodnie z potrzebami hodowlanymi.								
7.	Aktualizacja operatów urządzania lasów.								
8.	Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody w gospodarstwach domowych przez działania edukacyjno-promocyjne (akcje, kampanie)								
9.	Szczegółowa analiza planowanych przedsięwzięć, dla których sporządzenie raportu oddziaływania na środowisko, jest wymagane pod kątem zapisów ograniczających negatywny wpływ na wody podziemne.								
10.	Zwiększenie skuteczności ochrony wód podziemnych przed przenikaniem zanieczyszczeń z powierzchni poprzez ochronę miejsc szczególnie wrażliwych, likwidacja nieczynnych ujęć wody.								
11.	Zapewnienie ciągłości rzek i potoków poprzez udrożnienie obiektów stanowiących przeszkodę dla migracji ryb (cieki wodne).								
12.	Wdrażanie systemu powiadamiania o zagrożeniach.								
13.	Promocja rolnictwa ekologicznego.								
14.	Kontrolowanie ilości zużytych nawozów i środków ochrony roślin.								
15.	Likwidacja punktowych źródeł zanieczyszczenia gleb.								
16.	Ochrona przed zainwestowaniem uniemożliwiająca ich eksploatację.								
17.	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania zachowań w sytuacji wystąpienia nadzwyczajnego zagrożenia środowiska (np. powódź).								
18.	Informowanie społeczeństwa gminy o wystąpieniu awarii lub zagrożeń naturalnych.								
19.	Realizacja Programu Ograniczania Niskiej Emisji.								
20.	Upowszechnianie komunikacji zbiorowej.								
21.	Promowanie budownictwa stosującego materiały energooszczędne.								
22.	Ograniczenie emisji ze źródeł komunikacyjnych poprzez modernizację/ poprawę stanu technicznego dróg.								
23.	Modernizacja dróg dojazdowych do pól.								
24.	Kontrola uciążliwych źródeł zanieczyszczeń								
25.	Kontrola zakładów przemysłowych w zakresie emisji zanieczyszczeń do powietrza.								
26.	Opracowanie planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe z uwzględnieniem racjonalizacji zużycia energii i promowania rozwiązań zmniejszających zużycie energii na obszarze gminy.								
27.	Termomodernizacja budynku Przedszkola Publicznego w Łęgu przy ul. Wyzwolenia 8, należącego do Zespołu								

Lp.	Zakres przedsięwzięcia	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	Szkolno-Przedszkolnego w Zawadzie Książęcej w gminie Nędza.								
28.	Termomodernizacja budynku Przedszkola Publicznego w Nędzy przy ul. Mickiewicza 53 w gminie Nędza.								
29.	Termomodernizacja budynku wielofunkcyjnego przy ul. Raciborskiej 55 i 55a w Zawadzie Książęcej w gminie Nędza.								
30.	Termomodernizacja budynku wraz z wymianą źródła ciepła w Zakładzie Wodociągów i Usług Komunalnych w Nędzy.								
31.	Działania promocyjne i edukacyjne w odniesieniu do kształtowania pozytywnych postaw mieszkańców w zakresie poszanowania energii.								
32.	Działania promocyjne i edukacyjne w odniesieniu do uświadamiania mieszkańcom zagrożenia jakie stanowi spalanie odpadów w piecach domowych.								
33.	Stworzenie i utrzymanie systemu informowania mieszkańców o aktualnym stanie zanieczyszczenia powietrza oraz jego wpływie na zdrowie.								
34.	Wprowadzenie i respektowanie ograniczeń w zagospodarowaniu terenu w obszarach zasilania ujęć wody do picia.								
35.	Utrzymanie, remont i rozbudowa sieci wodociągowej.								
36.	Szczegółowe rozpoznanie i inwentaryzacja studzien na obszarze gminy (w tym nieczynnych) i opracowanie działań w zakresie eliminowania ryzyka dla wód podziemnych.								
37.	Wprowadzenie i respektowanie ograniczeń w zagospodarowaniu terenu w obszarach zasilania ujęć wody do picia.								
38.	Budowa oczyszczalni ścieków i systemu kanalizacji.								
39.	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków i wdrożenie harmonogramu wywozu nieczystości płynnych i osadów ściekowych z przydomowych oczyszczalni.								
40.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscach, gdzie instalowanie sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie nieopłacalne.								
41.	Ograniczenie splywu zanieczyszczeń powierzchniowych z rolnictwa: - stosowanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej - promocja „Programu rolno środowiskowego”.								
42.	Prowadzenie bieżącej rejestracji i kontroli odprowadzania ścieków, w tym bieżąca identyfikacja właścicieli nielegalnych podłączeń do kanalizacji deszczowej, wydawanie i egzekwowanie odpowiednich decyzji administracyjnych.								
432.	Ograniczanie splywu zanieczyszczeń powierzchniowych z rolnictwa poprzez stosowanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej oraz promocję „Programu rolnośrodowiskowego”.								
44.	Systematyczne wprowadzanie pasów zieleni izolacyjnej.								
45.	Wprowadzanie zapisów do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego sprzyjających ograniczeniu zagrożenia środowiska hałasem.								
46.	Stosowanie technologii ograniczających emisję hałasu do środowiska.								
47.	Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego zapisów dot. pól elektromagnetycznych.								

Lp.	Zakres przedsięwzięcia	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
48.	Preferowanie mało konfliktowanych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego.								
49.	Ustanawianie w razie potrzeby obszarów ograniczonego użytkowania terenu.								

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 20. Zestawienie szacunkowych nakładów finansowych na realizację Programu w latach 2010 – 2013.

Lp.	Obszar inwestowania	Zapotrzebowanie na środki finansowe [tys. zł]				Razem
		2010	2011	2012	2013	
1.	Ochrona przyrody	10	16	10	10	46
2.	Lasy	bd	bd	bd	bd	-
3.	Woda	2 230	1 428	182,5	518	4 358,5
4.	Powierzchnia ziemi	bd	bd	bd	bd	-
5.	Gospodarka zasobami geologicznymi	bk	bk	bk	bk	0
6.	Środowisko a zdrowie	bk	bk	bk	bk	0
7.	Powietrze atmosferyczne	2 109,4	1 799,7	1 620	1 420	6 959,1
8.	Gospodarka odpadami	32,5	32,5	32,5	32,5	130
9.	Hałas	0,5	0,5	0,5	1	2,5
10.	Pola elektromagnetyczne	bk	bk	bk	bk	0
Razem		4 349,9	3 254,2	1 813	1 949,0	11 496,1

Źródło: opracowanie własne.

8 ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Warunkiem wdrożenia zapisów Programu jest pozyskanie środków finansowych na realizację poszczególnych zadań. Koszty planowanych przedsięwzięć są dużo większe niż możliwości finansowe gminy Nędza, dlatego koniecznym jest pozyskanie źródeł zewnętrznych.

Źródła finansowania, które mogą być zaangażowane w realizację przedsięwzięć określonych w Programie stanowią:

- środki własne gminy (budżet),
- środki własne podmiotów gospodarczych,
- środki własne właścicieli gruntów,
- środki pochodzące z funduszy celowych NFOŚiGW oraz WFOŚiGW,
- fundusze unijne, a w szczególności Fundusz Spójności oraz fundusze strukturalne,
- kredyty i pożyczki udzielane w bankach komercyjnych,
- kredyty i pożyczki o oprocentowaniu preferencyjnym udzielane przez instytucje wspierające rozwój gmin i powiatów.

Duże znaczenie w finansowaniu działań związanych z ochroną środowiska będą miały środki finansowe Unii Europejskiej (fundusze strukturalne, Fundusz Spójności, Europejski Fundusz Społeczny, inicjatywy wspólnotowe, instrument finansowy LIFE+.

Tabela 21. Możliwości finansowania zadań wyznaczonych do realizacji w gminie Nędza.

Źródła finansowania / Priorytety środowiskowe	NFOŚiGW	WFOŚiGW	LIFE+	Program Inteligent Energy Europe	RPO WŚ	kredyty i pożyczki preferencyjne	Kredyty międzynarodowych instytucji finansujących	kredyty i pożyczki udzielane przez banki komercyjne	EFRR	Środki WIOŚ	PP OIZRL	POIiŚ
Ochrona przyrody												
Lasy												
Woda												
Powierzchnia ziemi												
Gospodarka zasobami geologicznymi												
Środowisko a zdrowie												
Powietrze atmosferyczne												
Gospodarka odpadami												
Hałas												
Pola elektromagnetyczne												

Źródło: opracowanie własne na podstawie APOŚ WŚ (projekt).

9 ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKIEM

Zarządzanie środowiskiem, które zostało opisane w POŚ Gminy Nędza, uchwalonym w październiku 2004 roku, pozostaje nadal aktualne.

Zarządzanie środowiskiem opiera się na podstawowych zasadach polityki ekologicznej.

Realizacja polityki ochrony środowiska opiera się na szeregu aktów prawnych, głównie prawa ochrony środowiska, prawa wodnego, ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, o ochronie przyrody, o odpadach, prawa budowlanego.

9.1 INSTRUMENTY ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM

Instrumenty zarządzania środowiskiem dzielą się na:

- 1) instrumenty regulacji bezpośredniej:
 - regulacje ogólnoprawne,
 - ogólne,
 - problemowe
 - instrumenty prawno-administracyjne
 - zakazy i nakazy,
 - standardy,
 - pozwolenia,
 - proekologiczne procedury
- 2) instrumenty regulacji pośredniej.

Tabela 22. Instrumenty zarządzania środowiskiem.

INSTRUMENTY REGULACJI BEZPOŚREDNIEJ	
INSTRUMENTY OGÓLNOPRAWNE	
OGÓLNE	
zapisy ustrojowe Konstytucji RP	
odpowiedzialność cywilna	
odpowiedzialność administracyjna	
odpowiedzialność karna za wykroczenia	
odpowiedzialność karna za przestępstwo	
PROBLEMOWE	
akty prawa określające elementy systemu zarządzania środowiskiem	
krajowe	
ustawa z dnia 27 kwietnia 2001Prawo ochrony środowiska	
ustawa z dnia 18 lipca 2001Prawo wodne	
ustawa z dnia 27 marca 2003 o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	
ustawa z dnia 3 lutego 1995 o ochronie gruntów rolnych i leśnych	
ustawa z dnia 27 kwietnia 2001o odpadach	
krajowe o charakterze szczególnym	
ustawa z 13 września o utrzymaniu czystości i porządku w gminie	
ustawa z dnia 11 maja 2001 o opakowaniach i odpadach opakowaniowych	
ustawa z dnia 11 maja 2001 o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi rodzajami odpadów oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej	
ustawa z dnia 30 lipca 2004r. o międzynarodowym obrocie odpadami	
ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym	
ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji	
ustawa z dnia 29 kwietnia 2009r. o bateriach i akumulatorach	
unijne	
międzynarodowe	
INSTRUMENTY PRAWNO-ADMINISTRACYJNE	
ZAKAZY I NAKAZY	

zakaz emisji do środowiska substancji niebezpiecznych
zakaz stosowania technologii niebezpiecznych dla środowiska
zakaz uruchamiania zakładów bez stosownych pozwoleń w zakresie środowiska
nakaz konieczności usunięcia np. azbestu
nakaz sporządzania ocen oddziaływania na środowisko (raport oddziaływania na środowisko)
nakaz ograniczenia wielkości produkcji z uwagi na nadmierną emisję
STANDARDY (NORMY)
standardy produktowe
standardy techniczno-technologiczne
standardy właściwego postępowania
POZWOLENIA ADMINISTRACYJNE
pozwolenia na emisję pyłów i gazów do powietrza
pozwolenia na wprowadzanie ścieków do wód lub powierzchni ziemi
pozwolenia na wytwarzanie odpadów
pozwolenia na powodowanie hałasu
pozwolenia zintegrowane (wszystkie komponenty środowiska)
PROEKOLOGICZNE PROCEDURY ADMINISTRACYJNE
procedura postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko
procedura postępowania w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i obszaru Natura 2000
procedura postępowania w sprawie trans granicznego oddziaływania na środowisko
procedura dostępu społeczeństwa do informacji o środowisku
procedura zapewnienia udziału społeczeństwa w ochronie środowiska
procedura zapewnienia ochrony środowiska przy realizacji inwestycji
INSTRUMENTY REGULACJI POŚREDNIEJ
INSTRUMENTY EKONOMICZNE
o charakterze danin publicznych
opłaty i podatki
opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska
opłaty za emisję zanieczyszczeń
opłaty użytkowe (produktowe i depozytowe)
o charakterze rynkowym
zbywalne prawa do emisji
zachęty finansowe
dotacje bezpośrednie i pośrednie
zabezpieczenia finansowe
zastawy ekologiczne
ubezpieczenia ekologiczne
gwarancje bankowe
administracyjne kary pieniężna
INSTRUMENTY DOBROWOLNEGO STOSOWANIA
dobrowolne umowy
dobrowolne procedury
zalecenia ekologiczne
INSTRUMENTY SPOŁECZNEGO ODDZIAŁYWANIA
oddziaływanie edukacyjne
dostęp do informacji o środowisku
proekologiczny lobbying
proekologiczny sponsoring
nacisk społeczny
działania komplementarne

9.2 ZARZĄDZANIE GMINNYM PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA

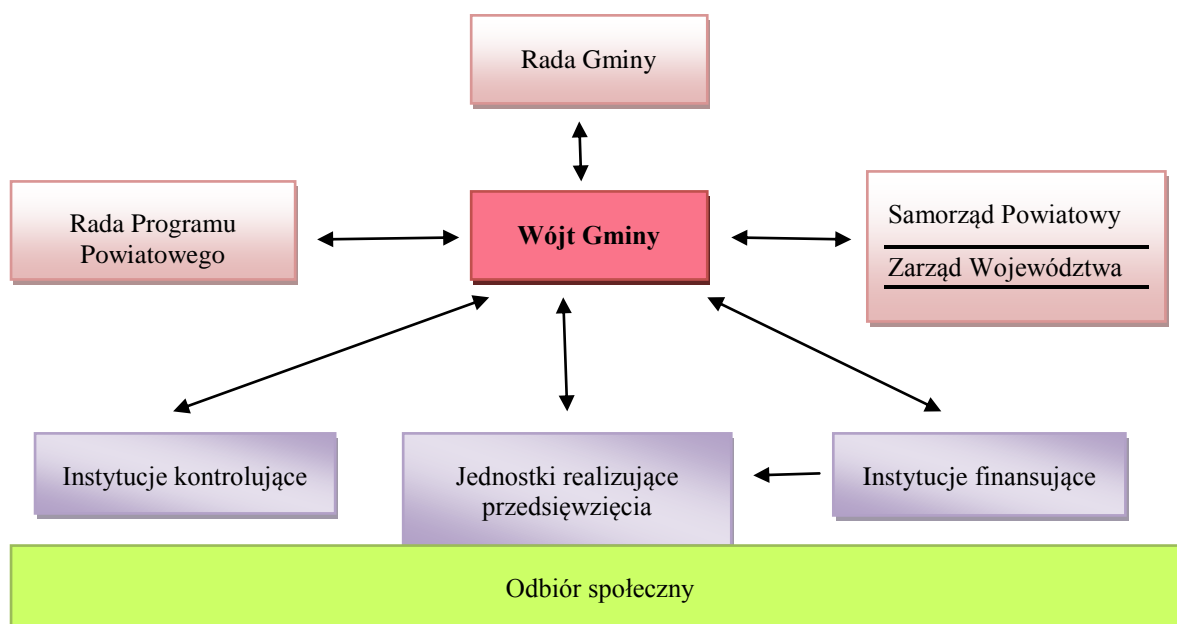
W celu realizacji założeń Programu koniecznym jest określenie jednostek wykonujących określone zadania. Z punktu widzenia pełnionej roli w realizacji Programu można wyodrębnić 4 grupy podmiotów w nim uczestniczących:

- 1) podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu,
- 2) podmioty realizujące wyznaczone zadania,
- 3) podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty Programu,
- 4) społeczność gminy jako główny podmiot odbierający wyniki działań Programu.

Główna odpowiedzialność za realizację Programu spoczywa na wójcie gminy, który składa Radzie Gminy co 2 lata raport z realizacji Programu.

Wójt współdziała z organami administracji rządowej i samorządowej szczebla wojewódzkiego i powiatowego, które dysponują instrumentarium wynikającym z ich kompetencji.

Rysunek 34. Schemat zarządzania Programem

Źródło: POŚ dla Gminy Nędza na lata 2004- 2015.

10 MONITORING REALIZACJI PROGRAMU

Kontrola realizacji Programu wymaga oceny stopnia realizacji przyjętych w nim celów i działań, przewidzianych do wykonania w określonym terminie, ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami a ich wykonaniem oraz analizy przyczyn tych rozbieżności.

System monitoringu realizacji Programu ochrony środowiska składa się z podstawowych elementów:

- monitoring środowiska (poprzez analizę wskaźników charakteryzujących stan środowiska),
- monitoring wdrażania zapisów programu ochrony środowiska, a także jego przygotowania, oceny i aktualizacji (poprzez analizę tempa i stopnia osiągnięcia celów),
- monitoring społeczny (czyli poznanie opinii mieszkańców oraz ocena stopnia osiągnięcia celów społecznych, poprzez ankietyzację, panele dyskusyjne, skrzynkę mailową itp.).

Zgodnie z zapisami art. 18 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska, z wykonania programów organ wykonawczy gminy (wójt gminy) sporządza co 2 lata raporty, które są przedstawiane radzie gminy.

Raport z realizacji programu ochrony środowiska obejmuje:

- ocenę stopnia realizacji określonych w planie celów i kierunków działań,
- sprawozdanie z wykonanych zadań,
- zgodność wykonanych zadań z harmonogramem prac,
- sprawozdanie z realizacji harmonogramu finansowania założonych przedsięwzięć.

Raport będzie zawierać także informacje dotyczące zaistniałych zmian w aktach prawnych, a także w uwarunkowaniach zawartych w polityce ekologicznej państwa oraz w programach i planach wyższego szczebla. Zmiany takie będą powodować konieczność weryfikacji Programu i jego aktualizację.

W celu usprawnienia nadzoru nad realizacją Programu przyjęto wskaźniki odzwierciedlające stan środowiska i presję na środowisko oraz dokumentujące wpływ wykonania zadań wyznaczonych.

W tabeli 23 przedstawiono wskaźniki monitorowania realizacji Programu.

Tabela 23. Wskaźniki monitorowania założeń Programu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka miary	Stan na dzień 31.12.2008r.	Źródło danych
Jakość wód, gospodarka wodno-ściekowa, stosunki wodne				
1.	Zużycie wody w gospodarstwach domowych	m ³ /1 mieszkańca	19,5	BDR GUS
2.	Długość czynnej wodociągowej sieci	km	66,2	BDR GUS
3.	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	% ludności	94,7	BDR GUS
4.	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	0	BDR GUS
5.	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	% ludności	0	BDR GUS
6.	Liczba ludności obsługiwana przez oczyszczalnię ścieków	Liczba osób	0	BDR GUS
7.	Nakłady inwestycyjne na gospodarkę ściekową	tys. zł	63	urząd gminy
Powietrze atmosferyczne				
8.	Wynikowa klasa stref ustanowiona w celu ochrony zdrowia dla PM10	klasa stref	C	WIOŚ
9.	Wynikowa klasa stref ustanowiona w celu ochrony zdrowia dla B(a)P	klasa stref	C	WIOŚ
10.	Wynikowa klasa stref ustanowiona w celu ochrony zdrowia dla NO ₂	klasa stref	A	WIOŚ
11.	Wynikowa klasa stref ustanowiona w celu ochrony zdrowia dla SO ₂	klasa stref	A	WIOŚ
12.	Wynikowa klasa stref ustanowiona w celu ochrony zdrowia dla CO	klasa stref	A	WIOŚ
13.	Nakłady inwestycyjne poniesione na poprawę jakości powietrza atmosferycznego	tys. zł	998	urząd gminy
Gospodarka odpadami (stan na dzień 31.12.2009r.)				
14.	Odsetek masy zbieranych odpadów komunalnych w stosunku do masy powstających odpadów	%	73,8	GUS, wskaźniki
15.	Odsetek odpadów komunalnych zebranych selektywnie	%	11,7	GUS
16.	Odsetek mieszkańców gminy objętych umowami na odbieranie odpadów (do końca 2010r. – 100%).	%	98,23	urząd gminy
17.	Odsetek mieszkańców gminy objętych systemem selektywnego zbierania odpadów.	%	98,23	urząd gminy
18.	Liczba legalnych składowisk odpadów komunalnych nie spełniających wymagań technicznych.	%	0	UMWŚ, WIOŚ
19.	Odsetek składowanych bez przetworzenia zmieszanych odpadów komunalnych.	%	100	GUS
20.	Liczba czynnych składowisk odpadów komunalnych	szt.	0	UMWŚ, WIOŚ
21.	Ograniczenie składowania odpadów ulegających biodegradacji.	% w stos. do wytw. w 1995r.	0	urząd gminy
22.	Wydzielenie odpadów niebezpiecznych z odpadów	% w stos. do całk. ich ilości w zmiesz.	bd	GUS, urząd gminy

	komunalnych.	odp. kom.		
23.	Poziom selektywnego zbierania odpadów (surowców wtórnych)	% w stos. do całk. ilości wytwarzanych odp. kom.	8,4	GUS, urząd gminy
24.	Poziom selektywnego zbierania odpadów wielkogabarytowych.	% w stos. do całk. ilości wytwarzanych odp. wielkogab.	1,5	GUS, urząd gminy
25.	Łączna przepustowość istniejących kompostowni odpadów zielonych.	tys. Mg/rok	0	UMWŚ, WIOŚ
26.	Masa wytworzonych komunalnych osadów ściekowych.	tys. Mg suchej masy	bd	GUS
27.	Odsetek komunalnych osadów ściekowych zagospodarowanych.	%	bd	GUS
Ochrona przyrody i krajobrazu				
28.	Powierzchnia lasów	ha	2585,3	BDR GUS
29.	Ilość rezerwatów przyrody	szt.	1	urząd gminy
30.	Ilość parków krajobrazowych	szt.	1	urząd gminy
31.	Ilość obszarów chronionego krajobrazu	szt.	0	urząd gminy
32.	Ilość użytków ekologicznych	szt.	1	urząd gminy
33.	Ilość pomników przyrody	szt.	2	
34.	Powierzchnia obszarów Natura 2000	ha	586,1	GDOŚ
35.	Nakłady inwestycyjne na ochronę przyrody	zł	bd	urząd gminy
Powierzchnia ziemi				
36.	Powierzchnia użytków rolnych	ha	1386	BDR GUS
Edukacja ekologiczna				
37.	Ilość kampanii edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska	szt.	5	urząd gminy
38.	Nakłady inwestycyjne na edukację ekologiczną	tys. zł	2	urząd gminy

Źródło: opracowanie własne

11 STRESZCZENIE W JĘZYKU NIETECHNICZNYM

Program ochrony środowiska dla Gminy Nędza na lata 2010 – 2013 jest dokumentem strategicznym, zawierającym wyznaczone cele i kierunki polityki ekologicznej.

W Programie sformułowano:

- cele do osiągnięcia w perspektywie długoterminowej (do roku 2017) i krótkoterminowej (do roku 2013),
- priorytetowe kierunki działań niezbędne dla osiągnięcia tych celów,
- szczegółowy wykaz zadań do roku 2013.

Nadrzędnym celem Programu jest:

„Osiągnięcie zrównoważonego i trwałego rozwoju Gminy Nędza poprzez zachowanie walorów środowiska przyrodniczego, poprawę jego stanu oraz rozwój infrastruktury ochrony środowiska.”

Metodyka opracowania

Z uwagi na brak jednoznacznej, ustawowej metodyki dokonania aktualizacji programów ochrony środowiska, zastosowano metodykę zaproponowaną przez wykonawcę.

Zastosowano metodykę właściwą dla planowania strategicznego.

Źródłem danych do sporządzenia niniejszego opracowania głównie były raporty o stanie środowiska wydawane przez organy inspekcji ochrony środowiska oraz dane zawarte w Banku Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego w Katowicach.

Niniejszy Program sporządzono wyznaczając:

- 1) dane wyjściowe,
- 2) istniejące problemy,
- 3) propozycję strategii rozwiązania zidentyfikowanych problemów,
- 4) propozycję zadań do realizacji wyznaczonej strategii.

Krótką charakterystyka Gminy Nędza

W rozdziale scharakteryzowano gminę Nędza pod kątem położenia gminy, danych demograficznych, sytuacji gospodarczej, geologii, hydrografii oraz warunków klimatycznych.

ZAŁOŻENIA OCHRONY ŚRODOWISKA W GMINIE DO 2017R.

W rozdziale przedstawiono wykaz dokumentów, na których się oparto przy sporządzaniu niniejszego opracowania.

Wszystkie działania w sferze ochrony środowiska winny być spójne i wynikać z dokumentów wyższego szczebla tj. krajowego, wojewódzkiego oraz powiatowego. Ponadto, działania te muszą być zgodne z dokumentami poziomu lokalnego takimi jak „Strategia rozwoju gminy Nędza na lata 2004 – 2015”, w której określono misję gminy jako „Zapewnienie rozwoju gospodarczego z uwzględnieniem różnorodności zasobów środowiska, zabezpieczenie mieszkańcom dobrych warunków życia a przyjezdnym dobrych warunków pobytu”.

Określono również cel nadrzędny realizacji Programu oraz wyznaczono priorytety ekologiczne w gminie Nędza.

Nadrzędnym celem Programu jest:

„Osiągnięcie zrównoważonego i trwałego rozwoju Gminy Nędza poprzez zachowanie walorów środowiska przyrodniczego, poprawę jego stanu oraz rozwój infrastruktury ochrony środowiska.”

Priorytety ekologiczne:

1. Efektywna ochrona przyrody.
2. Osiągnięcie wymaganych standardów jakości powietrza atmosferycznego.
3. Poprawa jakości wód i zabezpieczenia przeciwpowodziowe.
4. Poprawa stanu gospodarki odpadami komunalnymi.
5. Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy.

Ochrona zasobów naturalnych

Rozdział ten został podzielony na podrozdziały, wyznaczone w celu ochrony zasobów naturalnych, do których należą:

- 1) ochrona przyrody,
- 2) ochrona i zrównoważony rozwój lasów,
- 3) racjonalne gospodarowanie zasobami wody,
- 4) ochrona powierzchni ziemi,
- 5) gospodarowanie zasobami geologicznymi.

W każdym z ww. podrozdziałów określono stan aktualny poszczególnego komponentu środowiska, na podstawie którego określono cele długo- (do 2017r.), krótkoterminowe (do 2010r.) oraz wyznaczono zadania (również rozdział 7 niniejszego opracowania), służące osiągnięciu wyznaczonych celów.

Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

Rozdział ten, podobnie jak poprzedni, został podzielony na podrozdziały, wyznaczone w celu poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, do których należą:

- 1) środowisko a zdrowie,
- 2) jakość powietrza,
- 3) ochrona wód,
- 4) gospodarka odpadami,
- 5) oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych.

W każdym z ww. podrozdziałów określono stan aktualny w zakresie elementu środowiska, na podstawie którego określono cele długo- (do 2017r.), krótkoterminowe (do 2010r.) oraz wyznaczono zadania (również rozdział 7 niniejszego opracowania), służące osiągnięciu wyznaczonych celów.

Harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji Programu

W rozdziale tym przedstawiono strategię działań na najbliższe 4 lata ze wskazaniem zakresu zadania, terminu realizacji, jednostki odpowiedzialnej, wykonawcy, planowanych kosztów oraz źródeł finansowania.

Źródła finansowania Programu

Przedstawiono potencjalne możliwości finansowania zadań, służących osiągnięciu wyznaczonych celów.

Zarządzanie środowiskiem

Przedstawiono założenia zarządzania środowiskiem z określeniem instrumentów zarządzania środowiskiem i schemat zarządzania niniejszym Programem.

Monitoring realizacji Programu

Kontrola realizacji Programu wymaga oceny stopnia realizacji przyjętych w nim celów i działań, przewidzianych do wykonania w określonym terminie, ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami a ich wykonaniem oraz analizy przyczyn tych rozbieżności.

System monitoringu realizacji Programu ochrony środowiska składa się z podstawowych elementów:

- monitoring środowiska (poprzez analizę wskaźników charakteryzujących stan środowiska),
- monitoring wdrażania zapisów programu ochrony środowiska, a także jego przygotowania, oceny i aktualizacji (poprzez analizę tempa i stopnia osiągnięcia celów),
- monitoring społeczny (czyli poznanie opinii mieszkańców oraz ocena stopnia osiągnięcia celów społecznych, poprzez ankietyzację, panele dyskusyjne, skrzynkę mailową itp.).

W rozdziale tym wyznaczono wskaźniki monitorowania realizacji Programu, w oparciu o które sporządzane będą, co dwa lata, raporty z realizacji Programu.

Baza informacyjna

Przedstawiono wykaz publikacji, materiałów i dokumentów, które wykorzystano przy sporządzaniu niniejszego opracowania.

12 BAZA INFORMACYJNA

1. Bank Danych Regionalnych GUS.
2. Branżowe strony internetowe.
3. Dane i informacje będące w posiadaniu Urzędu Gminy Nędza.
4. Krajowa strategia ograniczania ilości składowanych odpadów ulegających biodegradacji, Ministerstwo Środowiska 2006.
5. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010.
6. Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2007 -2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011 – 2014, Warszawa grudzień 2006r.
7. Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016.
8. II Polityka Ekologiczna Państwa, Warszawa czerwiec 2000.
9. Prognoza ludności na lata 2008 – 2035, GUS 2009.
10. Krajowy raport mozaikowy o stanie środowiska 2000-2009 - województwo śląskie, WIOŚ.
11. Raporty o stanie środowiska w województwie śląskim za lata 2000 – 2008, WIOŚ.
12. Czechowski D., Skrzypiec P., RDOŚ Katowice, Formy ochrony przyrody w województwie śląskim, w: Stan środowiska w województwie śląskim w 2008 roku, Woj. Śląski&WIOŚ, Katowice, 2009.
13. Rejestr form ochrony przyrody, RDOŚ Katowice, stan aktualizacji: 19 stycznia 2010 r..
14. Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013.
15. Program Małej Retencji dla Województwa Śląskiego.
16. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2004 r.
17. Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego – projekt.
18. Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego – projekt.
19. Program ochrony środowiska przed hałasem województwa śląskiego – projekt.
20. Sprawozdanie z realizacji gminnego planu gospodarki odpadami stan na 31 marca 2006r.
21. Sprawozdanie z realizacji gminnego planu gospodarki odpadami za lata 2007 – 2008.
22. Sprawozdanie z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nędza na lata 2004 – 2015” za lata 2007 – 2008.
23. Uchwała Rady Gminy Nędza Nr XXV/227/04 z dnia 25.10.2004r. w sprawie uchwalenia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nędza na lata 2004-2015”.

24. Uchwała Rady Gminy Nędza Nr XXV/228/04 z dnia 25.10.2004r. w sprawie przyjęcia „Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Nędza na lata 2004-2015”.
25. Uchwała Rady Gminy Nędza Nr XLII/339/09 z dnia 26.10.2004r. w sprawie przyjęcia „Programu Ograniczenia Niskiej Emisji W Gminie Nędza”.
26. Uchwała Rady Ministrów z dnia 29 grudnia 2006r. w sprawie „Krajowego planu gospodarki odpadami 2010”, M.P.06.90.946.
27. Uchwała Rady Gminy Nędza Nr VII/33/07 z dnia 19.03.2007r. w sprawie przyjęcia „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Nędza”.
28. Uchwała Nr XXVI/260/2008 Rady Powiatu Raciborskiego z dnia 23 grudnia 2008r. w sprawie przyjęcia „Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Raciborskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą do roku 2015”.
29. Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr 1 z dnia 17 lutego 2010r. w sprawie aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 – 2020 poprzez przyjęcie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego Śląskie 2020”.
30. Uchwała Nr III/37/3/2009 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 kwietnia 2009r. w sprawie przyjęcia aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla województwa śląskiego”.
31. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. o odpadach (tekst jednolity: Dz. U. z 2007r. Nr 39 poz. 251 z późn. zm.).
32. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. Nr 25 poz. 150 z późn. zm.).
33. Ustawa z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jednolity: Dz. U. z 2005 Nr 236 poz. 2008).
34. Ustawa z dnia 11 maja 2001r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz. U. Nr 63, poz. 638 z późn. zm.).
35. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. Nr 180 poz. 1495 z późn. zm.).
36. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (tekst jednolity: Dz. U. z 2004r. Nr 3 poz. 2 z późn. zm.)
37. Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199 poz. 1227).